

Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου

Σχολή Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών

Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Διεθνών Σχέσεων

Διαπανεπιστημιακό Διατμηματικό Πρόγραμμα

Μεταπτυχιακών σπουδών:

«Τοπική και Περιφερειακή Ανάπτυξη και Αυτοδιοίκηση»

Η κοινωνική πολιτική των ΟΤΑ

Η περίπτωση του Δήμου Αρταίων

Μεταπτυχιακή διπλωματική εργασία

της Κομηλάγιου Δήμητρας

Επιβλέπων καθηγητής: Δρ. Τσιάμης Γεώργιος

Κόρινθος, Σεπτέμβριος 2018

University of Peloponnese

Faculty of Social and International Sciences

Department of Political Science and International Relations

Interuniversity-Interdepartmental

Master Program in

Local and Regional Development and Local Government

The Social Policy of Local Government

The case of the Municipality of Arta

Postgraduate dissertation

Komilagiou Dimitra

Supervisor: Dr. Tsiamis George

Corinth, Greece, September 2018

Ευχαριστίες

Με την ολοκλήρωση της διπλωματικής μου εργασίας στο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών σπουδών του τμήματος Πολιτικής Επιστήμης και Διεθνών Σχέσεων του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου ευχαριστώ θερμά όλους όσους με βοήθησαν και ιδιαίτερα:

Τον καθηγητή Κο Τσιάμη Γεώργιο για την καθοδήγηση, την υπομονή και το ενδιαφέρον που μου προσέφερε σε όλα τα στάδια της εργασίας.

Τους υπόλοιπους καθηγητές του μεταπτυχιακού προγράμματος για τις γνώσεις που μας μετέδωσαν.

Τους συναδέλφους και τη διοίκηση του Δήμου Αρταίων για τον χρόνο που διέθεσαν προκειμένου να μου παραχωρήσουν στοιχεία για τη συγγραφή της εργασίας.

Τέλος την οικογένειά μου για την συμπαράσταση που μου πρόσφεραν όλο το διάστημα των σπουδών.

Κομηλάγιου Δήμητρα

Σεπτέμβριος 2018

Περιεχόμενα

Περίληψη	3
Abstract	3
Εισαγωγή.....	4
Κεφάλαιο Α΄ : Μεθοδολογικές Παρατηρήσεις	5
Κεφάλαιο Β΄ : Η Κοινωνική Πολιτική και το Κράτος Πρόνοιας – Θεωρητικό Πλαίσιο και Ιστορική Εξέλιξη	7
Β1: Κοινωνική Πολιτική	7
Β2: Κράτος πρόνοιας	12
Β3: Κριτική Προσέγγιση.....	14
Κεφάλαιο Γ΄ : Η Κοινωνική Πολιτική στην Ελλάδα	16
Γ1: Ιστορική Αναδρομή.....	16
Γ2: Η Κοινωνική Πολιτική σε τοπικό επίπεδο	18
Γ3: Το θεσμικό πλαίσιο άσκησης Κοινωνικής Πολιτικής στους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης	20
Γ4: Το περιβάλλον στους Δήμους.....	25
Γ4.1: Ανθρώπινοι πόροι.....	26
Γ4.2: Οικονομικοί πόροι και αυτοτέλεια	27
Κεφάλαιο Δ΄ : Δομές παροχής κοινωνικών και προνοιακών υπηρεσιών	30
Δ1: Χαρακτηριστικά Δήμου Αρταίων	30
Δ.2: Οργανωτική δομή, προσωπικό και δομές άσκησης κοινωνικής πολιτικής	34
Δ.2.1: Ο ρόλος των κεντρικών υπηρεσιών	35
Δ.2.2: Εποπτευόμενα προγράμματα και δομές.....	41
Δ. 2.3 Χρηματοοικονομική ανάλυση	49
Δ3: Ο ρόλος των Νομικών Προσώπων του Δήμου Αρταίων.....	57
Δ.3.1: Κέντρο Κοινωνικής Μέριμνας-Παιδείας-Αθλητισμού και Πολιτισμού Δήμου Αρταίων	59
Δ. 3.1.1: Δημοτικοί Παιδικοί και Βρεφονηπιακοί Σταθμοί	60
Δ. 3.1.2: ΚΑΠΗ	64
Δ. 3.1.3: Χρηματοοικονομική ανάλυση	66
Δ.3.2: Κοινωφελής επιχείρηση «ΔΗ.Κ.Ε.Δ.Α.	67
Δ.3.2.1: Βοήθεια στο σπίτι	68
Δ.3.2.2: Κέντρα δημιουργικής απασχόλησης παιδιών	70
Δ.3.2.3: ΚΔΑΠ – ΜΕΑ	71

Δ.4 : Δημοτική Επιχείρηση Ύδρευσης Αποχέτευσης Άρτας (Δ.Ε.Υ.Α. Άρτας)	72
Κεφάλαιο Ε: Συνολική θεώρηση της κοινωνικής πολιτικής του Δήμου Αρταίων	73
Κεφάλαιο ΣΤ: Τελικά συμπεράσματα και προτάσεις	76
Βιβλιογραφία	78

Περίληψη

Η παρούσα μεταπτυχιακή διπλωματική εργασία έχει ως στόχο την παρουσίαση του ρόλου των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης στην άσκηση κοινωνικής πολιτικής μέσα από το παράδειγμα πρακτικής εφαρμογής του Δήμου Αρταίων.

Δομείται συνολικά σε έξι κεφάλαια. Στο πρώτο κεφάλαιο αναλύεται η μεθοδολογία που ακολουθήθηκε και στα επόμενα δύο παρουσιάζεται η ιστορική εξέλιξη της κοινωνικής πολιτικής και του κράτους πρόνοιας με ιδιαίτερη αναφορά στην Ελλάδα και ειδικότερα σε τοπικό επίπεδο.

Στο τέταρτο κεφάλαιο γίνεται εκτενή αναφορά στις κοινωνικές δομές και τα προγράμματα του Δήμου Αρταίων και των νομικών του προσώπων στον τομέα της κοινωνικής προστασίας και αλληλεγγύης, με έμφαση στην βιωσιμότητα και στην δυνατότητα ανάπτυξης πρωτοβουλιών σε σχέση με τους ανθρώπινους και οικονομικούς πόρους. Στα δύο τελευταία κεφάλαια ακολουθούν τα συμπεράσματα και οι προτάσεις βελτίωσης των παρεχόμενων κοινωνικών υπηρεσιών.

Λέξεις κλειδιά: Κοινωνική Πολιτική, Τοπική Αυτοδιοίκηση, πρωτοβουλίες, βιωσιμότητα, Δήμος Αρταίων

Abstract

This postgraduate dissertation aims at presenting the role of local authorities in the exercise of social policy through the example of the practical application of the Municipality of Arta.

It is structured in six chapters. The first chapter analyzes the methodology followed and in the next two it presents the historical evolution of social policy and the welfare state with particular reference to Greece and especially to the local level.

In the fourth chapter there is an extensive reference to the social structures and programs of the Municipality of Arta and its legal entities in the field of social protection and solidarity, with emphasis on sustainability and the possibility of developing initiatives in relation to human and financial resources. The last two chapters follow the conclusions and proposals for improving the social services provided.

Keywords: Social Policy, Local Government, Initiatives, Sustainability, Municipality of Arta

Εισαγωγή

Οι επιπτώσεις της οικονομικής κρίσης στα δημόσια οικονομικά, στα ελλείμματα και στο δημόσιο χρέος, έχουν αποβεί σε βάρος των κοινωνικών πολιτικών με αποτέλεσμα την σημαντική επιδείνωση της φτώχειας και τον περιορισμό των κοινωνικών δικαιωμάτων.

Σκοπός της παρούσας εργασίας είναι η εξέταση της δυνατότητας άσκησης των αρμοδιοτήτων της κοινωνικής πολιτικής που θέτει το θεσμικό πλαίσιο για τους ΟΤΑ με δεδομένο τις περιοριστικές πολιτικές λιτότητας και την παρατεταμένη ύφεση. Το κύριο ερώτημα είναι οι εξαρτήσεις των παρεχόμενων υπηρεσιών κοινωνικής προστασίας σε συνάρτηση με το διαθέσιμο ανθρώπινο δυναμικό και τους οικονομικούς πόρους και κατά δεύτερον οι προοπτικές της κοινωνικής πολιτικής σε τοπικό επίπεδο.

Παρουσιάζοντας την οργάνωση και τα διαθέσιμα μέσα των κοινωνικών υπηρεσιών του Δήμου Αρταίων γίνεται μία προσπάθεια να αναδειχθούν τυχόν προβλήματα σε σχέση με τα παραπάνω ερωτήματα και να προταθούν λύσεις βελτίωσης.

Από την παράθεση στοιχείων που σχετίζονται με τη στελέχωση των κοινωνικών υπηρεσιών και την ανάλυση των τακτικών και έκτακτων εσόδων καθώς και εξόδων του προηγούμενου έτους, διαπιστώνεται ότι δεν υπάρχουν περιθώρια πρωτοβουλίας και δράσεων του Δήμου στον κοινωνικό τομέα.

Αναδεικνύονται οι αδυναμίες που χαρακτηρίζουν τους Δήμους και προτείνονται μέτρα για την αντιμετώπισή τους.

Κεφάλαιο Α΄ : Μεθοδολογικές Παρατηρήσεις

Για την συγγραφή της παρούσας διπλωματικής με βάση τους προβληματισμούς που τέθηκαν πιο πάνω αναζητήθηκε το θεσμικό και νομικό πλαίσιο που ισχύει και αξιοποιήθηκαν στοιχεία που συγκεντρώθηκαν από την διοικητική, οικονομική και κοινωνική υπηρεσία του Δήμου Αρταίων.

Πρόκειται για ένα Δήμο «μεσαίο προς μεγάλο» που δεν χαρακτηρίζεται από ιδιαίτερα χαρακτηριστικά και μπορεί να θεωρεί ως αντιπροσωπευτικό παράδειγμα ελληνικού Δήμου. Αναζητήθηκαν στοιχεία από το εσωτερικό περιβάλλον του Δήμου και τυχόν συνεργασίες με το εξωτερικό. Αντλήθηκαν απόψεις από στελέχη της Δ/σης Κοινωνικής Μέριμνας και Εθελοντισμού, από Αντιδημάρχους της ίδιας Δ/σης καθώς και από το προσωπικό των Νομικών Προσώπων του Δήμου. Η έρευνα πραγματοποιήθηκε τον Ιούλιο του 2018 και διεξήχθησαν συνολικά 27 συνεντεύξεις .

Ακολουθήθηκε εστιασμένη συνέντευξη στην οποία δεν χρησιμοποιήθηκε ούτε ερωτηματολόγιο, ούτε κατάλογος, αλλά ορίστηκε ένα πλαίσιο επιλεγμένων θεμάτων βάσει των οποίων κατευθύνθηκε η κάθε συνέντευξη. Λόγω του περιορισμένου χρόνου της μελέτης η επιλογή της εστιασμένης συνέντευξης βοήθησε στην απλούστευση της καταγραφής και της ανάλυσης.

Τα θέματα που διερευνήθηκαν αφορούν:

- Την οργανωτική δομή του κάθε φορέα και το πλαίσιο λειτουργίας του
- Το ανθρώπινο δυναμικό σε σχέση με τη μορφή εργασίας , τις ειδικότητες και την παρακολούθηση επιμορφωτικών προγραμμάτων
- Τις εσωτερικές διαδικασίες που ακολουθούνται και τα πληροφορικά συστήματα που εφαρμόζονται
- Την κτιριακή υποδομή, το ιδιοκτησιακό καθεστώς και τον υλικοτεχνικό εξοπλισμό
- Την ανάπτυξη συνεργασιών μεταξύ των υπηρεσιών αλλά και με άλλους φορείς , τον εθελοντισμό και την διαβούλευση
- Το είδος των χρηματοδοτήσεων και την επάρκεια των οικονομικών πόρων για την άσκηση της κοινωνικής πολιτικής

Έτσι διαμορφώθηκε η υφιστάμενη κατάσταση του Δήμου και αναδύθηκαν τα πλεονεκτήματα και οι αδυναμίες.

Η έρευνα συνάντησε τον επιπλέον περιορισμό της άντλησης επαρκών στοιχείων για το προσωπικό και τους ωφελούμενους των κοινωνικών δομών εξαιτίας των προβλημάτων της μηχανογραφικής υποστήριξης των υπηρεσιών.

Κεφάλαιο Β': Η Κοινωνική Πολιτική και το Κράτος Πρόνοιας – Θεωρητικό Πλαίσιο και Ιστορική Εξέλιξη

B1: Κοινωνική Πολιτική

Ο τερματισμός των θρησκευτικών πολέμων και η υπογραφή της ιστορικής Συνθήκης της Βεστφαλίας το 1648 έδωσε ώθηση στην ανάπτυξη του εθνικού κράτους. Εν συνεχεία μία σειρά Επαναστάσεων ορόσημα στην ιστορία, όπως η Επανάσταση του Cromwellστη Βρετανία το 1648, η Αμερικανική Επανάσταση το 1776 και η Γαλλική Επανάσταση το 1789, συνετέλεσαν στη διαδικασία δημιουργίας του. Οι αρχές της ισοπολιτείας και της δημοκρατίας, τα αστικά και πολιτικά δικαιώματα και η διάκριση της αρχής των εξουσιών αποτέλεσαν θεμέλια βάση του εθνικού κράτους.

Το κράτος αυτό χαρακτηριζόταν από τον πρωταρχικό του σκοπό, ο οποίος ήταν η παροχή ασφάλειας στους πολίτες του (το λεγόμενο και κράτος- χωροφύλακας) και από την περιορισμένη συμμετοχική του δράση στην οικονομία, παρά μόνο στους τομείς αμιγούς αρμοδιότητας του όπως η έκδοση νόμων και η είσπραξη φόρων(Νικολακοπούλου – Στεφάνου, 2002).

Η εμφάνιση του σύγχρονου εθνικού κράτους στις αρχές του 19^{ου} αιώνα συμπίπτει χρονολογικά με τις νεοκλασικές οικονομικές θεωρίες για το κράτος, οπότε και η ανάμιξη του και η παρέμβαση στα οικονομικά ζητήματα είναι αναπόφευκτη και στοχεύει στην οικονομική ευημερία των πολιτών, την παροχή ανταποδοτικών μέτρων για τον περιορισμό και τον έλεγχο του καπιταλισμού και την εν γένει ανάπτυξη της οικονομικής και κοινωνικής δημοκρατίας(Esping Andersen, 2006).

Η οικονομική δημοκρατία θα εκφραστεί με την αρχή της αναλογικής φορολογικής επιβάρυνσης και η κοινωνική δημοκρατία μέσω της αρχής της ισότητας των ευκαιριών, θεμέλιο λίθο των προγραμμάτων δωρεάν παιδείας και της ίσης πρόσβασης σε υπηρεσίες και προγράμματα υγείας. Συμπληρωματικά στα παραπάνω μέτρα έρχονται με τον καιρό και αναπτύσσονται δράσεις και πολιτικές με στόχο την παροχή φροντίδας στα πλαίσια δημόσιων αγαθών και υπηρεσιών κοινής ωφέλειας στα ασθενέστερα οικονομικά στρώματα. Στην πορεία δημιουργούνται και εμφανίζονται πολιτικές και δράσεις όπως η στεγαστική πολιτική, οι επιδοτήσεις των καταναλωτών, οι επιδοτήσεις των συγκοινωνιών κ.α. οι οποίες αποτελούν κομμάτια της σύγχρονης κοινωνικής πολιτικής. Ο ρυθμός ανάπτυξης και τα στάδια στα οποία εκτείνονται οι

πολιτικές αυτές διαφοροποιούνται μεταξύ των χωρών της Δύσης κατά αναλογία των ρυθμών εξέλιξης της αστικοποίησης και εκβιομηχάνισης των κοινωνιών τους (Νικολακοπούλου – Στεφάνου , 2002).

Η έννοια του κοινωνικού κινδύνου και η διάσταση που παίρνει μέσα στην κοινωνία και το κράτος και το πώς αυτή επηρεάζει το κοινωνικό σύνολο υπήρξε μακράν διαφορετική από ό,τι σήμερα. Ως τον 18^ο αιώνα η κάλυψη, στο οποίο πρόβλημα που ήταν πιθανό να εμφανιστεί και να κληθεί να αντιμετωπίσει το άτομο, προσφέρονταν είτε από την οικογένεια, είτε από την κοινότητα στις αγροτικές περιοχές, είτε μέσω των συντεχνιών σε ορισμένους επαγγελματικούς κλάδους στις πόλεις οι οποίοι βασιζόνταν στις αρχές της αλληλεγγύης και της αμοιβαιότητας. Επίσης η ανθρωπιστική βοήθεια και η φιλανθρωπική δράση της εκκλησίας εκφρασμένη μέσα από ιδρύματα όπως πτωχοκομεία, γηροκομεία, νοσοκομεία κ.α. αποτέλεσε για πολλά χρόνια καταφύγιο των αναξιοπαθούντων(Στασινοπούλου, 2006 & Νικολακοπούλου – Στεφάνου, 2002).

Ωστόσο με τις μετέπειτα κοινωνικές και οικονομικοπολιτικές αλλαγές, οι ρόλοι των συντεχνιών και της εκκλησίας περιορίζονται και μεταβάλλονται, ιδιαίτερα μετά τη Γαλλική Επανάσταση του 1789. Από την πλευρά τους οι κοινωνικοί κίνδυνοι υπό την μορφή ατυχημάτων και ασθενειών αυξάνονται λόγω της βιομηχανικής ανάπτυξης. Η βιομηχανική επανάσταση που ξεκινά στα μέσα του 18^{ου} αιώνα με αρχές του 19^{ου} αιώνα με τις ανάπτυξη των βιομηχανιών, τις μετακινήσεις μεγάλων πληθυσμιακών ομάδων από την ύπαιθρο στα αστικά κέντρα και κατά συνέπεια την απότομη αύξηση του εργατικού δυναμικού είχε ορισμένες κοινωνικές συνέπειες όπως τον κατακερματισμό των παραδοσιακών θεσμών παροχής φροντίδας στα πλαίσια της οικογένειας, τη δραματική αύξηση των άπορων γυναικών και παιδιών, τη χειροτέρευση των συνθηκών εργασίας οι οποίες συνέβαλλαν στην εξαθλίωση του μεγαλύτερου μέρους των κοινωνικών στρωμάτων (Νικολακοπούλου – Στεφάνου, 2002).

Κατά τη μετάβαση αυτή από την αγροτική στην καπιταλιστική, βιομηχανική αστεακή κοινωνία δημιουργείται η ανάγκη αρωγής και ανακούφισης του πληθυσμού. Στη Βρετανία οι νόμοι για την φτώχεια είχαν ισχύ από τον 17^ο αιώνα και σε συνδυασμό με το σύστημα βοήθειας των τοπικών ενοριών ανακούφιζαν σε σημαντικό βαθμό τις ομάδες των ατόμων που είχαν ανάγκη από βοήθεια. Στη Γερμανία

(Πρωσία) το κοινωνικό κράτος είχε κάνει την εμφάνιση του αρχικά σε τοπικό επίπεδο. Στη συνέχεια, δέκα χρόνια μετά τη γερμανική ενοποίηση το Νοέμβριο του 1881, ο Καγκελάριος Otto Von Bismarck, φοβούμενος τη διάσπαση της κοινωνικής ειρήνης διακηρύσσει την προώθηση θεσμικών βελτιώσεων των εργασιακών συνθηκών. Οι νόμοι του 1883 για την ασφάλιση ασθενείας, το 1884 για την ασφάλιση των εργατικών ατυχημάτων και το 1889 για την ασφάλιση αναπηρίας και γήρατος βοηθούν στην υλοποίηση της παραπάνω διακήρυξης (Esping Andersen, 2006 & Νικολακοπούλου – Στεφάνου, 2002).

Στη Γαλλία οι πρώτοι νόμοι κοινωνικής ασφάλισης που καλύπτουν τους κινδύνους ασθένειας, αναπηρίας, μητρότητας, γήρατος και θανάτου (επιζώντων) εμφανίζονται το 1928 και το 1930, ωστόσο οι παροχές είναι χαμηλές και η κάλυψη παρέχεται μόνο στους χαμηλόμισθους εργαζόμενους. Το εύρος του φάσματος της κοινωνικής ασφάλισης στη Γαλλία διευρύνεται με τα διατάγματα του 1945 και τους νόμους του 1946. Αξίζει να σημειωθεί μία σημαντική καινοτομία που εισάγεται στη Γαλλία ήδη από το 1932 και αφορά τα οικογενειακά επιδόματα, υπό τη μορφή επιδομάτων για τα τέκνα των εργαζομένων. Με τον νόμο του 1948 εγκαθιδρύονται τέσσερα γενικά καθεστώτα κύριας ασφάλισης γήρατος.

Στην Ελλάδα ο θεσμός της κοινωνικής ασφάλισης έκανε την πρώτη του εμφάνιση το 1836 με σχετικό διάταγμα που συνιστούσε το NAT (Ναυτικό Απομαχικό Ταμείο), το οποίο ωστόσο άρχισε να λειτουργεί το 1861. Το 1935 ιδρύεται το ΙΚΑ (Ίδρυμα Κοινωνικών Ασφαλίσεων) ως φορέας υποχρεωτικής κοινωνικής ασφάλισης όλων των μισθωτών. Κατά τη διάρκεια του μεσοπολέμου έχουμε στην Ελλάδα την ίδρυση και λειτουργία ειδικών φορέων κοινωνικής ασφάλισης (π.χ. ΤΕΒΕ, ΤΑΕ).

Στις ΗΠΑ, δύο κομβικά γεγονότα επηρέασαν τη γέννηση της κοινωνικής ασφάλισης η οικονομική κρίση του 1929 και η εκλογή στην προεδρία των ΗΠΑ του Ρούσβελτ το 1932. Το 1933 με το αμερικανικό ΑΕΠ να έχει μειωθεί κατά το ήμισυ, τους μισθούς να καταρρέουν η αμερικανική οικονομία βρίσκονταν σε δραματικό σημείο. Με τα μέτρα του προηγούμενου Προέδρου Χούβερ να έχουν αποδειχθεί αναποτελεσματικά, ο Ρούσβελτ κερδίζει τις εκλογές με την υπόσχεση ενός νέου πακέτου μέτρων, γνωστό και ως New Deal, όπου σε μία χώρα τόσο βαθιά συνδεδεμένη με την ιδιωτική οικονομία τα νέα μέτρα είχαν ως κύριο χαρακτηριστικό την κρατική παρέμβαση στην οικονομία. Η νέα αυτή προσέγγιση της κοινωνικής ασφάλισης συνδέεται με την

οικονομική πολιτική και πιο συγκεκριμένα λαμβάνονται μέτρα σε συνάρτηση με τις εθνικές οικονομικές τους επιπτώσεις(Νικολακοπούλου–Στεφάνου,2002& Στασινοπούλου, 2002).

Από το τέλος του Β' Παγκοσμίου Πολέμου και μέχρι το τέλος της δεκαετίας του 1960, έχουμε την περίοδο εδραίωσης του κλασικού κράτους πρόνοιας ή αλλιώς όπως έχει χαρακτηριστεί η χρυσή εποχή του κράτους πρόνοιας. Μέσα στο μεταπολεμικό κλίμα πολιτικής συναίνεσης που διαμορφώνονταν στις καπιταλιστικές χώρες, ανάμεσα στο κράτος, το κεφάλαιο και το οργανωμένο εργατικό κίνημα, η οικοδόμηση του νέου αυτού κράτους πρόνοιας είναι αποτέλεσμα του συνδυασμού του κεϋνσιανικού μοντέλου οικονομικής ανάπτυξης και του μοντέλου κοινωνικής πολιτικής του Μπέβεριτζ (Alcock et al., 2004). Η πεπο θηση της επο χής πως η κοινωνική ευημερία είναι εφικτή και μοχλός της είναι το κοινωνικό κράτος, αποτέλεσε την τροφή που διαμόρφωσε και διατηρούσε αυτό το κλίμα (Νικολακοπούλου – Στεφάνου,2002).

Ο Sir William Beveridge, πολιτικός που ανήκε στο κόμμα των Φιλελευθέρων στη Μεγάλη Βρετανία, ανέλαβε την προεδρία επιτροπής μελέτης με θέμα την μεταρρύθμιση των κοινωνικών ασφαλίσεων το 1941. Το 1942, έχουμε την έκδοση της έκθεσης της επιτροπής, υπό την προεδρία του Μπέβεριτζ (Βενιέρης, Παπαθεοδώρου,2003) . Η έκθεση Μπέβεριτζ βοήθησε σημαντικά στην εδραίωση του κράτους πρόνοιας και η απήχηση της και στις υπόλοιπες χώρες ήταν μεγάλη, διότι παρόλο που εισήγαγε τη νέα αντίληψη του θεσμικού μοντέλου της πρόνοιας εξακολούθησε να αναδεικνύει τον χαρακτήρα της κρατικής παρέμβασης βάση των κύριων αξιών του έθνους (Στασινοπούλου, 2006).

Οι διαπιστώσεις της έρευνας ανέδειξαν την πολύπλοκη φύση των ασφαλιστικών καθεστώτων της Βρετανίας και το γεγονός πως παρά την ύπαρξη αυτών των καθεστώτων το 10% περίπου των βρετανών με τις οικογένειες τους ζούσαν κάτω από το ελάχιστο όριο διαβίωσης. Πιο συγκεκριμένα οι εργαζόμενοι σε περίπτωση ανεργίας ή ασθένειας παρέμεναν ακάλυπτοι από αυτά τα ασφαλιστικά καθεστάτα ή ακόμη τους παρείχαν εισοδήματα κατώτερα του ελάχιστου ορίου διαβίωσης. Κατόπιν των συμπερασμάτων αυτών προτείνεται η αναδιανομή του εισοδήματος μέσω της κοινωνικής ασφάλισης, ωστόσο βασικότερο ζητούμενο ήταν πως θα διαμορφωθεί και ποιο θα είναι το ελάχιστο όριο διαβίωσης.

Η πολιτική του Μπέμπεριτζ είχε κύριο άξονα την αξιοπρεπή διαβίωση και την αποτροπή της οικονομικής εξαθλίωσης του ατόμου καθ' όλη την διάρκεια της ζωής του. Οι μεταρρυθμίσεις του ασφαλιστικού συστήματος, με την καθολική κάλυψη του πληθυσμού απέναντι στο σύνολο των κινδύνων, και η διαφορετική οπτική απέναντι στην οικονομική πολιτική, με την αποδέσμευση της κοινωνικής προστασίας από τα στενά όρια της οικονομικής λογικής, θεωρείται η απαρχή του σύγχρονου κοινωνικού κράτους.

Η κοινωνική πολιτική στην πράξη διακρίνεται σε τρεις κύριες κατηγορίες: στην κοινωνική πρόνοια, την κοινωνική ασφάλιση και την κοινωνική ασφάλεια. Η κοινωνική πρόνοια αφορά την παροχή βοήθειας από το κράτος σε ορισμένες ομάδες του πληθυσμού με στόχο την ανακούφιση τους από την όποια δυσχερή θέση στην οποία έχουν ατυχώς περιέλθει λόγω της οικονομικής τους κατάστασης, της υγείας τους ή των ηθικών τους αξιών οπότε και σημειώνεται η ανθρώπινη αξιοπρέπεια και το κίνητρο για εργασία. Η κοινωνική πρόνοια διαθέτει χαρακτηριστικά φιλανθρωπίας και στόχος της είναι η ανακούφιση των πολιτών χωρίς κάποιου είδους ανταποδοτικότητα (Στασινοπούλου, 2006 & Esping Andersen, 2006) .

Η κοινωνική ασφάλιση βασίζεται στην ανταποδοτικότητα, αποτελώντας ένα σύνολο κανόνων με στόχο τη ρύθμιση των ασφαλιστικών παροχών που οφείλει να χορηγήσει ο εκάστοτε ασφαλιστικός φορέας στους ασφαλισμένους εργαζόμενους και στόχοι της είναι η κοινωνική αλληλεγγύη, η αναπλήρωση του εισοδήματος των εργαζομένων και η αναδιανομή των εισοδημάτων.

Η κοινωνική ασφάλεια με ευρύτερο φάσμα της κοινωνικής ασφάλισης εξασφαλίζει ομάδες ποτών ή και ολόκληρο του πληθυσμού σε οποιαδήποτε εμφάνιση κοινωνικών κινδύνων, ανεξαρτήτως εισφορών ένα κατώτατο όριο κάλυψης αναγκών τους. Στόχος της είναι η κοινωνική δικαιοσύνη εκφρασμένη μέσω της αναδιανομής των εισοδημάτων και η κοινωνική αλληλεγγύη δια της οδού των φορολογικών μεθόδων (Νικολακοπούλου – Στεφάνου, 2002).

Για μεγάλο χρονικό διάστημα στο χώρο της κοινωνικής πολιτικής επικράτησε η σύνδεση του κράτους πρόνοιας με δύο κεντρικά μοντέλα το «υπολειμματικό» και το «θεσμικό-αναδιανεμητικό». Το υπολειμματικό μοντέλο έχοντας ως θεωρητική βάση τη φιλοσοφία του laissez –faire, βασίζεται στην αντίληψη πως το κράτος είναι εκεί

για να φροντίσει να καλύψει το κενό αλληλεγγύης και παροχής φροντίδας που η οικογένεια, η κοινότητα και οποιοδήποτε άλλο δίκτυο και φορέας παροχής βοήθειας αδυνατεί να ανταποκριθεί στις ανάγκες συγκεκριμένων ατόμων ή ομάδων του πληθυσμού. Το υπολειμματικό μοντέλο καλύπτει επιλεκτικά τις ανάγκες όσων έχουν ανάγκη των παροχών και υπηρεσιών του ενθαρρύνοντας την προαγωγή της ατομικής πρωτοβουλίας και της ελεύθερης επιλογής(Στασινοπούλου, 2002).

Το θεσμικό – αναδιανεμητικό μοντέλο κοινωνικής πολιτικής από την πλευρά του ασκεί κριτική και επισημαίνει την αναποτελεσματικότητα και την έλλειψη ικανότητας αναφορικά με την κάλυψη των αναγκών από τους μηχανισμούς της αγοράς, η οποία συμβάλλει στην αναπαραγωγή και ένταση των κοινωνικών ανισοτήτων. Ασκώντας κριτική στο υπολειμματικό μοντέλο κοινωνικής πολιτικής για τη μη επαρκή κάλυψη του τομέα της πρόληψης και την επικέντρωση του στον τομέα της θεραπείας των κοινωνικών προβλημάτων, με αποτέλεσμα τον κοινωνικό στιγματισμό όσων προσφεύγουν για βοήθεια και αλληλεγγύη στις κρατικές κοινωνικές υπηρεσίες, αντιτάσσει τη συλλογική ευθύνη και το αίσθημα της κοινωνικής συνοχής απέναντι στον ατομικισμό και τον ανταγωνισμό. Κατά συνέπεια το θεσμικό-αναδιανεμητικό μοντέλο κοινωνικής πολιτικής έχει ως στόχο την ανάπτυξη και εφαρμογή μηχανισμών καθολικής κάλυψης των αναγκών των ομάδων του πληθυσμού που χρειάζονται τις υπηρεσίες του (Στασινοπούλου, 2006).

B2: Κράτος πρόνοιας

Η προσέγγιση του θέματος του κράτους πρόνοιας έχει ως αρχικό σημείο αναφοράς τη σχέση κράτους και κοινωνίας πολιτών και τις όποιες αντιφάσεις της κρατικής παρέμβασης. Οι θεωρητικές προσεγγίσεις του κράτους πρόνοιας έχουν την ιστορική αφετηρία τους στη μεταπολεμική περίοδο στις χώρες του αναπτυγμένου καπιταλισμού στον ευρωπαϊκό αλλά κυρίως αγγλόφωνο χώρο. Οι πανεπιστημιακές σχολές κοινωνικής διοίκησης, οι οποίες και συνετέλεσαν σημαντικά στη διαμόρφωση της κοινωνικής πολιτικής και του θεωρητικού της πλαισίου καθώς και στο θεωρητικό υπόβαθρο του κράτους πρόνοιας, είναι βρετανικό φαινόμενο.

Στη μεταπολεμική περίοδο λοιπόν έχουμε την αφετηρία του όρου «κράτος πρόνοιας» σε διεθνές επίπεδο, όρος επιφορτισμένος με τις ιδεολογικές αξίες της κοινωνικής δικαιοσύνης και αλληλεγγύης. Ο αγγλικός όρος του «welfare state», γνωστού στα

ελληνικά ως «κράτος της ευημερίας», είναι ο εκφραστής των παραπάνω ιδεολογικών αξιών καθώς επίσης και της υπόθεσης πως η κοινωνική ευημερία όλων των πολιτών είναι εφικτή και σημαντικό κομμάτι για την πραγματοποίηση της είναι ο κοινωνικός χαρακτήρας και η εύρυθμη λειτουργία του κράτους(Νικολακοπούλου – Στεφάνου, 2002 & Στασινοπούλου, 2002).

Ο αγγλικός όρος χρησιμοποιήθηκε για πρώτη φορά στα μέσα της δεκαετίας του '30, ωστόσο επικράτησε στη Δυτική Ευρώπη κυρίως στις δεκαετίες του '50 και του '60 και αμφισβητήθηκε η χρήση του από αρκετούς επιστήμονες πολύ νωρίς, καθότι μέσω της συγκριτικής μελέτης της άσκησης κοινωνικής πολιτικής στις διάφορες χώρες της Ευρώπης μπορούμε να μιλάμε για διαφορετικά προνοιακά συστήματα και όχι για ένα μόνο μοντέλο ικανό να εκφράσει κατάλληλα τις κοινωνικές ανάγκες.

Στη Γερμανία, όπως και στην Αγγλία, ο όρος «sozialstaat» είναι επιφορτισμένος με την ιδεολογική μορφή του κοινωνικού κράτους και διαθέτει συγκεκριμένο ιδεολογικό χαρακτήρα. Ο διευρυμένος χαρακτήρας του κράτους και στις δύο χώρες συνδέθηκε με την εξασφάλιση κοινωνικής ειρήνης και την άσκηση κοινωνικού ελέγχου. Είναι η περίοδος μετά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο, ωστόσο χρονικά όπου η κοινωνία σταδιακά αποκτά τον σοσιαλιστικό της χαρακτήρα και το αστικό κράτος αποκτά κοινωνικό χαρακτήρα και που η οργάνωση της κοινωνικής πολιτικής και η ανάπτυξη της μέσα στα κρατικά συστήματα εμφανίζεται συστηματοποιημένη, κάτι που παρατηρούμε στις ΗΠΑ(Στασινοπούλου, 2006).

Στα άλλα ανεπτυγμένα δυτικοευρωπαϊκά κράτη, τα οποία και σήμερα διαθέτουν από τα πλέον ανεπτυγμένα προνοιακά συστήματα κοινωνικής πολιτικής, όπως η Γαλλία, η Ιταλία και πολύ περισσότερο η Σουηδία οι ρυθμίσεις εμφανίζονται οργανωμένα την περίοδο του μεσοπολέμου, αλλά όπως και στις ΗΠΑ παίρνει σημαντικότερες διαστάσεις μετά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο (Στασινοπούλου, 2006).

Το κράτος πρόνοιας είναι επιφορτισμένο με την ευθύνη του κράτους να είναι σε θέση να εξασφαλίσει ένα βασικό ελάχιστο επίπεδο ευημερίας για τους πολίτες του. Ωστόσο εξετάζοντας το κράτος πρόνοιας οφείλουμε να λαμβάνουμε υπόψη το γεγονός ότι οι κρατικές δραστηριότητες συμπλέκονται με αυτές της αγοράς εργασίας και της οικογένειας όσων αφορά τον τομέα των κοινωνικών παροχών (Esping – Andersen, 2006).

B3: Κριτική Προσέγγιση

Η προσπάθεια κάλυψης του συνόλου του πληθυσμού από του κοινωνικούς κινδύνους, τα γεγονότα εκείνα τα οποία μεταβάλλουν τη θέση του ατόμου και αυξάνουν τις ανάγκες του (πόλεμοι, δυσχερείς και απρόβλεπτες καιρικές συνθήκες, ασθένειες, εργατικά ατυχήματα, ανεργία, κλπ.), και η απομάκρυνση της κοινωνικής προστασίας από την καθαρά οικονομική λογική, μπορεί να χαρακτηριστεί η απαρχή του σύγχρονου κοινωνικού κράτους. Η οικονομική κρίση της δεκαετίας του 1930 και αργότερα και πιο συγκεκριμένα η περίοδος του 1945 – 1975 διαμόρφωσαν μία σειρά δεδομένων βασισμένα στις κοινωνικές προϋποθέσεις της εποχής, τότε που μία οικογένεια βίαζε την επιβίωση της στο μισθό της εργασίας του αρχηγού της και η απώλεια του ζωτικού αυτού εισοδήματος καλύπτονταν από το ασφαλιστικό σύστημα (Νικολακοπούλου – Στεφάνου, 2002).

Κατά τη δεκαετία του 1970 με τις οικονομικές συνθήκες να μεταβάλλονται και τον πληθωρισμό να έχει καταφέρει να περιέλθει ξανά σε έλεγχο, η οικονομική ανάπτυξη συνοδευόμενη από τις νέες τεχνολογίες περιορίσε τον αριθμό των θέσεων εργασίας σε αντίθεση με τις όποιες προσδοκίες. Το κοινωνικό κράτος αν και είχε ως αφετηρία μία βάση χαμηλού επιπέδου ευημερίας, κλήθηκε να εκπληρώσει το σκοπό του υπό συνθήκες αυξημένης κοινωνικής ευημερίας.

Στη σύγχρονη εποχή η ευζωία των ανθρώπων κατέληξε να έχει σχέση εξάρτησης με τον κύκλο του χρήματος και ως εκ τούτου οι ανθρώπινες ανάγκες και η εργατική δύναμη μετατράπηκαν σε εμπορεύσιμα αντικείμενα, στο σημείο αυτό δημιουργούνται και τα θεμέλια της σύγχρονης κοινωνικής πολιτικής, χωρίς αυτό να σημαίνει πως η κοινωνική πολιτική δεν υφίσταντο πριν τον σύγχρονο καπιταλισμό. Η μορφή της παραδοσιακής μορφής πρόνοιας είχε την εικόνα της οικογένειας, της εκκλησίας, της κοινότητας ή και του φεουδάρχη, στην εποχή μίας ατελούς εμπορευματοποίησης του κόσμου (Νικολακοπούλου- Στεφάνου, 2002).

Το αστικό κράτος στις ευρωπαϊκές χώρες φαίνεται να εμφανίζει τις κοινωνικές λειτουργίες του την ίδια χρονική περίοδο που αναπτύσσεται η κοινωνιολογία. Τα φαινόμενα της κοινωνικής ανισότητας και της φτώχειας και η σύνδεση με το κράτος και η κάλυψη των αναγκών του πληθυσμού αναφέρονται από τους κλασικούς (Βέμπερ, Μαρξ, Σπένσερ, Ντυρκάιμ), ωστόσο δεν υπήρξε κάποια επιμέρους εμβάθυνση ή ανάλυση με τα κρατικά προνοιακά συστήματα.

Η κοινωνική πολιτική έχει διεπιστημονικό χαρακτήρα, αντλώντας το απαραίτητο θεωρητικό και μεθοδολογικό υπόβαθρο από τις κοινωνικές, πολιτικές, οικονομικές, διοικητικές επιστήμες και φυσικά από τη νομική επιστήμη, την κοινωνιολογία και την κοινωνική ανθρωπολογία. Κάποιοι μελετητές τη θεωρούν ως διάσταση της οικονομικής πολιτικής ενώ άλλοι την συσχετίζουν με την ηθική, το δίκαιο και τα δικαιώματα του ανθρώπου. Όλοι όμως αποδέχονται ότι έχει πρακτικό χαρακτήρα. (Spicker, 2008)

Επίκεντρο της κοινωνικής πολιτικής, την ίδια στιγμή, είναι η αναδιανομή των εισοδημάτων και των ευκαιριών και η αντιμετώπιση των συνθηκών εκείνων που είναι ικανές να εγκλωβίσουν σε οικονομικά και κοινωνικά αδιέξοδα άτομα ή ομάδες του πληθυσμού (Σκαμνάκης, 2006).

Οι εθνικές κυβερνήσεις είναι επιφορτισμένες με θέματα που απασχολούν την απασχόληση και την κοινωνική πολιτική, η ΕΕ έρχεται με επικουρικό ρόλο να συνδράμει μέσω της χρηματοδότησης στις κρατικές προσπάθειες. Η ΕΕ αναπτύσσει κοινωνική πολιτική και πολιτικές απασχόλησης με στόχο να διευκολύνει τη μετάβαση από το σχολείο στην εργασία, την εύρεση εργασίας, να εκσυγχρονίσει τα συστήματα κοινωνικής ασφάλισης, να διευκολύνει τη μετακίνηση των εργαζομένων εντός της ΕΕ, να μειώσει τη φτώχεια, να προστατεύσει τα άτομα με ειδικές ανάγκες.

Επίσης η ΕΕ συντονίζει και παρακολουθεί τις εθνικές πολιτικές, ενθαρρύνει τα κράτη μέλη στην ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών και πολιτικών για την αντιμετώπιση της φτώχειας και παράλληλα θεσπίζει νομοθεσία αναφορικά με τα εργασιακά δικαιώματα, τις διακρίσεις στην εργασία και τον συντονισμό των συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης, παράλληλα παρακολουθεί και την εφαρμογή τους (europa.eu).

Κεφάλαιο Γ': Η Κοινωνική Πολιτική στην Ελλάδα

Γ1: Ιστορική Αναδρομή

Το νέο ελληνικό κράτος, βάσισε την οικονομική του ανάπτυξη τα πρώτα χρόνια της σύστασής του, στον πρωτογενή τομέα κατά κύριο λόγο, στη ναυτιλία και φυσικά στο εμπόριο. Την περίοδο εκείνη η εμπορική δραστηριότητα γνώριζε άνθιση και τα παράγωγα του πρωτογενούς τομέα αποτελούσαν το κύριο εμπορικό κεφάλαιο προοριζόμενο για εξαγωγές. Ο δευτερογενής τομέας παρέμενε σε χαμηλά επίπεδα ανάπτυξης, με ισχνές εξαιρέσεις τους τομείς της ναυπηγικής, της υφαντουργίας και της μεταξουργίας, που γνωρίζουν ανάπτυξη την περίοδο εκείνη.

Κατά τη διάρκεια των πρώτων δεκαετιών και όχι μόνο, το νέο ελληνικό κράτος, προσπαθεί να ολοκληρώσει την αγροτική μεταρρύθμιση και η κοινωνική πολιτική την περίοδο εκείνη εστιάζει στην προστασία του μικροκαλλιεργητή και τη διανομή της γης για καλλιέργεια στους αγρότες. Η οικογένεια, η κοινότητα, η εκκλησία και όποια άλλα άτυπα δίκτυα έχουν ακόμη τον πρωταρχικό προνοιακό ρόλο μέσα στην κοινωνία.

Με τα πρώτα χρόνια της εκβιομηχάνισης και της μεταφοράς του εργατικού δυναμικού από τον αγροτικό τομέα στον βιομηχανικό, τη μεταφορά συνεπώς του πληθυσμού από την αγροτική περιφέρεια στα αστικά κέντρα και τη ραγδαία αύξηση του, δημιουργείται η ανάγκη ενός συνόλου κανόνων και ρυθμίσεων των εργασιακών σχέσεων, ιδιαίτερα ύστερα από τις πρώτες πρωτοβουλίες του εργατικού κινήματος.

Το 1882 έχουμε την ίδρυση του ταμείου περίθαλψης από ατυχήματα για τους εργάτες των ορυχείων, ενώ το 1901 οι εργοδότες αποζημιώνουν αναγκαστικά. Την περίοδο 1906-1910 συστήνονται κάποια ταμεία συντάξεων ή αλληλοβοήθειας (Σ.Π.Α.Π., Προσωπικού Σιδηροδρόμων, Υπαλλήλων Εθνικής Τράπεζας) ενώ μετά την εξέγερση στο Γουδί το 1909 καθιερώνεται η αργία της Κυριακής. (Κωτσάκος Χρήστος, 2004,ekdd.gr)

Κατά τη διάρκεια του μεσοπολέμου, ιδρύονται τα ταμεία κύριας ασφάλισης: το 1928 το ΤΣΑΥ, το 1929 το Ταμείο Νομικών, Εφημεριδοπωλών το 1930 το TAKE το 1931 το Ταμείο Εκτελωνιστών και Τυπογράφων, το 1932 το ΤΣΑ, το 1934 το ΤΣΜΕ, και το Εργατών Τύπου και το ΤΕΒΕ, το 1935 το Ταμείο Χρηματιστών και το 1937 το

ΙΚΑ. Το ΤΑΕ ιδρύεται το 1940. Το 1945 καθιερώνεται η ασφάλιση Ανεργίας και το 1958 η παροχή οικογενειακών επιδομάτων. Το 1961 ιδρύεται ο ΟΓΑ (Κωτσάκος Χρήστος, 2004, ekdd.gr).

Το οικονομικό περιβάλλον αλλάζει και η βιομηχανία με τις υπηρεσίες καταλαμβάνουν την πρωτοκαθεδρία στην οικονομία, ενώ και το αστικό τοπίο αλλάζει με τις πόλεις να έχουν γιγαντωθεί. Ενώ όμως στη δυτική Ευρώπη οικοδομείται το μεταπολεμικό κράτος πρόνοιας, το κράτος έκτακτης ανάγκης που προέκυψε στην Ελλάδα μετά τον εμφύλιο πόλεμο, ενισχύει τις κατασταλτικές λειτουργίες και μηχανισμούς (Κωτσάκος Χρήστος, 2004, ekdd.gr).

Οι συνολικές κοινωνικές δαπάνες ,ως ποσοστό του ΑΕΠ, ξεκινούν από πολύ χαμηλά γύρω στο 3% το 1950 για να φτάσουν το 11% το 1973-74. Πολύ χαμηλές είναι και οι δαπάνες για επενδύσεις σε εκπαίδευση, νοσοκομεία, δίκτυα αποχέτευσης στις πόλεις και ειδικά στις πιο υποβαθμισμένες περιοχές, υδροδότηση όπως και η χρηματοδότηση των Ο.Τ.Α.(3,03% το 1973-74). Κατά τη διάρκεια της δικτατορίας υπήρξαν προσπάθειες να προσεταιριστεί συγκεκριμένα κοινωνικά στρώματα (παραγραφή αγροτικών χρεών, έργα υποδομών στην περιφέρεια, παροχή σπουδαστικών δανείων) οι οποίες ωστόσο εξανεμίστηκαν.

Η μεταπολίτευση και η αναθεώρηση του συντάγματος το 1975, θέτουν τα θεμέλια για τη διεύρυνση της κοινωνικής πολιτικής και την κατοχύρωση των ατομικών και κοινωνικών δικαιωμάτων. Παρά το γεγονός πως συγκριτικά με άλλες ευρωπαϊκές χώρες η Ελλάδα καθυστέρησε ανέπτυξε τη δεκαετία το υ 8 0 βασικούς θεσμούς κοινωνικής προστασίας και πρόνοιας.

Το ελληνικό κοινωνικό κράτος, σήμερα βρίσκεται σε κρίσιμη μεταβατική περίοδο, όπως και σε άλλες χώρες της δυτικής Ευρώπης. Η μεταρρύθμιση του ασφαλιστικού συστήματος είναι ο παράγων εκείνος ο οποίος δημιουργεί τις περισσότερες εντάσεις στην ελληνική κοινωνία και οδηγεί τις κυβερνήσεις σε αδιέξοδα, αναφορικά με το χειρισμό του (Κωτσάκος Χρήστος, 2004, ekdd.gr).

Γ2: Η Κοινωνική Πολιτική σε τοπικό επίπεδο

Μεταπολεμικά το κράτος πρόνοιας επεκτείνεται και στους τοπικούς θεσμούς της αυτοδιοίκησης, η οποία και επιφορτίστηκε με ευθύνες προνοιακού χαρακτήρα που αφορούσαν τους χώρους της υγείας, της κοινωνικής πρόνοιας και ασφάλισης, της εκπαίδευσης και της κατοικίας. Ο κεντρικός άξονας διαμόρφωσης και υλοποίησης πολιτικών είναι σε σχέση ανοικτού διαλόγου με το τοπικό κράτος, καθώς η αυτοδιοίκηση ως θεσμός θέτει στόχο της την ικανοποιητική λειτουργία της στα πλαίσια σύνδεσης του τοπικού με το ευρύτερο περιβάλλον και πιο συγκεκριμένα να συνεισφέρει στην επικοινωνία των τοπικών δυνάμεων ώστε τα ζητήματα που απασχολούν τις τοπικές κοινωνίες να έχουν την όσο το δυνατόν αποδοτική αντιμετώπιση.

Ο ρόλος του κράτους επηρεάζει και είναι σαφώς καίριας σημασίας για την αυτοδιοίκηση και το εύρος των αρμοδιοτήτων της. Από την πλευρά της και η αυτοδιοίκηση κοινοτήτων και περιοχών έπαιξε ενεργό ρόλο στη διαμόρφωση και επιβολή του σύγχρονου κράτους. Ωστόσο πολλές είναι οι φορές που η αυτοδιοίκηση έπαιξε το ρόλο αποσυμπιεστή της κεντρικής εξουσίας για τις ποικίλες πιέσεις που μπορεί να δέχεται, και κατ'επέκταση να μην είναι σε θέση να εξυπηρετήσει την πιο σαφή βούληση της κοινωνίας και την ενίσχυση του δημοκρατικού προγραμματισμού.

Στον ευρωπαϊκό χώρο οι περιφέρειες αδιαμφισβήτητα και αναπόδραστα διαφοροποιούνται στα επίπεδα της οικονομικής ανάπτυξης και της πολιτισμικής ομοιομορφίας. Έτσι, μεταπολεμικά δόθηκε στις περιφέρειες η δυνατότητα ενίσχυσης των κρατών της Κοινότητας, που οδήγησε στην ευρωπαϊκή ενοποίηση, και ένα μέσο αποκλιμάκωσης και εκτόνωσης των εντάσεων. Η δράση της αυτοδιοίκησης ενθαρρύνεται από την ίδια την Ένωση, καθώς λειτουργώντας όχι ως ανεξάρτητος φορέας αλλά ως μέρος του όλου, του κράτους δηλαδή και πάντα εντός των ορίων της Ένωσης, κατοχυρώνοντας με αυτόν τον τρόπο τη συμμετοχή της στη διαδικασία λήψης αποφάσεων.

Η στήριξη της αυτοδιοίκησης στην υλοποίηση των πολιτικών της, με τη χρηματοδότηση προγραμμάτων κατοχυρώνει τη θέση της στην αντιμετώπιση ζητημάτων τοπικού επιπέδου. Σε χώρες με παρόμοια συγκεντρωτική δομή σαν της Ελλάδας, τα περιφερειακά όργανα της κρατικής διοίκησης και η λειτουργία τους, πιο συγκεκριμένα, ελέγχουν τη ροή των Κοινοτικών χρηματοδοτήσεων και ως εκ τούτου

ελέγχουν και τη δυνατότητα επηρεασμού του θεσμού της αυτοδιοίκησης και της σχέσης της με την Ένωση. Στο σημείο αυτό επισημαίνεται πως η παραχώρηση από την πλευρά των δυνάμεων που ελέγχουν τις κρατικές αποφάσεις σε υπο-εθνικούς θεσμούς γίνεται εσκεμμένα. Ουσιαστικά έχουμε τη μεταφορά του οικονομικού ή πολιτικού κόστους που συνεπάγεται η άσκηση της όποιας πολιτικής από την κεντρική κρατική εκτελεστική εξουσία σε χαμηλότερο επίπεδο, με στόχο ωστόσο την ενδυνάμωση των χώρων άσκησης πολιτικής που αναλαμβάνει η αυτοδιοίκηση.

Το κράτος με την επιλεκτική κατάτμηση και κατανομή της εξουσίας στην αυτοδιοίκηση παρά τη φαινομενική αποδυνάμωση του, ενισχύει τη θέση του. Η κοινωνική πολιτική αποτελεί ένα τέτοιο πεδίο αυτής της διαδικασίας, στα πλαίσια της σύγχρονης «απορρύθμισης» του κράτους πρόνοιας (Σκαμνάκης, 2006).

Τα συστήματα κοινωνικής πολιτικής θέτουν ως κύριο στόχο τους να βελτιώσουν τους όρους συμμετοχής των ατόμων στο κοινωνικό γίνεσθαι και τη εξασφάλιση της συμμετοχής όσων λόγω αντικειμενικών δυσκολιών αδυνατούν να διεκδικήσουν επί ίσοις όροις την ενεργό συμμετοχή τους. Στη σύγχρονη εποχή που το ιδιωτικό στοιχείο φαίνεται να αποτελεί το κεντρικό χαρακτηριστικό των κυρίαρχων ιδεολογικών τάσεων, η κοινωνική πολιτική προσπαθεί να εξισορροπήσει τις αντιθέσεις που προκύπτουν από τις ανισότητες που εκπορεύονται των ελεύθερων αγορών και να λειτουργήσει αναδιανεμητικά στον τομέα των ευκαιριών. Με επίκεντρο, λοιπόν, την αναδιανομή του εισοδήματος και λοιπών ευκαιριών η κοινωνική πολιτική θέτει ως στόχο την κατακρήμνιση των συνθηκών εκείνων που είναι ικανές να οδηγήσουν άτομα ή ακόμη και ομάδες στον κοινωνικό αποκλεισμό (Σκαμνάκης, 2006).

Η γνώση των τοπικών συνθηκών και αναγκών μιας κοινωνίας, επιτρέπει στους τοπικούς θεσμούς τον αρτιότερο σχεδιασμό και υλοποίηση των πολιτικών. Η άσκηση κοινωνικής πολιτικής από την τοπική αυτοδιοίκηση αναβαθμίζει την τοπική δημοκρατική διαδικασία και αναβαθμίζει το ρόλο του κοινωνικού ελέγχου. Η μεταπολεμική περίοδος, η οποία χαρακτηρίζεται και ως η χρυσή περίοδος του κοινωνικού κράτους πρόνοιας, δημιούργησε εύφορο έδαφος για τη διεύρυνση των κοινωνικών λειτουργιών της τοπικής αυτοδιοίκησης. Η διάρθρωση των τοπικών θεσμών και πολιτικών, επηρεάστηκε ωστόσο από την οικονομική κρίση της δεκαετίας του 70 και την κριτική που ασκήθηκε στο κοινωνικό κράτος (Κωτσάκος Χρήστος, 2004, www.ekdd.gr).

Η προώθηση των παροχών και υπηρεσιών κοινωνικής πολιτικής σε τοπικό επίπεδο, μπορεί να αναληφθεί ενεργά από τους φορείς της αυτοδιοίκησης, με αρμοδιότητες ανάλογες και των επιπέδων των βαθμίδων της. Παρά το γεγονός του ότι η αναδιανεμητική πολιτική διαμορφώνεται από τα κεντρικά επίπεδα εξουσίας, αφού το κράτος διατηρεί τον κυρίαρχο ρόλο του, οι φορείς τοπικής αυτοδιοίκησης χάρη στην ευελιξία που διαθέτουν στο να ανταποκρίνονται σε εξειδικευμένες περιπτώσεις και ανάγκες μπορούν να παρέχουν αποτελεσματικότερες λύσεις.

Το κράτος οφείλει να στέκεται αρωγός στους πολίτες, να αφουγκράζεται τις ανάγκες τους και να διαμορφώνει πολιτικές και πλαίσια με λειτουργική ικανότητα. Η αυτοδιοίκηση είναι ικανός φορέας υλοποίησης αποδοτικών κοινωνικών πολιτικών καθώς η εγγύτητα στους πολίτες της δίνει τη δυνατότητα να γνωρίζει σε άμεσο επίπεδο τις ανάγκες τους και να παρεμβαίνει. Σημαντικό πρόσθετο βοηθητικό στοιχείο στην προσπάθεια υλοποίησης των πολιτικών αυτών από την πλευρά της αυτοδιοίκησης, στέκονται η τοπική κοινωνία, τα άτυπα δίκτυα φροντίδας και φυσικά ο εθελοντισμός (Σκαμνάκης, 2006).

Γ3: Το θεσμικό πλαίσιο άσκησης Κοινωνικής Πολιτικής στους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης

Η ίδρυση της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας (ΔΟΕ) το 1919 σηματοδότησε την εμφάνιση της Κοινωνικής Πολιτικής μετά τη λήξη του Α' Παγκοσμίου Πολέμου ως διεθνή εργατική πολιτική. Με το πέρας και του Β' Παγκοσμίου Πολέμου είναι πια εμφανής και επιτακτική η ανάγκη συνεργασίας μεταξύ των κρατών με στόχο την ανάπτυξη δικτύων αλληλεγγύης και πολιτικών για την ικανοποίηση των αναγκών που προέκυψαν. Η διαμόρφωση διεθνούς κοινωνικής πολιτικής και η καθιέρωση ελάχιστων ορίων προστασίας, διαμορφώθηκαν είτε με τη σύναψη συμφωνιών είτε απευθείας μεταξύ κρατών, μέσω των διεθνών οργανισμών.

Η Κοινωνική Πολιτική σε κρατικό επίπεδο περιλαμβάνει μία ποικιλία δράσεων (δια μέσου παροχών κοινωνικής ασφάλισης, ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης, επιδομάτων ανεργίας, στέγασης, παιδείας), φορολογικά μέτρα (φοροαπαλλαγές, προοδευτική φορολογία), και συμπληρωματικά μέτρα που αφορούν το περιβάλλον, τον πολιτισμό και την πολιτιστική ανάπτυξη, την προστασία του καταναλωτή και

φυσικά να εξασφαλίζει τη κοινωνική συνοχή και ευημερία των πολιτών μέσω της δίκαιης διανομής των πόρων (Νικολακοπούλου – Στεφάνου, 2002).

Η κοινωνική πρόνοια αποτελώντας παροχή του κράτους, φροντίζει να καλύπτει τις ανάγκες όσων βρίσκονται σε κατάσταση ανάγκης και δε διαθέτουν τα ίδια μέσα για την ικανοποιητική κάλυψη των αναγκών τους. Η κοινωνική αλληλεγγύη, συναισθήματα αλληλοβοήθειας και φιλευσπλαχνίας αποτελούν βασικά στοιχεία της κοινωνικής πρόνοιας, καθώς επίσης και συνταγματικά κατοχυρωμένα δικαιώματα των πολιτών. Η κρατική προστασία παρέχεται από το κράτος κατόπιν ελέγχου, ώστε να διαπιστωθεί η ύπαρξη της κοινωνικής ανάγκης και να αξιολογηθεί το μέγεθος της και είναι ανεξάρτητη από εισφορές, διότι οι οικονομικοί πόροι που εξυπηρετούν αυτές τις αναγκαίες πολιτικές παρέχονται μέσω της γενικής φορολογίας.

Στην Ελλάδα το Εθνικό Σύστημα Κοινωνικής Φροντίδας εισάγεται το 1998 με την ψήφιση του ν. 2646/98, ο οποίος ουσιαστικά κατοχυρώνει την κρατική παρέμβαση στο πεδίο των προσωπικών κοινωνικών υπηρεσιών (Νικολακοπούλου – Στεφάνου, 2002).

Ο ρόλος της αυτοδιοίκησης πρώτου και δευτέρου βαθμού ισχυροποιείται καταλαμβάνοντας κεντρικό ρόλο στην προστασία ευπαθών ατόμων ή ομάδων από τον κοινωνικό αποκλεισμό και θέτοντας ως στόχο «την ισότιμη συμμετοχή στην οικονομική και κοινωνική ζωή με παράλληλη εξασφάλιση αξιοπρεπούς επιπέδου διαβίωσης» [αρ.1, Ν. 2646/98]. Η πρωτοβάθμια αυτοδιοίκηση επιφορτίζεται με την παροχή πρωτοβάθμιων υπηρεσιών ανοιχτής φροντίδας. Επίσης η αυτοδιοίκηση είναι επιφορτισμένη με την ευθύνη του έγκαιρου εντοπισμού των κοινωνικών και οικονομικών παραγόντων που είναι πιθανά ικανοί να διαταράξουν την κοινωνική συνοχή της κοινότητας και να θέτει σε λειτουργία μηχανισμούς πρόληψης (Σκαμνάκης, 2006).

Υλοποιεί προγράμματα ικανά για την ικανοποίηση αναγκών ευπαθών ατόμων ή ομάδων του πληθυσμού και με γνώμονα την ανάπτυξη πολιτικών, όπως αυτές για την προστασία της μητρότητας, της παιδικής ηλικίας, ατόμων με αναπηρίες, ηλικιωμένων, αστέγων, ανέργων, μεταναστών, αθίγγανων ,εξαρτημένων και ψυχικά ασθενών.

Ο εθελοντικός τομέας στην Ελλάδα, στον τομέα της κοινωνικής προστασίας, συνδέεται με σειρά φιλανθρωπικών κυρίως παρεμβάσεων και αυτόνομες στρατηγικές που δρουν συμπληρωματικά στις δημόσιες πολιτικές. Μη κυβερνητικές οργανώσεις προνοιακού τύπου διαρθρώνουν τις νέες μορφές κοινωνικού εθελοντισμού. Το δίκτυο των εθελοντικών οργανώσεων που αναπτύσσονται και δρουν στα πλαίσια της κοινωνικής πρόνοιας και φροντίδας ενεργοποιούν την κοινωνία των πολιτών (Αμίτσης, 2001).

Αποτελεί δομικό στοιχείο της αποτελεσματικής λειτουργίας της δημοκρατίας η ανάπτυξη μιας ισχυρής Κοινωνίας Πολιτών, εκφρασμένη μέσω των μη κυβερνητικών οργανώσεων (ΜΚΟ) κοινωνικού και εθελοντικού χαρακτήρα. Η κοινωνία πολιτών κινείται μεταξύ του δημόσιου και ιδιωτικού χώρου και ορίζεται ως μια ενεργή και οργανωμένη ομάδα πολιτών, που εργάζονται για την επίτευξη ενός κοινωφελούς σκοπού.

Οι υπηρεσίες κοινωνικής φροντίδας παρέχονται από αρμόδιους φορείς, πιστοποιημένους από το Σύστημα, οι οποίοι είναι είτε δημόσιοι, είτε ιδιωτικοί, είτε εθελοντικοί. Οι φορείς αυτοί είναι ενεργοί αναφορικά με την υλοποίηση των Εθνικών Προγραμμάτων όσο και για την παροχή αυτοτελών υπηρεσιών (Νικολακοπούλου-Στεφάνου, 2002).

Στα όρια του εθνικού κράτους διακρίνουμε δύο επίπεδα άσκησης κοινωνικής πολιτικής το κεντρικό και το τοπικό. Στο κεντρικό επίπεδο ανήκουν τα αρμόδια υπουργεία ενώ σε τοπικό επίπεδο αρμοδιότητες κοινωνικής πολιτικής ασκούν οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης Α' και Β' Βαθμού μέσα από τις αντίστοιχες υπηρεσίες τους. Συγκεκριμένα η αρμοδιότητα άσκησή της από τους Δήμους προκύπτει απευθείας από το Σύνταγμα σύμφωνα με το άρθρο 102 παρ. 1 στο οποίο μεταξύ των άλλων αναφέρεται ότι υπέρ των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης συντρέχει τεκμήριο αρμοδιότητας για τη διοίκηση των τοπικών υποθέσεων.

Νωρίτερα με το Ν.Δ. 57/1973 (ΦΕΚ-149 Α'), «Περί λήψεως μέτρων κοινωνικής προστασίας των οικονομικώς αδυνάτων και καταργήσεως των διεπουσών τον θεσμόν της απορίας διατάξεων», θεσπίστηκαν στην Ελλάδα μέτρα για την κοινωνική προστασία ευπαθών ομάδων της κοινωνίας που προέρχονται είτε από οικονομικές δυσκολίες ή άλλου είδους αδυναμία ,ομογενών και αλλοδαπών .

Η άσκηση κοινωνικής πολιτικής από τους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΟΤΑ) οριοθετείται τόσο από τον Δημοτικό Κοινοτικό Κώδικα (Ν.3463/2006 ΦΕΚ 114/Α/2006) όσο και στο Πρόγραμμα Καλλικράτης (Ν.3852/2010 ΦΕΚ 87/Α/2010) με τον οποίο ενισχύθηκε σημαντικά κατατάσσοντας μάλιστα την Ελλάδα μεταξύ των κρατών- μελών της Ε.Ε με την πλέον αποκεντρωμένη Τ.Α (Akrivopoulou et al, 2012)

Πιο συγκεκριμένα με το άρθρο 75 του Ν.3463/2006 και το άρθρο 97 του Ν. 3852/2010 οι Δήμοι στο πλαίσιο κατάρτισης των Οργανισμών Εσωτερικής Υπηρεσίας μπορούν να περιλάβουν, υπηρεσιακή μονάδα με αντικείμενο την Άσκηση Κοινωνικής Πολιτικής και Πολιτικών Ισότητας των Φύλων. Έχουν όμως τη δυνατότητα να ιδρύσουν και ξεχωριστά νομικά πρόσωπα που σκοπός τους είναι η οργάνωση και η λειτουργία ορισμένης δημοτικής ή κοινοτικής υπηρεσίας με γνώμονα την καλύτερη εξυπηρέτηση των αναγκών των κατοίκων, όπως η σύσταση κέντρων κοινωνικής προστασίας, πνευματικών ή αθλητικών κέντρων, βιβλιοθηκών, μουσείων κ.ά.. (ΚΔΚ άρθρο 239). Επιτρέπεται επίσης να συστήνουν Δημοτικές ή κοινοτικές κοινωφελείς επιχειρήσεις με σκοπό την οργάνωση λειτουργιών ή δραστηριοτήτων και την παροχή υπηρεσιών συναφών ή συνδεδεμένων με τις αρμοδιότητές τους, που αναφέρονται στους τομείς της κοινωνικής προστασίας και αλληλεγγύης (ΚΔΚ άρθρο 254).

Οι αρμοδιότητες αφορούν κυρίως τους τομείς: ανάπτυξης, περιβάλλοντος, ποιότητας ζωής και εύρυθμης λειτουργίας των πόλεων και των οικισμών, απασχόλησης, κοινωνικής προστασίας και αλληλεγγύης, παιδείας, πολιτισμού και αθλητισμού και πολιτικής προστασίας.

Επιπλέον στο άρθρο 94§3B του Ν.3852/2010 καθορίζονται πρόσθετες αρμοδιότητες στον τομέα της κοινωνικής μέριμνας που σχετίζονται με την υλοποίηση προγραμμάτων δημόσιας υγείας και υγιεινής, τον έλεγχο και την εποπτεία φιλανθρωπικών σωματείων και ιδρυμάτων, η ρύθμιση θεμάτων διοικητικής τους λειτουργίας καθώς και με την καταβολή επιδομάτων. Η τελευταία αρμοδιότητα, με τον Ν. 4520/2018 (ΦΕΚ 30/Α/22-2-2018) «Μετεξέλιξη του Οργανισμού Γεωργικών Ασφαλίσεων σε Οργανισμό Προνοιακών Επιδομάτων και Κοινωνικής Αλληλεγγύης (ΟΠΕΚΑ) και λοιπές διατάξεις», πέρασε στον Οργανισμό Προνοιακών Επιδομάτων

και Κοινωνικής Αλληλεγγύης (ΟΠΕΚΑ) χωρίς όμως να τεθεί ακόμη σε πλήρη εφαρμογή.

Στο ΦΕΚ 1397/Β/22-10-2001 δημοσιεύτηκαν Υπουργικές Αποφάσεις, του Υπουργείου Υγείας και Πρόνοιας, καθορίζοντας τις προϋποθέσεις ίδρυσης και λειτουργίας των Κέντρων Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών (ΚΔΑΠ), Παιδιών με Αναπηρία (ΚΔΑΠ-ΜΕΑ) και των Κέντρων Ημερήσιας Φροντίδας Ηλικιωμένων (ΚΗ.ΦΗ).

Κατόπιν με την ΚΥΑ αρ. Δ27/οικ. 9585/399/03.04.2013 (ΦΕΚ 814/Β/08.04.2013) και αργότερα την Δ22/οικ.17464/550/24.04.2015 (ΦΕΚ 784/Β/05.05.2015) ανατίθεται η οργάνωση και λειτουργία των Παιδικών Εξοχών - Κατασκηνώσεων του Κρατικού Προγράμματος στους Δήμους.

Με την Κοινή Υπουργική Απόφαση (ΚΥΑ) με αρ. Δ23/19061-1457/22 -04-2016 (ΦΕΚ 1336/Β/12.05.2016) καθορίστηκε το πλαίσιο ελάχιστων προδιαγραφών για Δομές Παροχής Υπηρεσιών σε Αστέγους (όπως αυτοί ορίστηκαν με το άρθρο 29 του Ν. 4052/2012): Ανοιχτά Κέντρα Ημέρας Αστέγων, Υπνωτήρια, Ξενώνες Μεταβατικής Φιλοξενίας, Υποστηριζόμενα Διαμερίσματα.

Με το Ν. 4071/2012 (ΦΕΚ 85/Α/11.04.2012) θεσμοθετείται η λειτουργία του Κοινωνικού Παντοπωλείου για την παροχή ειδών πρώτης ανάγκης, για τη σίτιση και ένδυση αστέγων και οικονομικά αδυνάτων δημοτών.

Με το Ν. 4314/14 (ΦΕΚ 265/Α/23.12.2014) το Ταμείο Ευρωπαϊκής Βοήθειας για τους Απόρους (ΤΕΒΑ) διανέμει στους απόρους τρόφιμα ή και βασική υλική συνδρομή στα πλαίσια του Ε.Π για την κοινωνική ενσωμάτωση των απόρων.

Με την Υπουργική Απόφαση (ΥΑ) ΥΠΕΝ/ΥΠΠΓ/1228/08.02.2018 «Καθορισμός λεπτομερειών για την εφαρμογή των ρυθμίσεων του άρθρου 36 του Ν. 4508/2017» (ΦΕΚ474/Α/14.02.2018), αποφασίστηκε η παροχή εφάπαξ ειδικού βοηθήματος για την στήριξη καταναλωτών με χαμηλά εισοδήματα που έχουν αποσυνδεθεί από το δίκτυο παροχής ηλεκτρικής ενέργειας λόγω ληξιπρόθεσμων οφειλών.

Με το Ν. 4368/2016 (ΦΕΚ 21 Α /21.02.2016) και την Κοινή Υπουργική Απόφαση με Α.Π. Δ23/ΟΙΚ.14435/1135/29.03.2016) θεσμοθετείται η λειτουργία των Κέντρων

Κοινότητας ως υποστηρικτικών δομών των κοινωνικών υπηρεσιών των ΟΤΑ και καθορίζονται οι ελάχιστες προδιαγραφές λειτουργίας τους (ΦΕΚ 854 Β'/30.03.2016). Σύμφωνα μ' αυτόν τα Κέντρα Κοινότητας δύναται να διευρύνουν τη δράση τους με Παραρτήματα για τους Ρομά και Κέντρα Ένταξης Μεταναστών (ΚΕΜ).

Με το Ν. 4430/2016 - ΦΕΚ 205/Α/31-10-2016 «Κοινωνική και Αλληλεγγύη Οικονομία και ανάπτυξη των φορέων της και άλλες διατάξεις», ο οποίος αντικατέστησε το Ν. 4019/2011, δίνεται η δυνατότητα να αναπτυχθούν δραστηριότητες που δίνουν προτεραιότητα στην κάλυψη κοινωνικών αναγκών που αναπτύσσονται με δημοκρατικές διαδικασίες συμμετοχής και λήψης αποφάσεων, δημιουργώντας νέες θέσεις εργασίας.

Με το Ν. 4483/2017 στο άρθρο 153 παρατάθηκε εκ νέου η διάρκεια του προγράμματος «Βοήθεια στο Σπίτι», το οποίο είχε εφαρμοστεί για πρώτη φορά πιλοτικά στο Δήμο Περιστερίου ως δήμο με υψηλό δείκτη γήρανσης και χαμηλά εισοδήματα, όσον αφορά τους ηλικιωμένους.

Με το Ν. 4445/2016 (ΦΕΚ 236/Α/19.12.2016) συστήθηκε ο Εθνικός Μηχανισμός Συντονισμού, Παρακολούθησης και Αξιολόγησης των Πολιτικών Κοινωνικής Ένταξης και Κοινωνικής Συνοχής όπου μεταξύ άλλων διαπιστώνει τις κοινωνικές ανάγκες των πολιτών και σχεδιάζει, εποπτεύει και αξιολογεί το θεσμικό πλαίσιο της πλήρους εθνικής εφαρμογής του Κοινωνικού Εισοδήματος Αλληλεγγύης (εδάφιο 2.5.3, παρ. Γ', άρθρο 3 του Ν. 4336/2015). Οι όροι και οι προϋποθέσεις του τελευταίου καθορίστηκαν με την Κ.Υ.Α Αριθμ.: Γ.Δ..5οικ.2961-10/24.01.2017.

Με το Ν. 4199/2013 (Άρθρο 127 παρ. ΙΖ) το Πρόγραμμα «Βοήθεια στο σπίτι» δύναται να παρέχει υπηρεσίες κατ' οίκον νοσηλείας με σκοπό τη νοσηλεία και ανάρρωση του ασθενούς στο δικό του χώρο.

Γ4: Το περιβάλλον στους Δήμους

Με τον όρο "στοιχεία τον περιβάλλοντος" εννοούμε τους παράγοντες αυτούς που αποτελούν συνθετικά στοιχεία τόσο του γενικού (εξωτερικού) περιβάλλοντος, όσο και του ειδικού (εσωτερικού) περιβάλλοντος.

Το εξωτερικό περιβάλλον ενός οργανισμού είναι οι παράγοντες οι οποίοι δρουν έξω από τον οργανισμό, τον επηρεάζουν και αλληλεπιδρούν μεταξύ τους. Το εξωτερικό περιβάλλον του οργανισμού είναι ο χώρος όπου η διοίκησή του πρέπει να αναζητεί ευκαιρίες και πιθανές απειλές.

Το εσωτερικό περιβάλλον αναφέρεται στους πόρους (υλικούς και άυλους) που χρησιμοποιεί για την εκπλήρωση των στόχων του ένας οργανισμός και είναι διαθέσιμα στο εσωτερικό του. Αυτοί είναι οι:

Υλικοί πόροι (Tangible Resources)	
Χρηματοοικονομικοί (Financial)	<ul style="list-style-type: none"> • Ρευστότητα (firm's cash and cash equivalents) • Δυνατότητα εξεύρεσης κεφαλαίου • Δανειοληπτική δυνατότητα (capacity)
Φυσικοί (Physical)	<ul style="list-style-type: none"> • Μοντέρνες εγκαταστάσεις • Θέση (favorable manufacturing locations) • Τελευταίας τεχνολογίας μηχανήματα - εξοπλισμός
Τεχνολογικοί (Technological)	<ul style="list-style-type: none"> • Καινοτόμες παραγωγικές διαδικασίες • Πατέντες, δικαιώματα, Εμπορικά μυστικά
Οργανωτικοί (Organizational)	<ul style="list-style-type: none"> • Αποτελεσματική διαδικασία στρατηγικού σχεδιασμού • Συστήματα αξιολόγησης, ελέγχου και συντονισμού
Άυλοι πόροι (Intangible Resources)	
Ανθρώπινοι – διανοητικό κεφάλαιο (Human)	<ul style="list-style-type: none"> • Εμπειρία και ικανότητες εργαζομένων • Εμπιστοσύνη, αφοσίωση • Διοικητικές ικανότητες/δεξιότητες • Πρακτικές και πολιτικές – συλλογική γνώση
Κουλτούρα (Culture)	<ul style="list-style-type: none"> • Προσανατολισμός • Αξίες – κοινωνικό υποσύστημα – νόρμες συμπεριφοράς
Καινοτομία και Δημιουργικότητα (Innovation and Creativity)	<ul style="list-style-type: none"> • Τεχνικές κι επιστημονικές δεξιότητες (technical and scientific skills) • Δεξιότητες καινοτομίας
Φήμη, εικόνα, Brand Σχέσεις	<ul style="list-style-type: none"> • Εμπορικό σήμα • Συμμαχίες πρόσβασης σε τεχνολογία • Φήμη στους πελάτες για ποιότητα και αξιοπιστία • Φήμη στους προμηθευτές για δίκαιη συμπεριφορά (fairness, non-zero-sum relationships)

Πίνακας 3.1: Υλικοί και άυλοι πόροι ενός οργανισμού (Βασίλης Μ. Παπαδάκης, Ελληνική και Διεθνής Εμπειρία, Τόμος Α', 2002)

Γ4.1: Ανθρώπινοι πόροι

Ένας από τους σημαντικότερους παράγοντες για την επίτευξη των στόχων κάθε επιχείρησης, ανεξάρτητα από τη φύση της, είναι το ανθρώπινο δυναμικό.

Με το Ν.3584/2007 (ΦΕΚ 143/Α/2017) που αποτελεί τον «Κώδικα Δημοτικών και Κοινοτικών Υπαλλήλων» ρυθμίζεται το καθεστώς του προσωπικού των Δήμων.

Οι δημοτικοί υπάλληλοι απασχολούνται είτε ως μόνιμο προσωπικό, με σύμβαση ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου (ΙΔΑΧ) είτε με σύμβαση ορισμένου χρόνου (ΙΔΟΧ) για την αντιμετώπιση έκτακτων και εποχιακών αναγκών.

Ως αποτέλεσμα όμως της οικονομικής κρίσης τα τελευταία χρόνια εφαρμόζονται νέες ευέλικτες μορφές εργασίας: μερικής απασχόλησης και απόκτησης εργασιακής εμπειρίας (Stage) καθώς και προγράμματα κοινωφελούς εργασίας μέσω συνεργασιών με τον ΟΑΕΔ.

Το τελευταίο είναι έργο που εντάσσεται στο ΕΣΠΑ 2014-2020 και συγχρηματοδοτείται από πόρους του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου (ΕΚΤ) και του Ελληνικού Δημοσίου, μέσω του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση».

Αξιοσημείωτο είναι πως σε νεοσύστατες κοινωνικές δομές που δημιουργήθηκαν από ευρωπαϊκά χρηματοδοτικά προγράμματα για την αντιμετώπιση της φτώχειας απασχολείται προσωπικό με συμβάσεις ορισμένου χρόνου που απειλείται και το ίδιο με τον κοινωνικό αποκλεισμό και τις επιπτώσεις του.

Γ4.2: Οικονομικοί πόροι και αυτοτέλεια

Οι ΟΤΑ για την αποτελεσματική εσωτερική τους λειτουργία και την άσκηση των τοπικών δημόσιων πολιτικών διαθέτουν οικονομικούς πόρους που προέρχονται τόσο από κρατικές επιχορηγήσεις, χωρίς να περιορίζουν την διοικητική και οικονομική τους αυτοτέλεια (άρθρο 102, παρ. 2 & 5 του Συντάγματος), όσο και από ιδίους πόρους μέσα από θεσμοθετημένα τέλη και δικαιώματα.

Στόχος των κρατικών επιχορηγήσεων είναι: α) Ο περιορισμός των εισοδηματικών διαφορών μεταξύ των ΟΤΑ, β) Η αντιμετώπιση των προβλημάτων που προκύπτουν κατά την παραγωγή και παροχή των Τοπικών Δημοσίων Αγαθών (ΤΔΑ) από εξωτερικές οικονομίες ή επιβαρύνσεις και γ) η ενθάρρυνση της παραγωγής / παροχής ορισμένων ΤΔΑ (Ε.Ε.Τ.Α., 2013, «Ελάχιστο κόστος λειτουργίας Δήμων & νέο σύστημα κατανομής των Κεντρικών Αυτοτελών Πόρων»)

Σταθμός για τα οικονομικά των Δήμων υπήρξε ο Ν. 1828/89 που αφορούσε τη δημιουργία των Κεντρικών Αυτοτελών Πόρων (ΚΑΠ) και κυρίως τη χρηματοδότηση τους μέσα από, συγκεκριμένα φορολογικά έσοδα του κεντρικού κράτους.

Οι οικονομικοί πόροι των Δήμων διαμορφώνονται από τα τακτικά και έκτακτα έσοδά τους. Τα αναμενόμενα έσοδα κάθε Δήμου για ένα οικονομικό έτος απεικονίζονται στον προϋπολογισμό του, κατανεμημένα σε ειδικούς λογαριασμούς κατά κεφάλαιο και άρθρα.

Ο προϋπολογισμός χωρίζεται σε δύο μέρη: το πρώτο μέρος περιλαμβάνει τα έσοδα και το χρηματικό υπόλοιπο και το δεύτερο μέρος τις δαπάνες και το αποθεματικό.

Τα έσοδα του προϋπολογισμού διακρίνονται στις ακόλουθες ομάδες:

- Τακτικά έσοδα (από κινητή και ακίνητη περιουσία, προσαυξήσεις, φόροι, τέλη και δικαιώματα, επιχορηγήσεις για λειτουργικές δαπάνες)
- Έκτακτα έσοδα (εκποίηση κινητής και ακίνητης περιουσίας, πρόστιμα, έκτακτες επιχορηγήσεις για λειτουργικές ανάγκες και επενδύσεις)
- Έσοδα παρελθόντων οικονομικών ετών (Π.Ο.Ε) που βεβαιώνονται για πρώτη φορά (τακτικά και έκτακτα)
- Εισπράξεις δανείων και απαιτήσεων από Π.Ο.Ε.
- Εισπράξεις υπέρ του Δημοσίου ή τρίτων και επιστροφές χρημάτων
- Χρηματικό υπόλοιπο προηγούμενης χρήσης

Η τακτική επιχορήγηση και οι επιχορηγήσεις για επενδύσεις (Συλλογική Απόφαση Τοπικής Αυτοδιοίκησης/Σ.Α.Τ.Α) στους Δήμους βασίζονται σε χαρακτηριστικά δημογραφικά, διοικητικά, κοινωνικοοικονομικά, γεωμορφολογικά και πολιτιστικά, καθώς επίσης και σε περιβαλλοντικά. Διενεργούνται με κοινή απόφαση Υπουργική Απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Οικονομικών, και φυσικά ύστερα από τη γνωμοδότηση της Κεντρικής Ένωσης Δήμων Ελλάδος, σε ετήσια βάση.

Τα έξοδα του προϋπολογισμού κατανέμονται ανά υπηρεσία και διακρίνονται στις ακόλουθες ομάδες:

- Λειτουργικές δαπάνες χρήσης
- Επενδύσεις
- Πληρωμές Π.Ο.Ε., λοιπές αποδόσεις και προβλέψεις
- Αποθεματικό

Η μέτρηση της οικονομικής αυτοτέλειας των ΟΤΑ προσεγγίζεται με τη χρήση χρηματοοικονομικών δεικτών. Τέτοιοι δείκτες είναι ο δείκτης λειτουργικής αυτονομίας, ο δείκτης αστάθειας και ο δείκτης εξάρτησης.

Ο δείκτης λειτουργικής αυτονομίας δείχνει το ποσοστό συμμετοχής των ιδίων τακτικών εσόδων στο σύνολο των τακτικών εσόδων.

Ο δείκτης αστάθειας προσδιορίζει το ποσοστό συμμετοχής των έκτακτων εσόδων στο σύνολο των εισπραχθέντων εσόδων των Ο.Τ.Α..

Ο δείκτης εξάρτησης δείχνει την εξάρτηση από εξωτερικές πηγές εσόδων. Ως εξωτερικές πηγές εσόδων υπολογίζονται τα έσοδα από τακτικές και έκτακτες επιχορηγήσεις καθώς και οι εισπράξεις από δάνεια.

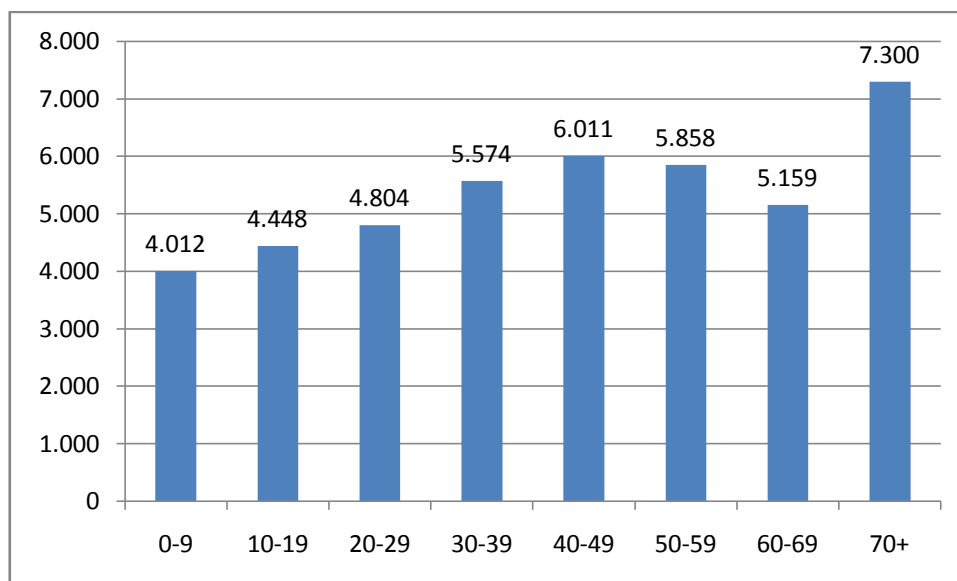
Κεφάλαιο Δ': Δομές παροχής κοινωνικών και προνοιακών υπηρεσιών

Δ1: Χαρακτηριστικά Δήμου Αρταίων

Ο Δήμος Αρταίων συστάθηκε το 2011 από τη συνένωση των Δήμων Αμβρακικού, Αρταίων, Βλαχέρνας, Ξηροβουνίου και Φιλοθέης. Μοναδική πόλη και πρωτεύουσά του είναι η Άρτα. Ο πληθυσμός του σύμφωνα με την απογραφή του 2011 ανέρχεται σε 43.166 κατοίκους. Σύμφωνα με την Ελληνική Εταιρεία Ανάπτυξης και Αυτοδιοίκησης χαρακτηρίζεται «μεσαίος προς μεγάλος» ενώ παρουσιάζει ανομοιογένεια στα όριά του με την συνύπαρξη αστικών, αγροτικών, ορεινών και παραθαλάσσιων περιοχών.

Η Περιφερειακή Ενότητα Άρτας διαθέτει πληθυσμό που ανέρχεται στα 67.877 άτομα ενώ ο Δήμος Αρταίων με 43.166 άτομα αποτελεί το 64% του συνολικού πληθυσμού της ενότητας εκ των οποίων 21.216 άνδρες και 21.950 γυναίκες. Κύρια δημογραφική τάση αποτελεί η πληθυσμιακή συρρίκνωση και γήρανση του πληθυσμού όπως παρατηρείται και στο σύνολο της χώρας.

Γράφημα 4.1: Ηλικιακή απεικόνιση πληθυσμού

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Ίδια Επεξεργασία

Η πληθυσμιακή ομάδα με το μεγαλύτερο αριθμό ατόμων είναι ηλικίας άνω των 70 ετών και αποτελεί το 17% περίπου του συνολικού πληθυσμού του Δήμου. Μέση ηλικία στο Δήμο είναι τα 43,6 έτη.

Πίνακας 4.1: Μόνιμος πληθυσμός Δήμου Αρταίων και των δύο φύλων και οικογενειακή κατάσταση

Οικογενειακή κατάσταση	Άνδρες	Γυναίκες	Συνολικός πληθυσμός και των δύο πληθυσμών
Άγαμοι	9.065	6.870	15.935
Έγγαμοι, με σύμφωνο συμβίωσης και σε διάσταση.	11.306	11.337	22.643
Χήροι και χήροι από σύμφωνο συμβίωσης	518	3.306	3.824
Διαζευγμένοι και σιαζευγμένοι από σύμφωνο συμβίωσης	327	437	764
Γενικό σύνολο	21.216	21.950	43.166

Πίνακας 4.2: Δήμος Αρταίων, νοικοκυριά και μέλη κατά μέγεθος

Μέγεθος νοικοκυριού	Αριθμός νοικοκυριών	Αριθμός μελών
1 μέλος	3.968	3.968
2 μέλη	5.179	10.358
3 μέλη	3.100	9.300
4 μέλη	2.676	10.704
5 μέλη	961	4.805
6 μέλη και άνω	467	2.987
Σύνολο	16.351	42.122

Πίνακας 4.3: Δήμος Αρταίων, μόνιμος πληθυσμός και των δύο φύλων ανά επίπεδο εκπαίδευσης

Επίπεδο εκπαίδευσης	Άτομα και των δύο φύλων
Κάτοχοι διδακτορικού ή μεταπτυχιακού τίτλου/ Πτυχιούχοι ΑΕΙ, ΛΤΕΙ, ΑΣΠΑΙΤΕ, ανωτέρων επαγγελματικών σπουδών	6.032
Πτυχιούχοι μεταδευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (ΙΕΚ, Κολλέγια κλπ)	1.340
Απόφοιτοι Λυκείου (Γενικού, Εκκλησιαστικού, Επαγγελματικού κλπ.)	8.586
Απόφοιτοι τριτάξιου Γυμνασίου και πτυχιούχοι	5.490
Απόφοιτοι δημοτικού	11.949
Εγκατέλειψαν το Δημοτικό, αλλά γνωρίζουν γραφή και ανάγνωση / Ολοκλήρωσαν την προσχολική αγωγή / Δε γνωρίζουν γραφή και ανάγνωση	7.153
Μη κατατασσόμενοι (άτομα γεννηθέντα μετά την 1/1/2005)	2.616
Σύνολο	43.166

Στο Δήμο Αρταίων σήμερα διαμένουν σε τρεις οικισμούς περίπου 180 Ρομά που επιλέχθηκαν από τους ίδιους. Ο πρώτος οικισμός βρίσκεται σε κεντρικό τμήμα της πόλης ενώ οι άλλοι δύο χωροθετούνται στην Δημοτική ενότητα Φιλοθέης. Πρόκειται για περίπου 30 οικογένειες που επιβιώνουν με το εμπόριο σιδήρου, φρούτων, χαλιών και την παροχή προνοιακών επιδομάτων.

Σύμφωνα με στοιχεία που δόθηκαν από την Δ/νση Αλλοδαπών και Μετανάστευσης της Αποκεντρωμένης Διοίκησης οι νόμιμοι αλλοδαποί ανέρχονται στους 1.376 από τους 1.980 συνολικά σε όλο το Νομό.

Πίνακας 4.4: Αλλοδαποί ανά υπηκοότητα και φύλο

Ιθαγένεια	Άρρεν	Θήλυ	Σύνολο
ΑΛΒΑΝΙΑ	716	568	1.284
ΚΙΝΑ	15	15	30
ΡΩΣΙΑ	2	14	16
ΟΥΚΡΑΝΙΑ	1	12	13
ΠΑΚΙΣΤΑΝ	10	8	18
ΜΟΛΔΑΒΙΑ	2		2
ΓΕΩΡΓΙΑ		7	7
ΝΙΓΗΡΙΑ	4	2	6
Σύνολο	750	626	1.376

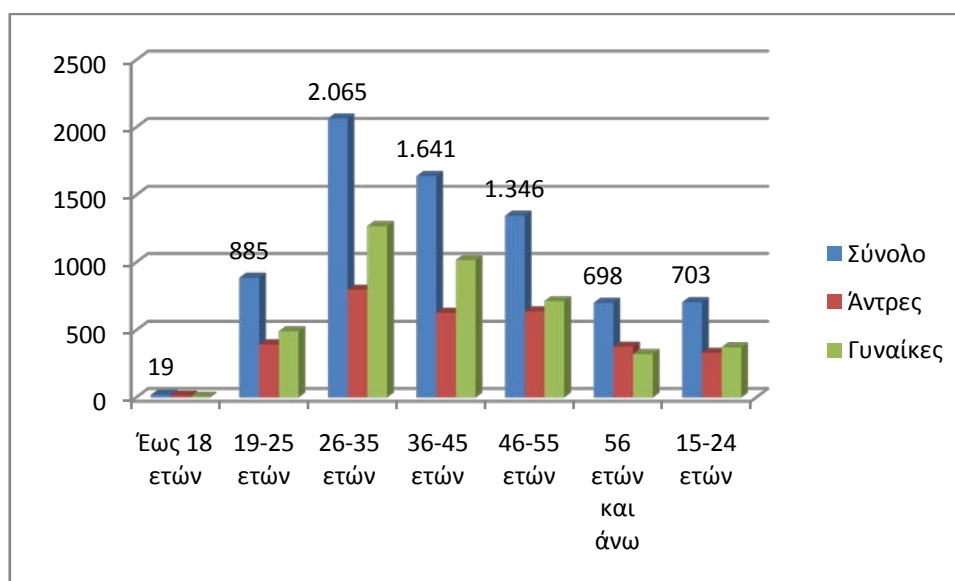
Το 93,31% των αλλοδαπών είναι Αλβανοί οι οποίοι ασχολούνται κυρίως με αγροτικές εργασίες .

Πίνακας 4.5: Κατανομή ανέργων ανά ηλικιακή ομάδα για το σύνολο του Νομού Άρτας

Ηλικία	Σύνολο	Άνδρες	Γυναίκες
Έως 18 ετών	19	14	5
19-25 ετών	885	394	491
26-35 ετών	2.065	796	1.269
36-45 ετών	1.641	624	1.017
46-55 ετών	1.346	635	711
56 ετών και άνω	698	376	322
15-24 ετών	703	331	372
Σύνολα αναφοράς	7.357	3.170	4.187

Πηγή: ΟΑΕΔ 2016, Ιδία Επεξεργασία

Γράφημα 4.2: Κατανομή ανέργων ανά ηλικιακή ομάδα και φύλο για το σύνολο του Νομού Άρτας

Η ηλικιακή ομάδα με το μεγαλύτερο ποσοστό ανεργίας είναι μεταξύ 26-35 ετών και καλύπτει το 28,06% των ανέργων και οι γυναίκες καλύπτουν το 56% του συνολικού αριθμού ανέργων.

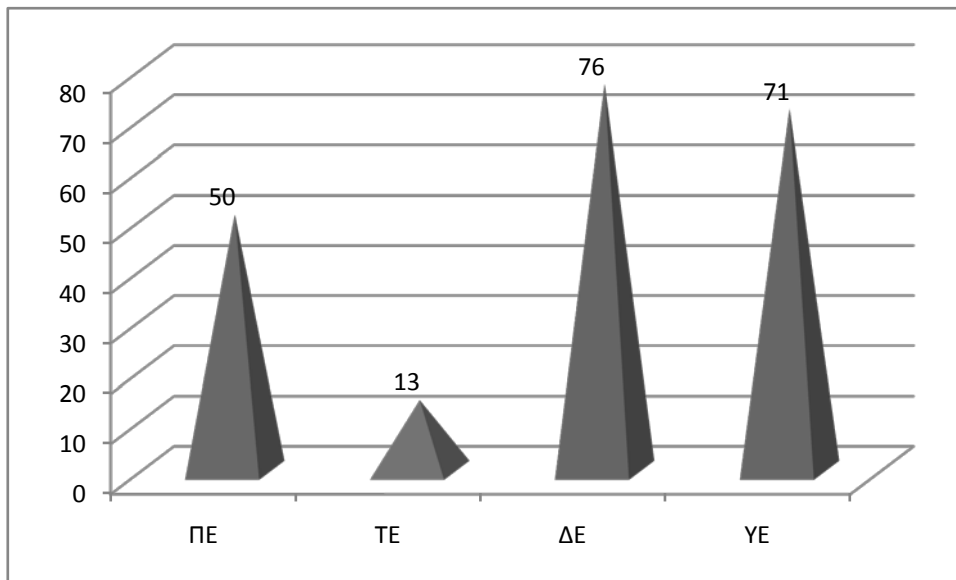
Δ.2: Οργανωτική δομή, προσωπικό και δομές άσκησης κοινωνικής πολιτικής

Ο ισχύον Οργανισμός Εσωτερικής Υπηρεσίας του Δήμου Αρταίων δημοσιεύτηκε στο ΦΕΚ 3464/Β'/4-10-17 και περιλαμβάνει την διάρθρωση, τις αρμοδιότητες και τους προϊσταμένους των υπηρεσιών καθώς και τις συνολικές θέσεις κάθε κατηγορίας προσωπικού. Οι υπηρεσίες είναι διαρθρωμένες σε 9 Διευθύνσεις (στις οποίες υπάγονται 26 συνολικά τμήματα), ενώ υπάγονται απευθείας στο Δήμαρχο 4 αυτοτελή τμήματα και 2 αυτοτελή γραφεία.

Στον Ο.Ε.Υ. του Δήμου υπάγονται και οι αποκεντρωμένες υπηρεσίες που είναι εγκατεστημένες στις έδρες των τεσσάρων δημοτικών ενοτήτων, (Αμβρακικού, Βλαχερνών, Ξηροβουνίου και Φιλοθέης) έδρες των πρώην δήμων.

Σύμφωνα με την 423/14-07-2017 Απόφαση Δημοτικού Συμβουλίου (ΑΔΑ: Ω48ΓΩΨΑ-2ΥΞ) που αφορά την έγκριση του Οργανισμού Εσωτερικής Υπηρεσίας του Δήμου Αρταίων, η στελέχωση των υπηρεσιών κατά το διάστημα 2011-2016 ακολουθεί μία σταθερά φθίνουσα πορεία, της τάξης του 27% , λόγω των συνταξιοδοτήσεων και της αναστολής των προσλήψεων. Συγκεκριμένα το 2011 απασχολούνταν στο Δήμο 288 υπάλληλοι ενώ το 2016 έφτασαν τους 210.

Γράφημα 4.3: Το προσωπικό του Δήμου Αρταίων ανά κατηγορία:

Δ.2.1: Ο ρόλος των κεντρικών υπηρεσιών

Αρμόδια υπηρεσία για τον σχεδιασμό και την εφαρμογή της κοινωνικής πολιτικής, την προαγωγή και προστασία της δημόσιας υγείας στο Δήμο Αρταίων είναι η Δ/ση Κοινωνικής Μέριμνας, Παιδείας και Αθλητισμού. Είναι η συντονίστρια υπηρεσία όλων των κοινωνικών προγραμμάτων που εφαρμόζονται στο Δήμο ενώ οφείλουμε να επισημάνουμε ότι παρέχει υπηρεσίες κοινωνικές και στους άλλους τρεις Δήμους του Νομού οι οποίοι δεν έχουν συστήσει ανάλογη υπηρεσία.

Η οργανωτική μορφή της Διεύθυνσης έχει την παρακάτω δομή:

A. Τμήμα Κοινωνικής μέριμνας και εθελοντισμού

- Γραφείο άσκησης κοινωνικής πολιτικής, πολιτικών ισότητας των φύλων και εθελοντισμού
- Γραφείο προστασίας και προαγωγής δημόσιας υγείας

B. Τμήμα Παιδείας, δια βίου μάθησης, αθλητισμού και νέα γενιάς

Με την 112/12-03-2018 απόφαση δημοτικού συμβουλίου (ΑΔΑ:ΨΒΛ5ΩΨΑ-Ξ3Μ) αποφασίστηκε εκ νέου τροποποίηση του Ο.Ε.Υ. Μεταξύ των άλλων προβλέπεται η δημιουργία ενός επιπλέον τμήματος στην Δ/ση, το τμήμα Υλοποίησης Προγραμμάτων Κοινωνικής Προστασίας με αρμοδιότητες τη σύνταξη εισηγήσεων για τη συμμετοχή του Δήμου σε συγχρηματοδοτούμενα προγράμματα που αφορούν

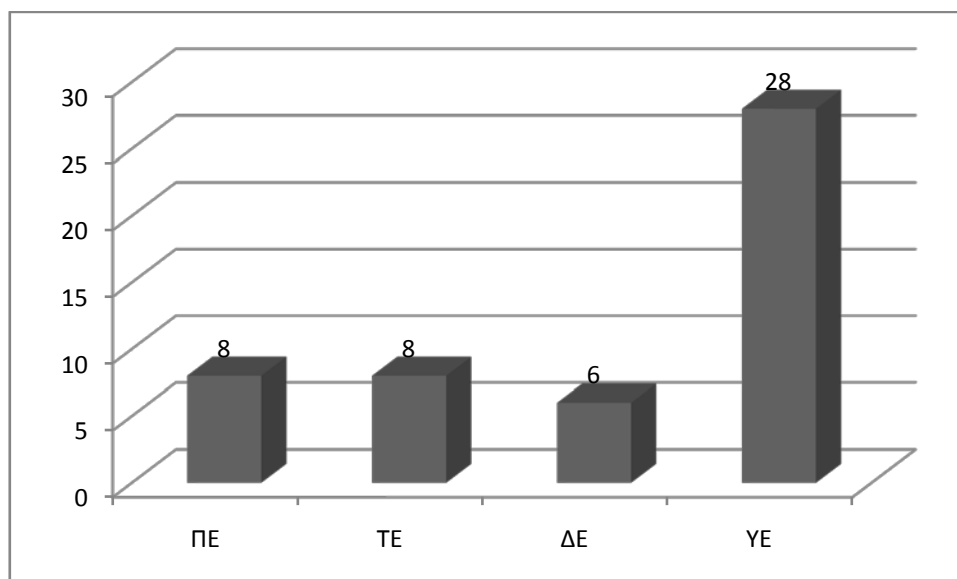
ευάλωτες κοινωνικά ομάδες καθώς και την οργάνωση και παρακολούθηση των προγραμμάτων αυτών.

Η κατανομή του προσωπικού στη Διεύθυνση έχει ως εξής:

Πίνακας 4.6: Προσωπικό Δ/σης

Διεύθυνση Κοινωνικής Μέριμνας & Εθελοντισμού	ΑΡΙΘΜΟΣ ΜΟΝΙΜΩΝ & ΑΟΡΙΣΤΟΥ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ ΑΝΑ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ					ΑΡΙΘΜΟΣ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ ΟΡΙΣΜΕΝΟΥ ΧΡΟΝΟΥ ΑΝΑ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ					ΣΥΝΟΛΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ
	ΠΕ	ΤΕ	ΔΕ	ΥΕ	ΣΥΝΟΛΟ	ΠΕ	ΤΕ	ΔΕ	ΥΕ	ΣΥΝΟΛΟ	
	1		1		2						
Τμήμα Κοινωνικής μέριμνας και εθελοντισμού	1	3			4	5	5	1	2	13	17
Τμήμα Παιδείας, δια βίου μάθησης, αθλητισμού και νέα γενιάς	1		4	26	31						31
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ	3	3	5	26	37	5	5	1	2	13	50

Γράφημα 4.2.1: Αριθμός υπαλλήλων ανά κατηγορία εκπαίδευσης

Το μεγαλύτερο ποσοστό (60%) καλύπτουν οι σχολικές καθαρίστριες και τροχονόμοι του τμήματος Παιδείας. Στο τμήμα κοινωνικής μέριμνας και εθελοντισμού οι υπάλληλοι με σύμβαση εργασίας ορισμένου χρόνου αποτελούν το 76 % αυτού.

Γράφημα 4.2.2.: Υπάλληλοι τμήματος Κοινωνικής μέριμνας και εθελοντισμού ανά σχέση εργασίας

Κύριο αντικείμενο του τμήματος Κοινωνικής μέριμνας και εθελοντισμού είναι η παροχή προνοιακών επιδομάτων, η ενημέρωση των ενδιαφερομένων, η συλλογή δικαιολογητικών, η αξιολόγηση αυτών και η δημιουργία καταστάσεων με τους τελικούς δικαιούχους, ενέργειες που αποτελούν τον μεγαλύτερο όγκο απασχόλησης των στελεχών του τμήματος μέχρι σήμερα.

Η προαναφερόμενη κατάσταση κοινοποιείται στο Υπουργείο εσωτερικών και κατόπιν έκδοσης απόφασης κατανομής αποδίδονται από τους κεντρικούς αυτοτελείς πόρους τα αιτούμενα ποσά στο Δήμο με χρηματική εντολή προς το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων.

Ακολουθεί ενδεικτικά η κατάσταση μηνών Μαΐου -Ιουνίου 2018:

Πίνακας 4.7: Κατάσταση προνοιακών επιδομάτων

ΕΙΔΟΣ ΕΠΙΔΟΜΑΤΟΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΔΙΚΑΙΟΥΧΩΝ	ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΠΟΣΟ
Επίδομα αιματολογικών νοσημάτων, αιμολυτική αναιμία, αιμορροφυλία, AIDS	72	58.758,30
Ενίσχυση ατόμων με ανάγκες Βαριάς Αναπηρίας	454	287.062,59
Επίδομα Τυφλότητας	188	151.497,93
Επίδομα βαριάς νοητικής καθυστέρησης	190	199.750,57
Επίδομα Χανσενικών	1	199.750,57
Επίδομα σε Κωφάλαλα άτομα	26	18.824,00
Επίδομα Παραπληγικών, Τετραπληγικών Δημοσίου	35	45.265,00
Επίδομα κίνησης σε παραπληγικούς/τετραπληγικούς/ακρωτηριασμένους	92	30.173,00
Επίδομα Ανασφάλιστων Παραπληγικών, Τετραπληγικών	4	6.270,80
ΣΥΝΟΛΟ	1062	997.352,76

Επιπλέον διατροφικό επίδομα χορηγείται από τη Διεύθυνση Δημόσιας Υγείας και Κοινωνικής Μέριμνας της Περιφερειακής Ενότητας Άρτας και αφορά συνολικά 107 άτομα: νεφροπαθείς, μεταμοσχευμένους νεφροπαθείς, μεταμοσχευμένοι καρδιάς, ήπατος, πνευμόνων, μυελού των οστών καθώς και σε αλλοδαπούς και ομογενείς νεφροπαθείς.

Το προσωπικό επιπροσθέτως ασκεί και τα παρακάτω καθήκοντα:

- Καθοδηγεί και εξασφαλίζει πρόφραση σε δομές φιλοξενίας άτομων που αντιμετωπίζουν προβλήματα στέγης.
- Διεξάγει κοινωνικές έρευνες μετά από αναφορά ή καταγγελία για ύπαρξη προβλήματος που χρήζει άμεσης κοινωνικής παρέμβασης.
- Συντάσσει εκθέσεις για την χορήγηση οικονομικής βοήθειας για άτομα που πλήττονται από τη φτώχεια μέσω του Ταμείου Κοινωνικής Αλληλεγγύης του Δήμου που συστάθηκε με την αριθμ. 43/2015 απόφαση Δημοτικού

Συμβουλίου (ΑΔΑ:ΩΟΜ7ΩΨΑ-4ΓΒ) ως ειδικός λογαριασμός με σκοπό την στήριξη ατόμων που αδυνατούν να καλύψουν κατά τις περιστάσεις και για έκτακτους λόγους τις στοιχειώδεις ανάγκες τους (σοβαρές ασθένειες, κακοποιημένες γυναίκες και παιδιά). Πόροι του Ταμείου αποτελούν δωρεές και έσοδα από φιλανθρωπικές εκδηλώσεις που διοργανώνονται σε συνεργασία με το τμήμα.

- Διοργανώνει γεύματα αγάπης και προσφέρει παιχνίδια σε άπορες οικογένειες κατά την περίοδο των Χριστουγέννων και του Πάσχα.
- Φροντίζει για την ευαισθητοποίηση της τοπικής κοινωνίας σε κοινωνικά θέματα με την πραγματοποίηση εκδηλώσεων (παιδική κακοποίηση, συλλογή τροφίμων κ.α)
- Συμμετέχει στην επιτροπή ισότητας των δύο φύλων που συγκροτήθηκε με την αριθμ. 252/2018 ΑΔΣ (ΑΔΑ:Ψ1ΡΣΩΨΑ-ΖΥΓ) σύμφωνα με το άρθρο 70 του Ν. 3852/2010 για την επίτευξη της ουσιαστικής ισότητας των φύλων σε όλους τους τομείς.
- Στέλεχος του τμήματος αποτελεί μέλος της ομάδας για εργασίας που συγκροτήθηκε με την αριθμ. 28364/08-09-2016 απόφαση Δημάρχου, για την καταγραφή των προβλημάτων που αντιμετωπίζουν οι Ρομά και την υποβολή προτάσεων για δράσεις με στόχο την αρμονική ένταξη και αφομοίωση τους ως ισότιμους πολίτες.
- Στα πλαίσια στήριξης καταναλωτών που έχουν αποσυνδεθεί από το δίκτυο παροχής ηλεκτρικής ενέργειας λόγω ληξιπρόθεσμων οφειλών, με απόφαση Δημάρχου συγκροτήθηκε επιτροπή για την εξέταση των αιτήσεων και ορίστηκε ως εκπρόσωπος του Δήμου υπάλληλος του τμήματος Κοινωνικής Μέριμνας και Εθελοντισμού.
- Ελέγχει τις αιτήσεις των ενδιαφερομένων για ένταξη στο Κοινωνικό Φροντιστήριο.

Το τμήμα Κοινωνικής Μέριμνας και Εθελοντισμού μέχρι πρόσφατα στεγαζόταν σε μισθωμένο κτίριο ενώ μετά την ολοκλήρωση της επέκτασης του ισογείου του Δημαρχείου μεταφέρθηκε σε αυτό. Ο μηχανογραφικός εξοπλισμός των γραφείων κρίνεται από τα στελέχη ικανοποιητικός. Το μοναδικό πληροφοριακό σύστημα που εφαρμόζεται είναι αυτό που σχετίζεται με την παροχή των προνοιακών επιδομάτων, ενώ για το μεγαλύτερο μέρος των ωφελουμένων τηρείται μόνο φυσικός φάκελος.

Το προσωπικό του τμήματος Κοινωνικής Μέριμνας και Εθελοντισμού συνεργάζεται με φορείς κοινωνικής αλληλεγγύης της ευρύτερης περιοχής του Νομού αλλά και εκτός αυτού. Εντός του Νομού το δίκτυο συνεργασιών του Δήμου περιλαμβάνει :

- Την Ιερά Μητρόπολη Άρτας, στην οποία λειτουργούν το Γηροκομείο, η Τράπεζα Τροφίμων «Καταφυγή» , το Γενικό φιλόπτωχο Ταμείο και το φιλανθρωπικό ίδρυμα «Ελέη Άρτας»
- Το Γενικό Νοσοκομείο Άρτας στα πλαίσια λειτουργίας του οποίου υπάγεται το Κέντρο Αποθεραπείας – Αποκατάστασης Ατόμων με Αναπηρίες Άρτας
- Με υπηρεσίες Ψυχικής Υγείας που προσφέρονται από τον Ξεώνα Ψυχοκοινωνικής Αποκατάστασης « Μελισσόανθια» και την εταιρεία Ψυχικής Υγείας «Αίολος».
- Την 1^η Τοπική Ομάδα Υγείας Άρτας
- Το Συμβουλευτικό κέντρο του Κέντρου Θεραπείας Εξαρτημένων Ατόμων (ΚΕΘΕΑ ΗΠΕΙΡΟΣ)
- Το Κέντρο Πρόληψης των Εξαρτήσεων & Προαγωγής της Ψυχοκοινωνικής Υγείας Ν. Άρτας
- Τον Ερυθρό Σταυρό
- Την Εταιρεία Εθελοντισμού Αρτινών Γυναϊκών
- Το Κοινωνικό Ιατρείο – Φαρμακείο Άρτας που λειτουργεί εθελοντικά από πολίτες της Άρτας
- Το Πρότυπο ΚΕΚ « Αγία Θεοδώρα» στο οποίο εκπαιδεύονται άτομα με νοητική στέρηση άνω των 20 ετών
- Το Ειδικό Δημοτικό Σχολείο και το Ειδικό Εργαστήριο Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης (Ε.Ε.Ε.Ε.Κ.)
- Το ΚΑΠΗ Άρτας
- Τα ΚΔΑΠ και ΚΔΑΠ – ΜΕΑ
- Το Πρόγραμμα «Βοήθεια στο σπίτι» και
- Συλλόγους : Σύλλογο Εθελοντών Αιμοδοτών Νομού Άρτας, Νεφροπαθών, Τυφλών, Γονέων με τρία τέκνα, Πολυτέκνων, Σύλλογο Ατόμων με Ειδικές Ανάγκες, Σύλλογο Εθελοντών Κατά του Καρκίνου του Μαστού Ν.Άρτας « Επιστήθιοι Φίλοι», Σύλλογο Οικογενειών & Φίλων για την Ψυχική Υγεία Ν. Άρτας, Σύλλογος μονογονεϊκών οικογενειών, Σύλλογο των Ανώνυμων Αλκοολικών.

Εκτός Νομού συνεργάζεται κυρίως με το «Χαμόγελο του Παιδιού» και με την «Κιβωτό του Κόσμου».

Δ.2.2: Εποπτευόμενα προγράμματα και δομές

Ο Δήμος Αρταίων με τη συνδρομή του τμήματος Κοινωνικής Μέριμνας και Εθελοντισμού συμμετέχει σε προγράμματα και εποπτεύει δομές για την αντιμετώπιση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού παρέχοντας στήριξη σε ευάλωτες κοινωνικές ομάδες. Τα προγράμματα αυτά είναι τα ακόλουθα:

1.Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Επισιτιστικής και Βασικής Συνδρομής για το Ταμείο Ευρωπαϊκής Βοήθειας για τους Απόρους (ΤΕΒΑ)

Ο Δήμος Αρταίων είναι μέλος της «Κοινωνικής Σύμπραξης» για την υλοποίηση των παρεμβάσεων του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Επισιτιστική και Βασική Υλική Συνδρομή 2014-2020 του Ταμείου Ευρωπαϊκής Βοήθειας για τους Απόρους (ΤΕΒΑ/ΕΕΑΔ). Στην «Κοινωνική Σύμπραξη» έχει αποφασισθεί ως «Επικεφαλής Εταίρος να είναι η Περιφερειακή Ενότητα Άρτας. Τα άλλα μέλη είναι τα εξής:

- Ιερά Μητρόπολη Άρτας
- Δήμος Αρταίων
- Δήμος Νικολάου Σκουφά
- Δήμος Γεωργίου Καραϊσκάκη
- Δήμος Κεντρικών Τζουμέρκων
- Ελληνικός Ερυθρός Σταυρός
- Ένωση Πολυτέκνων Άρτας
- Σύλλογος Γονέων με τρία τέκνα Ν.Άρτας
- Εταιρία Ψυχοκοινωνικής Έρευνας και Παρέμβασης (ΕΨΕΠ)
- Σύλλογος Γονέων και φίλων παιδιών με ειδικές Ανάγκες Νομού Άρτας

Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα αυτό στοχεύει στην αντιμετώπιση του «χάσματος» της φτώχειας, δηλαδή στην ακραία φτώχεια ,καθώς και στην παιδική φτώχεια , δίνοντας έμφαση στις παρακάτω αναλυτικές κατηγορίες ωφελουμένων:

- Φτωχά νοικοκυριά που διαβιούν σε καθεστώς φτώχειας ή ακραίας φτώχειας ή κινδύνου φτώχειας
- Νοικοκυριά με παιδιά, και ιδιαιτέρως τα μονογονεϊκά και τρίτεκνα /πολύτεκνα νοικοκυριά , τα οποία πλήττονται περισσότερο από συνθήκες αποστέρησης
- Πολυμελείς Οικογένειες
- Άστεγοι
- Για τα μέλη των ανωτέρω κατηγοριών νοικοκυριών με αναπηρία (ΑΜΕΑ) το ΕΠ περιλαμβάνει ειδικές πρόνοιες προσβασιμότητας /διευκολύνσεων παροχής της υλικής συνδρομής.

Το ΤΕΒΑ υποστηρίζει Δράσεις σχετικά με τη συλλογή, μεταφορά ,αποθήκευση και διανομή τροφίμων ή/και βασικής υλικής συνδρομής , καθώς επίσης στηρίζει συνοδευτικά μέτρα και δραστηριότητες που συμβάλουν στην κοινωνική ενσωμάτωση των ωφελουμένων. Σύμφωνα με τα δεδομένα από την διεύθυνση της Περιφέρειας στην τελευταία διανομή τον Ιούνιο του 2018 υπήρξαν ανά Δήμο οι εξής ωφελούμενοι:

Πίνακας 4.8: Ωφελούμενοι ΤΕΒΑ στο Ν. Άρτας

ΔΗΜΟΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΩΝ
ΑΡΤΑΙΩΝ	2.158
ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΚΑΡΑΙΣΚΑΚΗ	416
ΚΕΝΤΡΙΚΩΝ ΤΖΟΥΜΕΡΚΩΝ	199
ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΣΚΟΥΦΑ	678
ΓΕΝ. ΣΥΝΟΛΟ	3.451

2.Κέντρο Κοινότητας

Τα Κέντρα Κοινότητας, αποτελούν τον βασικό «πυρήνα» διευρυμένων υπηρεσιών τύπου “OneStopShop”, με εξατομικευμένη ολιστική προσέγγιση, το οποίο, υποστηρίζοντας ή συνεργώντας με τη Δ/ση Κοινωνικών Υπηρεσιών του κάθε ΟΤΑ, αποτελούν μία δράση «ομπρέλα» παρέχοντας υπηρεσίες οι οποίες ανταποκρίνονται και θα ενισχύσουν τις πολιτικές που ήδη υλοποιούνται ή προγραμματίζονται, όπως η καθολική εφαρμογή του Κοινωνικού Εισοδήματος Αλληλεγγύης, το πρόγραμμα του

TEBA, οι ρυθμίσεις του Ν. 4320/2015 για την αντιμετώπιση της ανθρωπιστικής κρίσης, η εφαρμογή ενεργητικών πολιτικών απασχόλησης σε συνεργασία με τον ΟΑΕΔ και την ΓΓ Δια Βίου Μάθησης, κλπ (Υπουργείο Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, 2016).

Με τη λειτουργία τους επιδιώκεται η ανάπτυξη ενός τοπικού σημείου αναφοράς για την υποδοχή, εξυπηρέτηση και διασύνδεση των πολιτών με όλα τα κοινωνικά προγράμματα και υπηρεσίες που υλοποιούνται στην περιοχή παρέμβασης συμβάλλοντας έτσι στην αξιοποίηση των εν λόγω φορέων και υπηρεσιών.

Το Κέντρο Κοινότητας δύναται να διευρύνει τη δράση του με ειδικά Παραρτήματα σε καταυλισμούς Ρομά και σε περιοχές με υψηλή συγκέντρωση μεταναστών και δικαιούχων διεθνούς προστασίας. Επίσης δύναται να ενισχυθεί και με κινητές μονάδες για τον εντοπισμό και εξυπηρέτηση ατόμων απομακρυσμένων περιοχών.

Το Κέντρο Κοινότητας του Δήμου Αρταίων ξεκίνησε τη λειτουργία του τον Αύγουστο του 2017. Η στελέχωση του αποτελείται από δύο κοινωνικούς λειτουργούς και μία ψυχολόγο. Όμως εξαιτίας της ταυτόχρονης σχεδόν έναρξης όλων των Κέντρων Κοινότητας και έχοντας τη δυνατότητα το υποψήφιο προσωπικό να δηλώνει παραίτηση από ένα ΚΚ και να δέχεται την πρόσκληση για πρόσληψη σε κάποιο άλλο που το ικανοποιούσε περισσότερο, για έξι μήνες το κέντρο κοινότητας απασχολούσε ένα κοινωνικό λειτουργό αντί για δύο.

Συστεγάζεται με την Δ/ση Κοινωνικής Μέριμνας στο ισόγειο του Δημαρχείου και διατεθεί διακριτό χώρο για ατομικές συνεντεύξεις και παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών. Κατά το πρώτο χρόνο λειτουργίας του εξυπηρέτησε περίπου 1.300 άτομα παρέχοντας υπηρεσίες που σχετίζονται κυρίως με το νέο προνοιακό επίδομα, το Κοινωνικό Εισόδημα Αλληλεγγύης (ΚΕΑ). Εντυπωσιακό είναι ότι το 83% των εξυπηρετούμενων είναι μονογονεϊκές οικογένειες.

Το Κ.Κ έχει ενταχθεί στον Άξονα Προτεραιότητας «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Κοινωνική Ένταξη και Καταπολέμηση Διακρίσεων» του Ε.Π. «Ήπειρος». Συγχρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο και το κόστος λειτουργίας για τρία έτη ανέρχεται στα 172.800,00€.

Ημερομηνία έναρξης της Πράξης 07/08/2017 και λήξης 06/02/2021 (2167/28-08-2017 Απόφαση Περιφερειάρχη Ηπείρου, ΑΔΑ:ΩΗΚΩ7Λ9-Ο3Λ).

3. Συμβουλευτικός Σταθμός

Το καλοκαίρι του 2013 ξεκίνησε η λειτουργία του Συμβουλευτικού Κέντρου Υποστήριξης γυναικών θυμάτων βίας το οποίο είχε αναπτυχθεί κατά την Προγραμματική Περίοδο 2007-2013.

Εντάσσεται στο πανελλαδικό δίκτυο υποστηρικτικών δομών (Συμβουλευτικά Κέντρα, Ξενώνες φιλοξενίας και Τηλεφωνική Γραμμή SOS 15900), και λειτουργεί συμπληρωματικά με την Πράξη: «Οριζόντιες παρεμβάσεις εθνικής εμβέλειας» για την πρόληψη και την καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών.

Υλοποιείται από το Δήμο Αρταίων σύμφωνα με τα οριζόμενα στην Προγραμματική Συμφωνία μεταξύ της Γενικής Γραμματείας Ισότητας των Φύλων, του Κέντρου Ερευνών για Θέματα Ισότητας και του Δήμου Αρταίων.

Αποτελεί υπηρεσία πρώτης γραμμής, καλύπτοντας την ανάγκη παροχής υπηρεσιών άμεσης αρωγής προς τις γυναίκες θύματα έμφυλης βίας. Περιλαμβάνει δράσεις ψυχοκοινωνικής και νομικής στήριξης, προώθησης στην απασχόληση, δικτύωσης με τοπικούς φορείς και οργανισμούς, ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης για την πρόληψη και την καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών.

Ωφελούμενες των δράσεων είναι οι γυναίκες που έχουν υποστεί ή υφίστανται βία σε όλες τις μορφές ή/και πολλαπλές διακρίσεις χωρίς να τίθεται κατ' αρχήν περιορισμός ως προς τη γεωγραφική προέλευση ώστε να διασφαλίζονται συνθήκες εμπιστευτικότητας και απορρήτου.

Το Συμβουλευτικό Κέντρο στεγάζεται σε μισθωμένο οίκημα στο κέντρο της πόλης της Άρτας και στελεχώνεται από τρία άτομα: κοινωνική λειτουργό, ψυχολόγο και νομικό.

Από τα στατιστικά στοιχεία του Συμβουλευτικού Σταθμού προκύπτει ότι για το έτος 2017 το αριθμητικό σύνολο των γυναικών που κατέφυγαν και ζήτησαν την αρωγή του ανέρχεται σε 67 άτομα. Πρόκειται κυρίως για έγγαμες γυναίκες, θύματα

ενδοοικογενειακής βίας ,ηλικίας άνω των 26 ετών, άνεργες, που έχουν καλύψει τη Δευτεροβάθμια εκπαίδευση.

Οι δαπάνες του σταθμού καλύπτονται εξολοκλήρου από το Ε.Π. «Ηπειρος» 2014-2020 και συγχρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο. Έχει ενταχθεί στην Πράξη: «Λειτουργία δομών και υπηρεσιών της Δημόσιας Διοίκησης προς όφελος των γυναικών και για την καταπολέμηση της βίας –Συμβουλευτικό Κέντρο Δήμου Αρταίων». Το συνολικό κόστος της Πράξης ανέρχεται στο ποσό των 190.676,64€και το ετήσιο κόστος της Δομής στο ποσό των 63.559,00€

Ημερομηνία έναρξης της Πράξης 01/12/2015 και λήξης 01/12/2018 (606/04-03-2016 Απόφαση Περιφερειάρχη Ηπείρου, ΑΔΑ:6ΔΩ77Λ9-170).

4.Δομή Κοινωνικού Παντοπωλείου – Παροχή συσσιτίου

Ως κοινωνικό παντοπωλείο ορίζεται το κατάστημα το οποίο διανέμει, σε τακτική βάση, σε ωφελούμενα άτομα που το έχουν ανάγκη, τρόφιμα, είδη παντοπωλείου, είδη ατομικής υγιεινής, κατεψυγμένα προϊόντα, είδη ένδυσης και υπόδησης, βιβλία, παιχνίδια, εκκλπ ενώ συγχρόνως παρέχει σε καθημερινή βάση γεύματα(Υπουργείο Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, 2016).

Ωφελούμενοι της δομής είναι ευπαθείς, ευάλωτες και ειδικές ομάδες πληθυσμού.

Η «Δομή Κοινωνικού Παντοπωλείου και Παροχής Συσσιτίου» ξεκίνησε τη λειτουργία της στο Δήμο Αρταίων τον Μάιο του 2018.

Διαθέτει πέντε άτομα προσωπικό : έναν ΠΕ Διοικητικού-Οικονομικού, έναν ΤΕ Κοινωνικό λειτουργό με άδεια άσκησης επαγγέλματος, έναν ΔΕ Μαγείρων, έναν ΥΕ Βοηθών Μαγείρων, έναν ΥΕ Βοηθητικό προσωπικό. Στεγάζεται σε μισθωμένο κτίριο κοντά στο Δημαρχείο και διαθέτει χώρους κατάλληλα εξοπλισμένους τηρώντας τις κείμενες υγειονομικές διατάξεις. Η προμήθεια του εξοπλισμού συγχρηματοδοτήθηκε από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης» και εντάχθηκε στην Πράξη« Προμήθεια εξοπλισμού για την ανάπτυξη των κοινωνικών δομών του Δήμου Αρταίων» στον άξονα Προτεραιότητας «Ενίσχυση υποδομών εκπαίδευσης, υγείας και Πρόνοιας» του Ε.Π «Ηπειρος» με συνολικό προϋπολογισμό 77.345,00€ εκ των οποίων οι 67.000,00€ περίπου αφορούν την συγκεκριμένη δομή.

Με την υπ' αριθμόν 303/2018 απόφαση του ΔΣ (ΑΔΑ:6ΨΚΜΩΨΑ-5ΘΓ) καθορίστηκαν τα οικονομικά και κοινωνικά κριτήρια των ωφελουμένων που αποτελούν άτομα/νοικοκυριά με μόνιμη κατοικία στο Δήμο Αρταίων. Τα προϊόντα που διατίθενται μέχρι στιγμής παραχωρούνται δωρεάν από επιχειρηματίες, προμηθευτές, άτομα, σχολεία και οργανωμένους φορείς κατόπιν ενεργειών του προσωπικού για προσέλκυση εθελοντών.

Το Κοινωνικό Παντοπωλείο-Παροχή συσσιτίου αποτελεί υποέργο της Πράξης «Δομή Παροχής Βασικών Αγαθών: Κοινωνικό Παντοπωλείο, Παροχή Συσσιτίου, Κοινωνικό Φαρμακείο Δήμου Αρταίων» και εντάχθηκε στο Ε.Π «Ηπειρος 2014-2020». Η συνολική δαπάνη του έργου ανέρχεται στο ποσό των 430.560,00€, το ποσό του υποέργου είναι 299.520,00€ και το ετήσιο κόστος ανέρχεται στο ποσό των 99.840,00€

Ημερομηνία λήξης της Πράξης ορίζεται 06/05/2021 (1335/07-06-2018 Απόφαση Περιφερειάρχη Ηπείρου, ΑΔΑ:67Υ57Λ9-Ο36).

5. Κοινωνικό Φαρμακείο

Το Κοινωνικό Φαρμακείο αφορά τη λειτουργία δομής η οποία παρέχει, σε ωφελούμενα άτομα, δωρεάν φάρμακα, υγειονομικό υλικό και παραφαρμακευτικά προϊόντα, τα οποία εξασφαλίζει μέσω συγκεκριμένων συνεργασιών με φαρμακοβιομηχανίες και τοπικούς φαρμακευτικούς συλλόγους, καθώς και από τη συμμετοχή και κινητοποίηση συλλογικών φορέων, επιχειρήσεων και πολιτών (Υπουργείο Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, 2016).

Το Κοινωνικό Φαρμακείο του Δήμου Αρταίων ξεκίνησε τη λειτουργία του συγχρόνως με το Κοινωνικό Παντοπωλείο-Συσσίτιο όπου και συστεγάζονται. Απασχολεί έναν φαρμακοποιό (ΠΕ) και έναν κοινωνικό λειτουργό(ΤΕ).

Η δαπάνη του εξοπλισμού του προϋπολογισμού 10.000,00€εξασφαλίστηκε από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης».

Με την 304/2018 ΑΔΣ (ΑΔΑ:ΩΗΠΡΩΨΑ-ΓΟΘ) καθορίστηκαν τα οικονομικά και κοινωνικά κριτήρια των ωφελουμένων. Το Κοινωνικό Φαρμακείο αποτελεί υποέργο της Πράξης «Δομή Παροχής Βασικών Αγαθών: Κοινωνικό Παντοπωλείο, Παροχή Συσσιτίου, Κοινωνικό Φαρμακείο Δήμου Αρταίων» και εντάχθηκε στο Ε.Π «Ηπειρος

2014-2020». Η συνολική δαπάνη του έργου ανέρχεται στο ποσό των 430.560,00€, το ποσό του υποέργου είναι 131.040,00€ και το ετήσιο κόστος λειτουργίας του ανέρχεται στο ποσό των 43.680,00€.

Ημερομηνία λήξης της Πράξης ορίζεται 06/05/2021 (1335/07-06-2018 Απόφαση Περιφερειάρχη Ηπείρου, ΑΔΑ:67Υ57Λ9-Ο36).

6.Κέντρο Πρόληψης Υγείας (ΚΕΠ Υγείας)

Ο Δήμος Αρταίων με την αριθμ. 536/2012 ΑΔΣ η οποία τροποποιήθηκε με την 6/2015 ΑΔΣ αποφάσισε ομόφωνα τη συμμετοχή του στο Ελληνικό Διαδημοτικό Δίκτυο Υγιών Πόλεων (ΕΔΔΥΠ). Το ΕΔΔΥΠ αποτελεί Αστική Εταιρεία Μη Κερδοσκοπικού χαρακτήρα και αποσκοπεί μέσα από δράσεις, σε συνεργασία με τους Δήμους, στην πρόληψη των νοσημάτων και την προαγωγή της Υγείας.

Μετά από κατάθεση πρότασης της εταιρείας για δημιουργία Κέντρου Πρόληψης Υγείας (ΚΕΠ Υγείας) ο Δήμος αποδέχτηκε κατόπιν εγκριτικής απόφασης του Δημοτικού συμβουλίου.

Το ΚΕΠ Υγείας συντονίζει:

- 1.Την οργάνωση προληπτικών εξετάσεων στους δημότες, από δημόσιους ή ιδιωτικούς και φυσικά πρόσωπα για 8 νοσήματα: καρκίνο του παχέος εντέρου, καρκίνο του τραχήλου της μήτρας, καρκίνο του μαστού, καρδιαγγειακό κίνδυνο, ανεύρυσμα κοιλιακής αορτής, καρκίνος του προστάτη, μελάνωμα και κατάθλιψη.
- 2.Την δωρεάν παροχή υπηρεσιών σε ευπαθείς ομάδες.
- 3.Την ανάπτυξη προγραμμάτων αγωγής και προαγωγής της υγείας (http://www.eddyppy.gr/sites/default/files/programmata/programmata_kep_ygeias.pdf)
Συντονιστής του Προγράμματος έχει οριστεί υπάλληλος του Τμήματος Κοινωνικής Μέριμνας και Εθελοντισμού και η λειτουργία του υποστηρίζεται από λογισμικό σύστημα του ΕΔΔΥΠ.

Μέχρι σήμερα έχουν υλοποιηθεί δράσεις που σχετίζονται με δωρεάν ψηφιακή μαστογραφία και μετρήσεων οστικής πυκνότητας ενώ με τη διοργάνωση εκδήλωσης συμμετείχε στην Πανελλαδική εκστρατεία ενημέρωσης «Μύθοι και αλήθειες για τα αντιβιοτικά».

7. Συμβουλευτικός Σταθμός για την Άνοια

Στα πλαίσια συνεργασίας με το ΕΔΔΔΥΠ και την Εταιρεία Alzheimer Αθηνών ο Δήμος Αρταίων προωθεί την δημιουργία Συμβουλευτικού Σταθμού για την άνοια (83/2018 ΑΔΣ, ΑΔΑ:6Ω85ΩΨΑ-ZBO)

Στόχος του προγράμματος είναι η ενημέρωση του κοινού σχετικά με την πρόληψη της Άνοιας και κυρίως η υποστήριξη των πασχόντων δημοτών και κατοίκων του Δήμου (μέσω μη φαρμακευτικών θεραπειών όπως ασκήσεων μνήμης, εργοθεραπείας, γυμναστικής κλπ) και η ψυχοκοινωνική στήριξη των οικογενειών τους, ώστε να προκύψουν συγκεκριμένα θεραπευτικά αποτελέσματα καθώς και η εξοικονόμηση ανθρωπίνων και οικονομικών πόρων του Δήμου.

Η εταιρεία Alzheimer Αθηνών ανέλαβε τη διάθεση ενός νευρολόγου 1-2 φορές το μήνα, για την εξέταση των ασθενών και τη πιθανή συνταγογράφηση και 1 ψυχολόγο ή κοινωνικό λειτουργό 1 φορά την εβδομάδα, για την υποστήριξη των ασθενών και των οικογενειών τους. Επιπλέον, ανέλαβε την παροχή υλικού (επιστημονικά έντυπα, οδηγίες κλπ) που είναι απαραίτητα για τη λειτουργία του Συμβουλευτικού Σταθμού .

Το ΕΔΔΥΠΠΥ θα συντονίζει τις ενέργειες του Δήμου για τη δημιουργία Συμβουλευτικού σταθμού παρέχοντας υποστήριξη, ενημέρωση, διασύνδεση με όλους τους εμπλεκόμενους φορείς. Επίσης καλύπτει τα έξοδα μετακίνησης των επιστημόνων από την Εταιρεία Alzheimer Αθηνών που θα υποστηρίξουν τους Συμβουλευτικούς Σταθμούς. Κατά την οργάνωση των δράσεων ενημέρωσης το ΕΔΔΥΠΠΥ θα αποστέλλει το απαραίτητο ηλεκτρονικό υλικό (προσκλήσεις, αφίσες, πρόγραμμα κλπ) προς το Δήμο, για την υποστήριξη των εκδηλώσεων αυτών.

Ο Δήμος θα διαθέσει ένα υπάλληλο από το Τμήμα Κοινωνικής Μέριμνας και εθελοντισμού ενώ θα διατεθούν και δύο υπάλληλοι από το ΚΑΠΗ του Δήμου για την αποτελεσματικότερη οργάνωση και λειτουργία του σταθμού (45/2018 απόφαση

Διοικητικού συμβουλίου ΚΚΜΠΑΠ, ΑΔΑ:ΩΚΙΤΟΛΙΦ-ΞΛΟ). Το προσωπικό εκπαιδεύτηκε από ΕΔΔΥΠ σε πλατφόρμα σύγχρονης εκπαίδευσης ενώ εκκρεμεί η διαδικασία μίσθωσης κατάλληλου ακινήτου για τη στέγαση του σταθμού (419/2018 ΑΔΣ, ΑΔΑ:ΩΜ00ΩΨΑ-ΟΨ2)

Δ. 2.3 Χρηματοοικονομική ανάλυση

Στο σημείο αυτό θα αναλυθούν οι οικονομικοί πόροι του Δήμου και ειδικότερα τα έσοδα και τα έξοδα που εισπράττονται και διατίθενται αντίστοιχα για την παροχή κοινωνικών υπηρεσιών.

Σύμφωνα με τους απολογιστικούς πίνακες του προϋπολογισμού κατά το έτος 2017 τα τελικά βεβαιωθέντα έσοδα του Δήμου ανέρχονταν στα 36.026.406,89€ εκ των οποίων εισπράχθηκαν 30.367.494,88€.

Το χρηματικό υπόλοιπο την 31/12/2017 έφτανε τα 8.585.690,80€ το οποίο αναλύεται σε 6.336.483,75€ έκτακτα έσοδα και 2.249.207,05€ σε τακτικά έσοδα.

Πίνακας 4.9: Υλοποίηση Π/Υ κατά ομάδα εσόδων

Κ.Α	Περιγραφή	Προϋπολογισμός	Βεβαιωθέντα	Εισπραχθέντα
0	Τακτικά έσοδα	15.354.238,69	15.735.151,98	15.597.591,82
01	Πρόσοδοι από ακίνητη περιουσία	105.600,00	250.004,96	168.374,07
02	Πρόσοδοι από κινητή περιουσία	70.000,00	111.296,21	111.296,21
03	Έσοδα από ανταποδοτικά τέλη και δικαιώματα	2.581.551,50	2.545.302,50	2.520.287,16
04	Έσοδα από λοιπά τέλη δικαιώματα και παροχή υπηρεσιών	212.546,43	520.050,25	489.136,32
05	Φόροι και εισφορές	77.600,00	323.723,28	323.723,28
06	Έσοδα από επιχορηγήσεις για λειτουργικές δαπάνες	12.072.480,76	11.926.944,78	11.926.944,78
07	Λοιπά τακτικά	234.460,00	57.830,00	57.830,00
1	Έκτακτα έσοδα	4.523.685,35	2.629.308,45	2.376.650,49

Κ.Α	Περιγραφή	Προϋπολογισμός	Βεβαιωθέντα	Εισπραχθέντα
11	Έσοδα από εκποίηση κινητής και ακίνητης περιουσίας	4.000,00	0,00	0,00
12	Έκτακτες επιχορηγήσεις για κάλυψη λειτουργικών δαπανών	1.140.933,15	937.882,51	937.882,51
13	Επιχορηγήσεις για επενδύσεις και έργα	3.289.902,20	1.297.646,20	1.297.646,20
14	Δωρεές-κληρονομίες	1.000,00	0,00	0,00
15	Προσαυξήσεις, πρόστιμα ,παράβολα	87.200,00	203.374,38	139.141,78
16	Λοιπά έκτακτα έσοδα	650,00	190.405,36	1.980,00
2	Έσοδα Π.Ο.Ε	1.624.106,39	1.377.117,62	973.167,51
21	Τακτικά έσοδα Π.Ο.Ε	1.620.106,39	1.081.981,63	926.367,54
22	Έκτακτα έσοδα Π.Ο.Ε	4.000,00	295.135,99	46.799,97
3	Εισπρακτέα υπόλοιπα	5.737.791,99	5.339.646,98	491.988,96
321	Εισπρακτέα υπόλοιπα από τακτικά	2.533.829,71	2.458.055,70	251.291,63
322	Εισπρακτέα υπόλοιπα από έκτακτα	3.203.962,28	2.881.591,28	240.697,33
4	Εισπράξεις υπέρ τρίτων	2.883.000,00	2.359.491,06	2.342.405,30
41	Εισπράξεις υπέρ του δημοσίου και τρίτων	2.831.500,00	2.291.161,20	2.291.161,20
42	Επιστροφές χρημάτων	51.500,00	68.329,86	51.244,40
5	Χρημ. Υπόλοιπο	8.585.690,80	8.585.690,80	8.585.690,80
511	Χρημ. υπόλοιπο από τακτικά έσοδα	3.329.848,04	2.249.207,05	2.249.207,05
512	Χρημ. υπόλοιπο από έκτακτα έσοδα	5.255.842,76	6.336.483,75	6.336.483,75
	Σύνολα	38.708.513,22	36.026.406,89	30.367.494,88

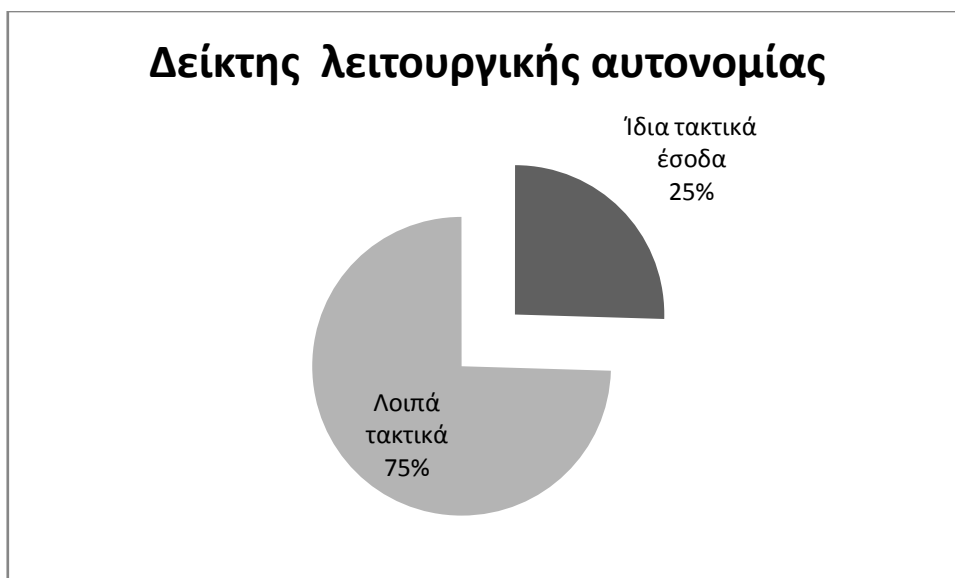
Από τον παραπάνω πίνακα διαπιστώνουμε ότι σε σχέση με τον προϋπολογισμό του 2017 βεβαιώθηκαν έσοδα σε ποσοστό 93,07% και εισπράχθηκαν 78,45% . Επιπλέον γίνεται αντιληπτό ότι το ποσοστό είσπραξης των απαιτήσεων είναι χαμηλό (9,21%) αφού από τα 5.339.646,98€ βεβαιωθέντα εισπρακτέα υπόλοιπα εισπράχθηκαν τα 491.988,96€

Πίνακας 4.10: Τακτικά έσοδα από επιχορηγήσεις

Τίτλος εσόδων	Ποσό
Έσοδα από επιχορηγήσεις για κάλυψη γενικών αναγκών (ΚΑΠ Ν. 1828/89)	6.631.035,60
Έσοδα από επιχορηγήσεις για κάλυψη καταβολή μισθωμάτων ακινήτων για στέγαση σχολικών μονάδων	44.221,92
Έσοδα από επιχορηγήσεις για κάλυψη λειτουργικών αναγκών Α/θμιας& Β/θμιας εκπαίδευσης	523.060,00
Έσοδα από επιχορηγήσεις για σίτιση μουσικού σχολείου	78.837,50
Έσοδα από επιχορηγήσεις για κάλυψη προνοιακών επιδομάτων	4.649.789,76
Σύνολο τακτικών εσόδων από επιχορηγήσεις για λειτουργικές δαπάνες	11.926.944,78

Τα συνολικά εισπραχθέντα τακτικά έσοδα (0+21+321+511) 19.024.458,04€ αποτελούν το 62,65% των συνολικών εσόδων ενώ από αυτά οι 11.926.944,78 (62,69%) αποτελούν επιχορηγήσεις (06) από την κεντρική διοίκηση.

Τα ίδια τακτικά έσοδα (0-06+21+321) φτάνουν στα 4.848.306,21€ ποσοστό 25,48% των συνολικών τακτικών εσόδων. Επομένως ο δείκτης λειτουργικής αυτονομίας (0,25) είναι χαμηλός και η δυνατότητα αποτελεσματικού οικονομικού προγραμματισμού του Δήμου μικρή εφόσον λειτουργεί σε εξάρτηση με την κεντρική διοίκηση.

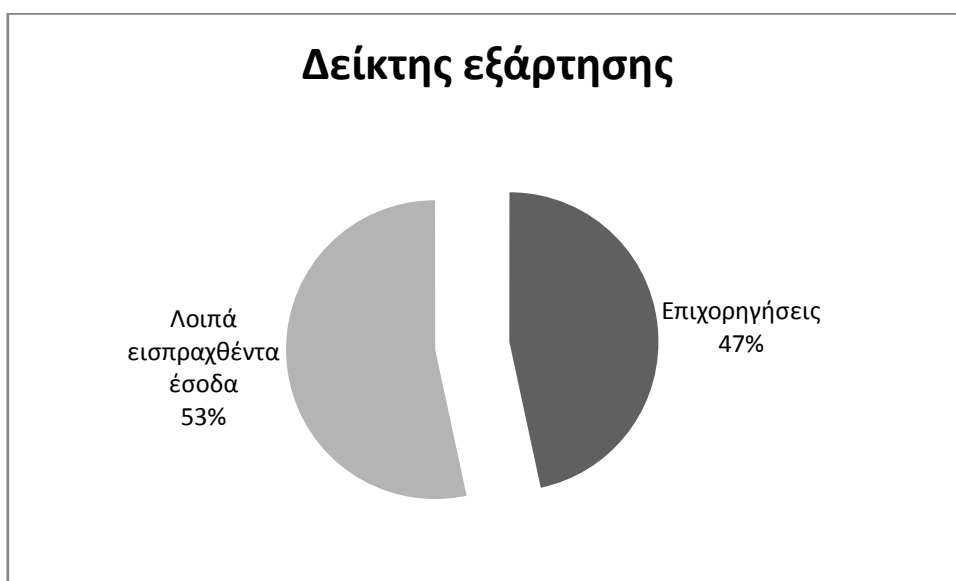
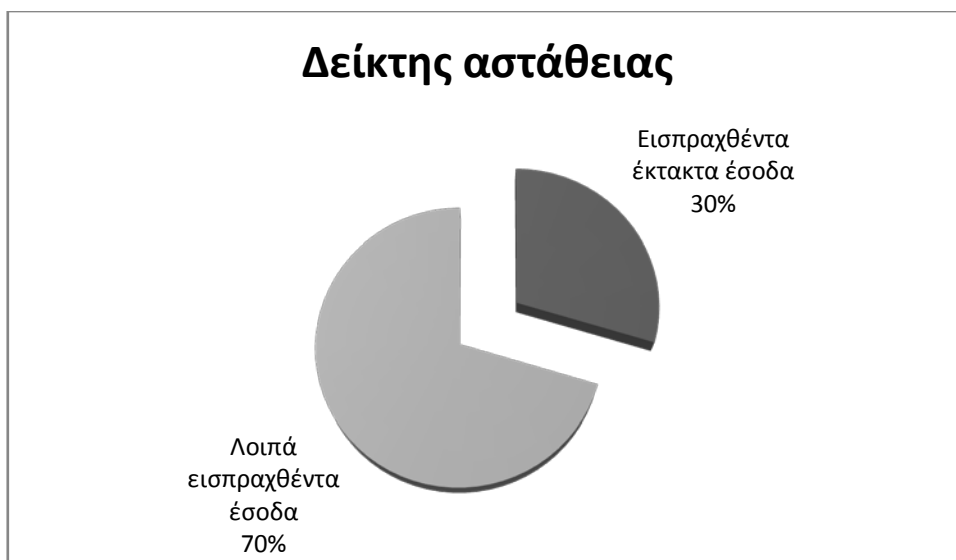

Οι επιχορηγήσεις για τα σχολεία καλύπτουν το 3,40% των τακτικών εσόδων ενώ τα προνοιακά επιδόματα ποσού 4.649.789,76€ αποτελούν το 24,44% των τακτικών εσόδων και το 15,31% των συνολικών εσόδων του Δήμου.

Πίνακας 4.11: Συνολικά έκτακτα έσοδα

ΚΑ	Τίτλος εσόδων	Εισπραχθέντα
1	Έκτακτα έσοδα	2.376.650,49
22	Έκτακτα έσοδα Π.Ο.Ε	46.799,97
322	Εισπρακτέα υπόλοιπα από έκτακτα	240.697,33
512	Χρημ. υπόλοιπο από έκτακτα έσοδα	6.336.483,75
	Σύνολα	9.000.631,54

Τα συνολικά έκτακτα έσοδα 9.000.6321,54€ αποτελούν το 30% των εισπραχθέντων εσόδων, ποσοστό που σχετίζεται με το δείκτη αστάθειας(0,30) ενώ το σύνολο των επιχορηγήσεων (06+12+13) 14.162.473,49€ καλύπτει το 47% των συνολικών εισπράξεων και αποτελεί το δείκτη εξάρτησης (0,47) από επιχορηγήσεις τακτικές και έκτακτες.

Επομένως η κάλυψη των υποχρεώσεων του Δήμου εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από αστάθμητους παράγοντες και εξωτερικές πηγές επιχορήγησης.

Πίνακας 4.12: Υλοποίηση Π/Υ κατά ομάδα εξόδων

Κ.Α	Περιγραφή	Προϋπολογισμός	Ενταλθέντα	Πληρωθέντα
6	Έξοδα	19.696.234,59	16.229.142,64	16.118.357,70
7	Επενδύσεις	7.547.065,98	1.106.407,17	973.824,72
8	Πληρωμές ΠΟΕ-Αποδόσεις	11.464.865,82	4.845.213,49	4.815.799,69
9	Αποθεματικό	346,83	0,00	0,00
	Σύνολα	38.708.513,22	22.180.763,30	21.907.982,11

Σε σχέση με τον προϋπολογισμό του οικονομικού έτους 2017 πραγματοποιήθηκαν δαπάνες 57,30%, ενώ πληρώθηκαν 56,60%.

Πίνακας 4.13: Εκτέλεση προϋπολογισμού ανά υπηρεσία

	ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	ΠΡ/ΓΙΣΜΟΣ	ΕΝΤ/ΛΘΕΝΤΑ	ΠΛΗΡ/ΘΕΝΤΑ
0	ΓΕΝΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	8.664.780,23	6.339.611,14	6.281.880,00
10	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΕΣ	3.610.644,54	2.027.562,89	2.005.949,31
15	ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ	5.875.866,67	5.257.401,60	5.256.586,98
20	ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΗΛΕΚΤΡΟΦΩΤΙΣΜΟΥ	5.073.797,15	3.584.385,37	3.559.642,28
25	ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΥΔΡΕΥΣΗΣ ΑΡΔΡΕΥΣΗΣ ΑΠΟΧΕΤΕΥΣΗΣ	1.097.587,37	341.075,56	341.075,56
30	ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ	7.639.092,93	1.751.127,62	1.725.450,53
35	ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΠΡΑΣΙΝΟΥ	1.159.177,68	589.397,50	586.559,45
40	ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑΣ	1.740.383,97	191.319,65	186.601,78
45	ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΝΕΚΡΟΤΑΦΕΙΩΝ	203.832,70	52.089,61	52.089,61
50	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑ	121.147,62	96.773,78	96.773,78
60	ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ (Έργα και δράσεις χρηματοδοτούμενες από ΠΔΕ)	481.407,99	68.759,29	65.928,97
61	ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ (Έργα και δράσεις χρηματοδοτούμενες από ΠΔΕ)	54.086,88	35.011,41	35.011,41
64	ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ (Έργα και δράσεις χρηματοδοτούμενες από ΠΔΕ)	1.120.154,41	324.851,37	306.279,06
70	ΛΟΙΠΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	1.866.206,25	1.521.396,51	1.408.153,39
	ΣΥΝΟΛΑ	38.708.166,39	22.180.763,30	21.907.982,11

Ακολουθεί πίνακας που σχετίζεται αποκλειστικά με τα ποσά των υπηρεσιών κοινωνικής πολιτικής, αθλητισμού και πολιτισμού.

Πίνακας 4.14: Δαπάνες υπηρεσιών κοινωνικής πολιτικής, αθλητισμού και πολιτισμού

Κ.Α	Υπηρεσία Πολιτισμού, Αθλητισμού Κοινωνικής Πολιτικής	ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ	ΕΝΤΑΛΘΕΝΤΑ	ΠΛΗΡΩΘΕΝΤΑ
15-6	Λειτουργικές δαπάνες	5.103.345,12	4.969.604,55	4.968.873,55
15-7	Επενδύσεις	54.086,88	35.011,41	35.011,41
15-8	Πληρωμές Υποχρεώσεων Π.Ο.Ε	217.621,16	173.332,07	173.332,07
15	Σύνολα	5.875.866,67	5.257.401,60	5.256.586,98

Επομένως σε σχέση με το συνολικό προϋπολογισμό του δήμου, τα προϋπολογισθέντα για τις υπηρεσίες πολιτισμού αθλητισμού και κοινωνικής πολιτικής καλύπτουν το 15,18%, ενώ τα ενταλθέντα και τα πληρωθέντα κυμαίνονται στο 24% περίπου.

Πίνακας 4.15: Λειτουργικές δαπάνες Δήμου

ΚΑ	ΤΙΤΛΟΣ ΕΞΟΔΩΝ	ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ	ΕΝΤΑΛΘΕΝΤΑ	ΠΛΗΡΩΘΕΝΤΑ
60	Αμοιβές και έξοδα προσωπικού	5.078.451,11	4.477.140,65	4.464.795,69
61	Αμοιβές αιρετών και τρίτων	938.464,82	567.535,17	559.253,73
62	Παροχές τρίτων	3.842.890,12	2.631.787,17	2.619.988,37
63	Φόροι τέλη	41.500,00	24.624,19	24.624,19
64	Λοιπά Γενικά έξοδα	790.446,36	442.743,61	375.504,46
65	Πληρωμές για την εξυπηρέτηση δημόσιας πίστεως	246.000,00	229.810,09	229.810,09
66	Δαπάνες προμήθειας αναλωσίμων	1.100.854,98	485.252,74	475.564,15
67	Πληρωμές Μεταβιβάσεις σε τρίτους	7.653.627,20	7.370.249,02	7.369.246,02
68	Λοιπά έξοδα	4.000,00	0,00	0,00
	ΣΥΝΟΛΑ	19.696.234,59	16.229.142,64	16.118.786,70

Η μισθοδοσία του προσωπικού του Δήμου αποτελεί το 27,70% των λειτουργικών του δαπανών ενώ το μεγαλύτερο ποσοστό 45,72% καλύπτουν οι μεταβιβάσεις σε τρίτους. Συγκεκριμένα οι υποχρεωτικές μεταβιβάσεις στα νομικά πρόσωπα φτάνουν τα 2.411.419,40€ (14,96%), οι προαιρετικές 144.410,00€ (0,90%) ενώ όπως αποδεικνύεται από τον παρακάτω πίνακα τα προνοιακά επιδόματα τα 4.700.320,07€ (29,16%)

Πίνακας 4.16: Λειτουργικές δαπάνες υπηρεσιών Πολιτισμού, Αθλητισμού, κοινωνικής πολιτικής

ΚΑ	ΤΙΤΛΟΣ ΕΞΟΔΩΝ	ΠΡΟΫΠΟΛΟ- ΓΙΣΜΟΣ	ΕΝΤΑΛΘΕ- ΝΤΑ	ΠΛΗΡΩ- ΘΕΝΤΑ
60	Αμοιβές και έξοδα προσωπικού	159.352,00	148.769,12	148.769,12
61	Αμοιβές αιρετών και τρίτων	3.050,00	620,00	620,00
62	Παροχές τρίτων	57.300,00	48.808,32	48.808,32
63	Φόροι τέλη			
64	Λοιπά Γενικά έξοδα	152.046,36	71.087,04	70.356,04
65	Πληρωμές για την εξυπηρέτηση δημόσιας πίστωσης	0,00	0,00	0,00
66	Δαπάνες προμήθειας αναλωσίμων	9.000,00	0,00	0,00
67	Πληρωμές Μεταβιβάσεις σε τρίτους	4.722.596,76	4.700.320,07	4.700.320,07
68	Λοιπά έξοδα	0,00	0,00	0,00
	ΣΥΝΟΛΑ	5.103.345,12	4.969.604,55	4.968.873,55

Το προηγούμενο έτος ο Δήμος Αρταίων πλήρωσε για τις λειτουργικές δαπάνες της υπηρεσίας Πολιτισμού ,αθλητισμού και κοινωνικής πολιτικής **4.968.873,55€** ποσοστό 30,83% των συνολικών του λειτουργικών δαπανών, εκ των οποίων η απόδοση των προνοιακών επιδομάτων αποτελεί το 94,59%. Η μισθοδοσία του προσωπικού αποτελεί το 2,3% των λειτουργικών δαπανών σε επίπεδο υπηρεσίας ενώ σε επίπεδο δήμου είναι μία ποσοστιαία μονάδα μεγαλύτερη δηλ. 3,33%.

Γνωρίζοντας ότι έλαβε συνολικά επιχορήγηση **4.772.849,18:** 44.221,92€ για τα μισθώματα των σχολικών μονάδων, 78.837,50€ για τη σίτιση του μουσικού σχολείου

και 4.649.789,76€, για τα προνοιακά επιδόματα, συμπεραίνουμε ότι η λειτουργία της υπηρεσίας εξαρτάται σε ποσοστό 96,05% από τις τακτικές επιχορηγήσεις .

Όσον αφορά τα ποσά για επενδύσεις στην υπηρεσία Πολιτισμού ,αθλητισμού και κοινωνικής πολιτικής αφορούν κυρίως δαπάνες κατασκευής γηπέδων και γυμναστηρίων χρηματοδοτούμενα κατά 92% από ΣΑΤΑ.

Πίνακας 4.17: Δαπάνες υπηρεσιών Κοινωνικής Πολιτικής ,Πολιτισμού και Αθλητισμού από Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων

ΚΑ	ΤΙΤΛΟΣ ΕΞΟΔΩΝ	ΠΡΟΫΠΟ- ΛΟΓΙΣΜΟΣ	ΕΝΤΑΛΛΕ- ΝΤΑ	ΠΛΗΡΩ- ΘΕΝΤΑ
60	Υπηρεσίες Κοινωνικής Πολιτικής (Έργα και δράσεις χρηματοδοτούμενες από ΠΔΕ)	481.407,99	68.759,29	65.928,97
61	Υπηρεσίες Πολιτισμού και Αθλητισμού(Έργα και δράσεις χρηματοδοτούμενες από ΠΔΕ)	54.086,88	35.011,41	35.011,41
	ΣΥΝΟΛΑ	535.494,87	103.770,70	100.940,38

Τέλος να διευκρινιστεί ότι οι δαπάνες στην υπηρεσία Κοινωνικής Πολιτικής που χρηματοδοτούνται από το ΠΔΕ αφορούν την λειτουργία του Συμβουλευτικού Κέντρου και του Κέντρου Κοινότητας που λειτούργησε για διάστημα πέντε μηνών το 2017. Συγκεκριμένα εισπράχθηκαν για το πρώτο 58.400€ και για το δεύτερο 51.840,00€

Ενώ οι αντίστοιχες δαπάνες στην υπηρεσία Πολιτισμού και Αθλητισμού αφορούν γυμναστήρια και γήπεδα για τα οποία εισπράχθηκε το συνολικό ποσό των 35.011,41€

Δ3: Ο ρόλος των Νομικών Προσώπων του Δήμου Αρταίων

Το βασικό θεσμικό πλαίσιο των δημοτικών νομικών προσώπων καθορίζεται από τον ισχύοντα Δημοτικό και Κοινοτικό Κώδικα (Ν. 3463/2006) και από το «Πρόγραμμα

Καλλικράτης» (Ν. 3852/2010) οδήγησε σε εκτεταμένες συγχωνεύσεις και καταργήσεις νομικών προσώπων της αυτοδιοίκησης.

Μέσα απ' αυτό διακρίνουμε δύο κατηγορίες νομικών προσώπων:

1. Τα δημοτικά νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου στα οποία ανήκουν τα δημοτικά ιδρύματα και τα λοιπά δημοτικά νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου
2. Τα δημοτικά νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου που αποτελούνται από τις επιχειρήσεις των δήμων

Τα Ν.Π.Δ.Δ των δήμων αν και χαρακτηρίζονται από διοικητική, επιχειρησιακή και οικονομική αυτοτέλεια παρόλα αυτά οι εξουσίες τους πηγάζουν από το δήμο. Με απόφασή του το δημοτικό συμβούλιο συστήνει, συγχωνεύει και καταργεί τα νομικά πρόσωπα και καθορίζει τη διοίκησή τους.

Στην αρμοδιότητά τους ανήκει η κοινωνική προστασία, η παιδεία, ο πολιτισμός, ο αθλητισμός και το περιβάλλον. Αρμοδιότητες που ασκούνται όπως ήδη αναφέραμε και από το δήμο.

Στο Δήμο Αρταίων υπάρχουν τέσσερα ΝΠΔΔ:

1. Κέντρο Κοινωνικής μέριμνας-Παιδείας-αθλητισμού-Πολιτισμού Δήμου Αρταίων (ΦΕΚ Β' 634/2011)
2. Σχολική επιτροπή Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης Δήμου Αρταίων (ΦΕΚ Β 634/2011)
3. Σχολική επιτροπή Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Δήμου Αρταίων (ΦΕΚ Β 634/2011)
4. Δημοτικό Λιμενικό Ταμείο (ΦΕΚ Α 471/2012)

και τρία ΝΠΙΔ :

1. Κοινωφελής Επιχείρηση Δήμου Αρταίων (ΔΗ.ΚΕ.ΔΑ) (ΦΕΚ Β 634/2011)
2. Αρταίων Δημοτική Ανώνυμη Εταιρεία (ΑΔΑΕ ΟΤΑ) (ΦΕΚ Β 273/2009)
3. Δημοτική επιχείρηση ύδρευσης Αποχέτευσης Δήμου Αρταίων (Ν. 1069/1980 & ΑΔΣ 31/1981, 8/1982)

Δ.3.1: Κέντρο Κοινωνικής Μέριμνας-Παιδείας-Αθλητισμού και Πολιτισμού Δήμου Αρταίων

Το Νομικό Πρόσωπο του Δήμου Αρταίων με την επωνυμία « Κέντρο Κοινωνικής Μέριμνας – Παιδείας – Αθλητισμού και Πολιτισμού Δήμου Αρταίων» συστάθηκε με την υπ’ αριθμόν 127/2011 απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου του Δήμου Αρταίων, ως ίδιο Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου. Διέπεται από τις διατάξεις των άρθρων 239 του Ν. 3463/2006 και του άρθρου 103 του Ν. 3852/2010, όπως εκάστοτε ισχύουν και υπάγεται στην εποπτεία του Δήμου Αρταίων. Ο Οργανισμός Εσωτερικής Υπηρεσίας (Ο.Ε. Υ.) του Νομικού Προσώπου, εγκρίθηκε και τέθηκε σε ισχύ με την αριθμ. 10719/2491/5-3-2013 του Γενικού Γραμματέα Αποκεντρωμένης Διοίκησης Ηπείρου – Δυτικής Μακεδονίας (ΦΕΚ 611/τ.Β./15-03-2013). Σύμφωνα με τον Ο.Ε. Υ. σκοπός του Κ.Κ.Μ.Π.Α.Π. είναι η οργάνωση και λειτουργία των παρακάτω υπηρεσιών:

Α) Κοινωνικής Προστασίας και Αλληλεγγύης στον οποίο περιλαμβάνεται:

- Η υποστήριξη και κοινωνική φροντίδα της τρίτης ηλικίας
- Η λειτουργία Παιδικών και Βρεφονηπιακών Σταθμών
- Η δημιουργία και λειτουργία κέντρου πρόληψης από εξαρτησιογόνες ουσίες, δημοτικού ιατρείου – πολυιατρείου, προγράμματος για την υποστήριξη νέων με παραβατική συμπεριφορά
- Η εφαρμογή προγραμμάτων για την ένταξη των ατίγανων, παλινοστούντων ομογενών μεταναστών και προσφύγων
- Η πρόωθηση και ανάπτυξη του εθελοντισμού και της κοινωνικής αλληλεγγύης
- Η πληροφόρηση των δημοτών για θέματα δημόσιας υγείας
- Η λειτουργία ΚΑΠΗ

Β) Τομέας Παιδείας:

- Τη λειτουργία κέντρων δημιουργικής απασχόλησης παιδιών
- Τη λειτουργία πάρκου κυκλοφοριακής αγωγής

- Τη λειτουργία σχολής χορού, ζωγραφικής, γλυπτικής
- Τη λειτουργία ωδείου

Γ) Πολιτισμού:

- Τη λειτουργία βιβλιοθήκης, πολιτιστικού πνευματικού κέντρου, μουσείου, πινακοθήκης, κινηματογράφου και θεάτρου, τη διοργάνωση συναυλιών, θεατρικών και άλλων πολιτιστικών εκδηλώσεων, τη λειτουργία φιλαρμονικής ορχήστρας

Δ) Αθλητισμού:

- Τη λειτουργία αθλητικών κέντρων, γυμναστηρίων, τη διοργάνωση αθλητικών εκδηλώσεων, τη συμμετοχή σε προγράμματα μαζικού ή αθλητισμού, τη λειτουργία τμημάτων αθλητισμού και άθλησης, τη λειτουργία γηπεδικών εγκαταστάσεων.

Δ. 3.1.1: Δημοτικοί Παιδικό και Βρεφονηπιακοί Σταθμοί

Στο ΦΕΚ 4249/Β/05-12-2017 δημοσιεύτηκε η ΚΥΑ 41087/2017 «Πρότυπος Κανονισμός Λειτουργίας των Δημοτικών Παιδικών και Βρεφονηπιακών Σταθμών που αποτελούν κυρίως δομές αγωγής και διαπαιδαγώγησης για παιδιά προσχολικής ηλικίας. Σύμφωνα με αυτόν, οι σταθμοί έχουν ως στόχο:

- Να παρέχουν ενιαία προσχολική αγωγή σύμφωνα με τα πλέον σύγχρονα επιστημονικά δεδομένα
- Την Ολόπλευρη ανάπτυξη των παιδιών, σωματικά, νοητικά, συναισθηματικά και κοινωνικά
- Την εξάλειψη κατά το δυνατό, διαφορών που τυχόν προκύπτουν από το πολιτιστικό, οικονομικό και μορφωτικό επίπεδο των γονέων
- Την εξυπηρέτηση των γονέων και παράλληλα ευαισθητοποίηση πάνω σε θέματα σύγχρονης παιδαγωγικής και ψυχολογίας
- Την ομαλή μετάβαση των παιδιών προσχολικής ηλικίας από το οικογενειακό στο σχολικό περιβάλλον
- Την παροχή ημερήσιας διατροφής και φροντίδας στα παιδιά που φιλοξενούν

τηρώντας τους κανόνες υγιεινής και ασφάλειας

Στους παιδικούς και βρεφονηπιακούς σταθμούς εφαρμόζεται ημερήσιο πρόγραμμα δημιουργικής απασχόλησης που εξασφαλίζει την αρμονική ψυχοσωματική ανάπτυξη. Στα πλαίσια του προγράμματος αυτού, τα παιδιά προσεγγίζονται με μέσο τη στοργή, το διάλογο, την επεξήγηση και την εμπιστοσύνη. Ρητά απαγορεύεται στο προσωπικό των σταθμών η καταναγκαστική επιβολή απόψεων ή η επιβολή σωματικής τιμωρίας. Βάση του ημερήσιου προγράμματος απασχόλησης είναι η κοινωνικοποίηση και ομαλή συναναστροφή των παιδιών μεταξύ τους, η ενίσχυση της εξελικτικής τους πορείας και η εμπέδωση κλίματος ελευθερίας και ασφάλειας.

Στα βρέφη και στα νήπια κάθε σταθμού παρέχεται η απαραίτητη ποιοτικά και ποσοτικά τροφή (πρωινό και μεσημεριανό κάθε ημέρα) ενώ το πρόγραμμα του διαιτολογίου αναρτάται σε εμφανές σημείο του Σταθμού, ώστε να ενημερώνονται σχετικά οι γονείς.

Περαιτέρω σύμφωνα με τον Πρότυπο Οργανισμό Λειτουργίας θα πρέπει σε κάθε τμήμα βρεφικού να φιλοξενούνται 14 βρέφη (συμπεριλαμβανομένης της νόμιμης προσαύξεσης) με δύο παιδαγωγό ις και ένα βο ιφό και για κάθε τμήμα παιδικό ύ 2 5 παιδιά με ένα παιδαγωγό και ένα βοηθό.

Ακολουθεί πίνακας των Παιδικών Σταθμών του Δήμου Αρταίων συμπεριλαμβανομένων των παιδιών που εξυπηρετούνται:

Πίνακας 4.18: Παιδικοί /Βρεφονηπιακοί Σταθμοί Δήμου Αρταίων

ΔΟΜΗ	ΔΥΝΑΜΙΚΟΤΗΤΑ		ΦΙΛΟΞΕΝΟΥΝΤΑΙ		ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΣ
	ΒΡΕΦΗ	ΠΡΟΝΗΠΙΑ	ΒΡΕΦΗ	ΠΡΟΝΗΠΙΑ	
Α' Παιδικός Σταθμός Δήμου Αρταίων	35	84	33	77	Παραχώρηση από Δήμο Αρταίων
Β' Παιδικός Σταθμός Δήμου Αρταίων		70		28	Παραχώρηση από Δήμο Αρταίων
Γ' Παιδικός Σταθμός Δήμου Αρταίων	30	55	33	58	Παραχώρηση από Δήμο Αρταίων
Δ' Παιδικός Σταθμός Δήμου Αρταίων	27	50	15	36	Παραχώρηση από Δήμο Αρταίων
Α' Βρεφονηπιακός Σταθμός Δήμου Αρταίων	20	50	16	37	Παραχώρηση από Δήμο Αρταίων
Παιδικός Σταθμός Φιλοθέης (Δ.Ε Φιλοθέης)		50		32	Παραχώρηση από Δήμο Αρταίων
Παιδικός Σταθμός Αγ. Σπυρίδωνα (Δ.Ε Αμβρακικού)		50		15	Μισθωμένο
Παιδικός Σταθμός Ανέζας (Δ.Ε Αμβρακικού)		60		19	Παραχώρηση από Δήμο Αρταίων
Παιδικός Σταθμός Γραμμενίτσας (Δ.Ε Βλαχερνών)		50		22	Μισθωμένο
Παιδικός Σταθμός Καμπής (Δ.Ε Ξηροβουνίου)		50		12	Παραχώρηση από Δήμο Αρταίων
Παιδικός Σταθμός Ράχης (Δ.Ε Αμβρακικού)		50		22	Μισθωμένο
Παιδικός Σταθμός Αγ. Αναργύρων (Δ.Ε Αρταίων)		50		20	Παραχώρηση από Δήμο Αρταίων
ΣΥΝΟΛΟ	112	669	97	378	

Ο συνολικός αριθμός των φιλοξενούμενων παιδιών ανέρχεται στα 475 και διαπιστώνουμε ότι για τα 97 βρέφη απαιτούνται 14 παιδαγωγοί και 7 βοηθοί, ενώ στα 378 προνήπια η αντιστοιχία πρέπει να είναι 15 παιδαγωγοί και 15 βοηθοί. Επομένως οι απαιτήσεις σε προσωπικό ανέρχονται στους **29 παιδαγωγούς και 22 βοηθούς.**

Πριν προχωρήσουμε στο προσωπικό αξίζει να αναφέρουμε ότι 284 παιδιά συμμετείχαν ως ωφελούμενα της δράσης «Εναρμόνιση Οικογενειακής κι επαγγελματικής ζωής», ενώ τα υπόλοιπα 191 κατέβαλαν τα τροφεία όπως αυτά καθορίστηκαν σύμφωνα με την 25/2012 απόφαση του διοικητικού συμβουλίου (ΑΔΑ: ΒΟΖ8ΟΛΙΦ-ΔΚΘ).

Σύμφωνα με αυτή παιδιά με ετήσιο οικογενειακό εισόδημα έως 13.000,00€ φιλοξενούνται δωρεάν ενώ απαλλάσσονται οι πολύτεκνες οικογένειες, οι οικογένειες στις οποίες ο ένας εκ των δύο γοιών ή τέκνο έχει αναπηρία με ποσοστό 67% και άνω καθώς και οι τρίτεκνες με ετήσιο εισόδημα μέχρι 20.000,00€.

Πίνακας 4.19: Πίνακας προσωπικού Παιδικών/Βρεφονηπιακών

Σταθμών Δήμου Αρταίων

	ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΙ-ΒΟΗΘΟΙ ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΙ				ΒΟΗΘΗΤΙΚΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ		
	ΜΟΝΙΜΟΙ	ΙΔΟΧ ΕΣΠΑ	ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΚΟΙΝΟΦΕΛΟΥΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΟΑΕΔ	ΜΟΝΙΜΟΙ	ΙΔΟΧ ΕΣΠΑ	ΣΥΜΒΑΣΗ ΕΡΓΟΥ
Α' Παιδικός Σταθμός Δήμου Αρταίων	5	4	2	3			6
Β' Παιδικός Σταθμός Δήμου Αρταίων	2			1			2
Γ' Παιδικός Σταθμός Δήμου Αρταίων	3	5	2	3		1	2
Δ' Παιδικός Σταθμός Δήμου Αρταίων	3	2	1	2			3
Α' Βρεφονηπιακός Σταθμός Δήμου Αρταίων	2	3	1	2	1		2
Παιδικός Σταθμός Φιλοθέης (Δ.Ε Φιλοθέης)	2	1			2		
Παιδικός Σταθμός Αγ. Σπυρίδωνα (Δ.Ε Αμβρακικού)	2			1	1		
Παιδικός Σταθμός Ανέζας (Δ.Ε Αμβρακικού)	1		1	1			1
Παιδικός Σταθμός Γραμμενίτσας (Δ.Ε Βλαχερνών)	2						1
Παιδικός Σταθμός Καμπής (Δ.Ε Ξηροβουνίου)	1				1		1
Παιδικός Σταθμός Ράχης (Δ.Ε Αμβρακικού)	1	1			1		1
Παιδικός Σταθμός Αγ. Αναργύρων (Δ.Ε Αρταίων)	2						1
ΣΥΝΟΛΟ	26	16	7	13	6	1	20

Το γενικό σύνολο του απασχολούμενου προσωπικού το Μάιο του 2018 είναι 89 άτομα.

Πιο αναλυτικά και αναφορικά με το προσωπικό και το είδος των επαγγελματικών τους συμβάσεων παρατηρούμε ότι το μόνιμο προσωπικό ανέρχεται σε 32 άτομα, εκ των οποίων οι **26 είναι παιδαγωγοί και 6 βοηθητικό προσωπικό**, 17 άτομα έχουν σύμβαση ορισμένου χρόνου που η μισθοδοσία τους καλύπτεται από πρόγραμμα του ΕΣΠΑ (16 παιδαγωγοί και ένα βοηθητικό προσωπικό), 7 βοηθοί παιδαγωγοί απασχολούνται μέσω Προγραμμάτων Κοινοφελούς Εργασίας και 13 βοηθοί παιδαγωγοί παρέχουν εργασία μέσω πρακτικής άσκησης εργασίας του ΟΑΕΔ. Με σύμβαση έργου απασχολούνται 20 άτομα ως βοηθητικό προσωπικό.

Η Υπηρεσία λειτουργεί διαθέτοντας μία Διευθύντρια Προσχολικής Αγωγής και 12 προϊσταμένους για κάθε έναν από τους 12 Σταθμούς που βρίσκονται σε λειτουργία. Ο υλικοτεχνικός εξοπλισμός εντοπίζεται ελλιπής καθότι δεν υπάρχουν ηλεκτρονικοί υπολογιστές παρά μόνο στον Α' Παιδικό στον οποίο και συστεγάζεται το τμήμα Οικονομικού-Διοικητικού του ΝΠΔΔ. Η μηχανογραφική οργάνωση καλύπτει μόνο την μισθοδοσία και τον προϋπολογισμό ενώ τα στοιχεία του προσωπικού τηρούνται σε αρχεία excel. Οι αιτήσεις που αφορούν τις εγγραφές στους παιδικούς επεξεργάζονται κάθε χρόνο χωρίς τη βοήθεια κάποιου προγράμματος. Για το έτος 2017-2018 από τα βρεφικά τμήματα δεν ικανοποιήθηκαν περίπου 50 αιτήσεις ενώ για τα παιδικά τμήματα ικανοποιήθηκαν όλες.

Δ. 3.1.2: ΚΑΠΗ

Ο θεσμός των ΚΑΠΗ υιοθετήθηκε το 1984 με νομοθετική πρωτοβουλία και χρηματοδότηση του Υπουργείου Υγείας και Προνοίας. Ο θεσμός εξελίχθηκε σταδιακά μέσω των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης, αναπτύχθηκε και διευρύνθηκε σε όλη τη χώρα όπου φθάνει μέχρι σήμερα να λειτουργούν περισσότερα από 1.000 κέντρα. Βασική φιλοσοφία του θεσμού είναι η προάσπιση των κοινωνικών δικαιωμάτων των ηλικιωμένων. Οι υπηρεσίες των ΚΑΠΗ απευθύνονται σε άντρες και γυναίκες άνω των 60 ετών που κατοικούν στην περιοχή λειτουργίας τους ανεξάρτητα από την οικονομική και κοινωνική τους κατάσταση. Αυτό που έχει ιδιαίτερη σημασία στην έννοια της ανοιχτής προστασίας των ηλικιωμένων είναι η παραμονή τους στην κοινότητα, στο οικείο περιβάλλον της οικογένειας, της γειτονιάς, του φιλικού περίγυρου και η αποφυγή της ιδρυματικής κλειστής περίθαλψης και άλλης μορφής ασύλων. Σκοπός του ΚΑΠΗ είναι το ηλικιωμένο άτομο να κρατηθεί αυτόνομο, ισότιμο και ενεργό μέλος της κοινότητας

Αυτό επιτυγχάνεται με την πρόληψη και αντιμετώπιση ιατρικών, ψυχολογικών και κοινωνικών δυσκολιών καθώς και με την ενεργοποίηση του ίδιου του ατόμου μέσω των ποικίλων ομάδων που λειτουργούν στο ΚΑΠΗ.

Λειτουργούν δύο ΚΑΠΗ στην πόλη της Άρτας, ένα στο κέντρο και ένα στην άνω Πόλη. Το κεντρικό στεγάζεται σε μισθωμένο κτίριο ενώ το δεύτερο σε ιδιόκτητο χώρο.

Εγγράφονται άνδρες και γυναίκες που είναι μόνιμοι κάτοικοι του Δήμου Αρταίων και έχουν συμπληρώσει το 60^ο έτος της ηλικίας τους καθώς και άτομα νεώτερης ηλικίας εφόσον είναι σύζυγοι μελών και είναι 55 ετών και άνω.

Είναι εγγεγραμμένα συνολικά και στα δύο ΚΑΠΗ 607 μέλη, εκ των οποίων οι 160 είναι άνδρες και οι υπόλοιπες γυναίκες. Δεν υπάρχουν πληροφορίες για το προφίλ των ωφελουμένων καθώς δεν υπάρχει κάποιο πρόγραμμα μηχανογράφησης. Πληρώνουν ετησίως συμβολική συνδρομή των 5 ευρώ. Παρεχόμενες υπηρεσίες:

1.Ιατρείο

Ο Ιατρός παρέχει τις υπηρεσίες του (συνταγογράφηση, παρακλινικές εξετάσεις, εμβολιασμοί, μέτρηση αρτηριακής πίεσης κ.α.) μία φορά την εβδομάδα . Πρόκειται για «δανεικό» γιατρό από Κέντρο Υγείας εφόσον στον Ο.Ε.Υ δεν προβλέπεται αντίστοιχη ειδικότητα.

2.Φυσικοθεραπευτήριο

3.Κυλικείο : προσφέρεται δωρεάν καφές, γάλα , τσάι, αναψυκτικά κ.α.

Δράσεις: πραγματοποιούνται εκδρομές, εκδηλώσεις (Χριστούγεννα, Πάσχα, ημέρα γυναίκας, μητέρας, διαβήτη),ομιλίες (άνοια, ασφάλεια ηλικιωμένων), θαλάσσια μπάνια και λουτροθεραπείες με μικρή χρηματική συμμετοχή των μελών.

Λειτουργούν ομάδες :ζαχαροπλαστικής, χορωδίας και χειροτεχνίας με τη στήριξη των ίδιων των μελών χωρίς εκπαιδευτές

Συνεργασίες: Οικοτροφείο «Αίολος», Ερυθρός σταυρός, Νοσοκομείο Άρτας, Αστυνομική Διεύθυνση Ασφαλείας Άρτας, Συμβουλευτικό Κέντρο Δήμου Αρταίων, Μητρόπολη Άρτας, ΚΔΑΠ, ΚΔΑΠ/ΜΕΑ, σχολεία της πόλης, συλλόγους ,Δ/νση

Δημόσιας Υγείας και Κοινωνικής Μέριμνας Π.Ε. Άρτας.

Απασχολούνται συνολικά πέντε άτομα μόνιμο προσωπικό:

4.20: Πίνακας προσωπικού ΚΑΠΗ

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ	ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ	ΑΡΙΘΜΟΣ
ΤΕ	ΤΕ ΕΠΙΣΚΕΠΤΡΙΩΝ ΥΓΕΙΑΣ	1
	ΤΕ ΦΥΣΙΚΟΘΕΡΑΠΕΥΤΩΝ	1
ΔΕ	ΔΕ ΒΟΗΘΩΝ ΝΟΣΟΣΚΟΜΩΝ	2
ΥΕ	ΥΕ ΒΟΗΘΗΤΙΚΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ	1
ΣΥΝΟΛΟ		5

Αυτό που αξίζει να αναφερθεί είναι ότι τρία άτομα έχουν συνολικό χρόνο υπηρεσίας πάνω από τριάντα χρόνια. Με το πρόγραμμα της κοινωφελούς εργασίας, το οποίο έχει λήξει απασχολήθηκαν τρία επιπλέον άτομα: ένας νοσηλευτής και δύο γενικών καθηκόντων.

Δ. 3.1.3: Χρηματοοικονομική ανάλυση

Στο κέντρο Κοινωνικής Μέριμνας – Παιδείας – Αθλητισμού και Πολιτισμού Δήμου Αρταίων η ανάγνωση των απολογιστικών πινάκων του 2017 είναι απλή και μας δίνει ξεκάθαρη εικόνα για την οικονομική του κατάσταση.

Συγκεκριμένα το σύνολο των εισπραχθέντων εσόδων του ανέρχεται στα 3.858.381,32€, οι συνολικές επιχορηγήσεις είναι 2.803,676,52€ ενώ το σύνολο των τακτικών εσόδων διαμορφώνεται στο 1.999.678,40€ εκ των οποίων μόνο οι 65.942,27€ είναι ίδια τακτικά έσοδα.

Έτσι ο δείκτης λειτουργικής αυτονομίας (ίδια τακτικά έσοδα/ σύνολο τακτικών) είναι μόλις 0,03, ο δείκτης αστάθειας (έκτακτα έσοδα/σύνολο εισπραχθέντων) είναι 0,26 ενώ ο δείκτης εξάρτησης (επιχορηγήσεις/σύνολο εισπραχθέντων) είναι αρκετά υψηλός 0,73.

Επομένως η εξάρτηση του νομικού προσώπου είναι πολύ μεγάλη τό ω από το Δήμο (συνολική ετήσια επιχορήγηση 1.809.144,00€ σε δόσεις) όσο και από το πρόγραμμα του ΕΣΠΑ «Εναρμόνιση Οικογενειακής και Επαγγελματικής Ζωής» (760.574,30€) για τη λειτουργία των παιδικών/βρεφονηπιακών σταθμών.

Εδώ αξίζει να σταθούμε και να αναφέρουμε πως το 2017 η λειτουργία τους στο Δήμο Αρταίων κόστισε 1.507.277,00€ ενώ εισπράχθηκαν συνολικά 1.558.868,00€

Πηγή χρημ/σης	Ποσό
Τροφεία	28.264,00
ΕΣΠΑ	760.574,00
Μεταβίβαση από Δήμο	700.030,00
Επιχορήγηση από Δήμο	70.000,00
Σύνολο	1.558.868,00

Δ.3.2: Κοινωφελής επιχείρηση «ΔΗ.Κ.Ε.Δ.Α.

Η ενιαία Κοινωφελής Επιχείρηση του Δήμου Αρταίων με επωνυμία: «ΔΗ.Κ.Ε.Δ.Α.» προέκυψε από τη συγχώνευση των κοινωφελών επιχειρήσεων των τέως Δήμων Αρταίων, Φιλοθέης και Ξηροβουνίου κατόπιν της αριθμ. 133/2011 απόφασης του Δημοτικού Συμβουλίου του Δήμου Αρταίων (ΦΕΚ 634/τ.Β./19-04-2011).

Η Επιχείρηση παρότι έχει αξιοσημείωτες αρμοδιότητες σε θέματα προστασίας και αναβάθμισης φυσικού περιβάλλοντος, περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης των δημοτών και ανάπτυξης του εθελοντισμού, εκπόνηση προγραμμάτων για τη βιώσιμη ανάπτυξη της περιοχής, η εκπόνηση και η υλοποίηση προγράμματος προστασίας άγριων ζώων, οργάνωσης Δημοτικής Συγκοινωνίας, εκπόνησης και εφαρμογής προγραμμάτων έρευνας και τεχνολογίας για την ανάπτυξη του Δήμου κ.α , δεν τις εξασκεί λόγω έλλειψης προσωπικού.

Υλοποιεί τα Προγράμματα «Βοήθεια στο σπίτι» , Κέντρα Δημιουργικής απασχόλησης Παιδιών (ΚΔΑΠ) και Παιδιών με Ειδικές ανάγκες (ΚΔΑΠ –ΜΕΑ).

Στεγάζεται σε κτίριο το οποίο έχει παραχωρηθεί από το Δήμο Αρταίων.

Μέχρι πρόσφατα απασχολούνταν ένας διοικητικός υπάλληλος ΔΕ αορίστου χρόνου ο οποίος συνταξιοδοτήθηκε, ενώ σήμερα εργάζονται για τα προαναφερόμενα προγράμματα 32 υπάλληλοι με συμβάσεις ιδιωτικού δικαίου ορισμένου χρόνου.

Στα πλαίσια εφαρμογής του Προγράμματος της κοινωφελούς εργασίας παρέχονται υπηρεσίες από προσωπικό διαφόρων ειδικοτήτων.

Αναλυτικά η κατανομή του προσωπικού ανά κατηγορία εκπαίδευσης και ανά πρόγραμμα φαίνεται παρακάτω:

Βοήθεια στο σπίτι	ΚΔΑΠ	ΚΔΑΠ-ΜΕΑ	ΣΥΝΟΛΟ
15	9	8	32

ΙΔΟΧ	ΠΕ	ΤΕ	ΔΕ	ΥΕ
32	8	7	10	7

Δεν έχει υπάρξει μέχρι σήμερα ενδιαφέρον από την πλευρά της επιχείρησης για την εκπαίδευση των στελεχών ή τη συμμετοχή τους σε επιμορφωτικά σεμινάρια. Σύμφωνα με την κατάσταση αποτελεσμάτων της 31/12/2017 η ΔΗ.ΚΕ.ΔΑ είχε έσοδα 627.193,40€ που προέρχονται αποκλειστικά από τις χρηματοδοτήσεις των ενδιάμεσων φορέων όπως έχουν οριστεί για κάθε Πρόγραμμα ενώ τα έξοδα διοίκησης ανήρθαν στις 550.375,68€. Η οικονομική διαχείριση της επιχείρησης γίνεται από εξωτερικό συνεργάτη.

Δ.3.2.1: Βοήθεια στο σπίτι

Το Πρόγραμμα ΒσΣ στοχεύει στην παραμονή των ηλικιωμένων και των ατόμων με αναπηρίες στο οικείο φυσικό και κοινωνικό τους περιβάλλον, τη διατήρηση της συνοχής της οικογένειας τους, την αποφυγή χρήσης ιδρυματικής φροντίδας ή καταστάσεων κοινωνικού αποκλεισμού, την εξασφάλιση αξιοπρεπούς και υγιούς διαβίωσης και τη βελτίωση της ποιότητας ζωής τους (ΚΕΔΚΕ et al 2002).

Φορείς παροχής των υπηρεσιών μπορούν να είναι:

α) Δήμοι και Νομικά τους πρόσωπα

β) Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου, και

γ) κάθε είδους φυσικό ή νομικό πρόσωπο δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου που αναπτύσσει νομίμως δραστηριότητες με σκοπό την κοινωνική ανάπτυξη ή πρόνοια ή συναφείς προς τα ανωτέρω δραστηριότητες

Στο Δήμο Αρταίων υλοποιούνται πέντε συνολικά προγράμματα, ένα ανά Δημοτική ενότητα και στεγάζονται στα Δημαρχεία των πρώην Δήμων όπου τους έχουν παραχωρηθεί γραφεία. Το αντίστοιχο Πρόγραμμα του Δήμου Αρταίων συστεγάζεται με

τις διοικητικές υπηρεσίες της ΔΗ.ΚΕ.ΔΑ .

Σε κάθε μονάδα παροχής υπηρεσιών του προγράμματος απασχολείται ένας κοινωνικός λειτουργός που είναι ο συντονιστής του Προγράμματος, μία νοσηλεύτρια και μία οικογενειακή βοηθός που προσφέρει υπηρεσίες μέσα στο σπίτι όπως καθαριότητα κατοικίας, σκούπισμα, σφουγγάρισμα, πλύσιμο ρούχων και πιάτων, ελαφρύ μαγείρεμα, αγορά τροφίμων, πληρωμή λογαριασμών κ.τ.λ.

Οι υπηρεσίες παρέχονται περιοδικά , μία φορά την εβδομάδα ή δύο φορές το μήνα στις απομακρυσμένες περιοχές. Υπάρχουν διαθέσιμα πέντε ειδικά πολυμορφικά αυτοκίνητα τα οποία δόθηκαν από το «Αθήνα 2004» μετά την λήξη των Ολυμπιακών Αγώνων. ,

Συνολικά εξυπηρετούνται 355 άτομα από 15 στελέχη

Πίνακας 4.21: Πίνακας ωφελουμένων ΒσΣ

Δημοτική Ενότητα	Αριθμός ωφελουμένων
Δ.Ε Αμβρακικού	66
Δ.Ε. Ξηροβουνίου	72
Δ.Ε. Άρτας	75
Δ.Ε. Βλαχέρνας	71
Δ.Ε. Φιλοθέης	71
Σύνολο	335

Βρίσκονται σε άμεση συνεργασία με το τμήμα της Κοινωνικής Μέριμνας και Εθελοντισμού του Δήμου καθώς και με το Γενικό Νοσοκομείο Άρτας για την καλύτερη αντιμετώπιση των ωφελουμένων.

Η χρηματοδότηση του προγράμματος καθορίζεται με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών, Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης και Εσωτερικών και προσδιορίζεται η διαδικασία μεταφοράς των μεταβιβαζόμενων πόρων και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια. Η διαχείριση των πόρων αυτών και οι διαδικασίες υλοποίησης του Προγράμματος καθορίζονται σε προγραμματική σύμβαση, που υπογράφεται μεταξύ των Υπουργών Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, Εσωτερικών, του Διοικητή του Ενιαίου Φορέα Κοινωνικής Ασφάλισης

(Ε.Φ.Κ.Α.) και της Ελληνικής Εταιρείας Τοπικής Ανάπτυξης και Αυτοδιοίκησης Α.Ε. (Ε.Ε.Τ.Α.Α. Α.Ε.) (ΦΕΚ 107/Α/31-07-2017 άρθρο 153. του Ν4483/2017).

Η καταβολή γίνεται απολογιστικά σε τέσσερις δόσεις με την αποστολή ειδικών εντύπων στην ΕΕΤΑΑ προκειμένου να καλυφθεί το μισθολογικό κόστος και οι λειτουργικές δαπάνες σε ποσοστό 5% επί του μισθολογικού κόστους.

Δ.3.2.2: Κέντρα δημιουργικής απασχόλησης παιδιών

Στα ΚΔΑΠ παρέχονται υπηρεσίες δημιουργικής απασχόλησης και ψυχαγωγίας, που προσφέρουν στα παιδιά ηλικίας 5-12 την ευκαιρία για συμμετοχή σε διαδικασίες (αθλητικές, πολιτιστικές, μαθησιακές κλπ.) που προάγουν την πνευματική και ψυχολογική τους ανάπτυξη μέσω ισχυρών ερεθισμάτων και ενισχύουν την ομαλή τους κοινωνικοποίηση μέσω της ομαδικής δραστηριότητας. Από την άλλη πλευρά, οι υπηρεσίες αναψυχής είναι κρίσιμες για την ψυχολογική ανάταση των παιδιών και ιδίως όσων αντιμετωπίζουν μία δύσκολη καθημερινότητα λόγω φτώχειας.

Σκοπός των ΚΔΑΠ είναι η δημιουργική απασχόληση των παιδιών για ένα χρονικό διάστημα της ημέρας, εκτός σχολικού ωραρίου, η σωστή αξιοποίηση του ελεύθερου χρόνου με ατομική ή οργανωμένη δραστηριότητα ή μέσα από οργανωμένες ομάδες εργαστηρίων καθώς και η εξυπηρέτηση των γονέων.

Στόχος είναι να έχουν όλα τα παιδιά, ανεξαρτήτως οικονομικής δυνατότητας, πρόσβαση σε χώρους δημιουργίας, να συναναστρέφονται με συνομηλίκους και να καθοδηγούνται από εξειδικευμένο προσωπικό σε δράσεις που τα κάνουν χαρούμενα, ταιριάζουν στην ηλικία τους και αναπτύσσουν τις δεξιότητές τους

Στο Δήμο Αρταίων λειτουργούν τρία ΚΔΑΠ : δύο στην πόλη της Άρτας και ένα στην Ανέζα (Δ.Ε. Αμβρακικού) εξυπηρετώντας συνολικά 210 παιδιά. Υλοποιούνται σε Δημοτικά Σχολεία κατόπιν απόφασης της Πρωτοβάθμιας Σχολικής Επιτροπής για την παραχώρηση αιθουσών. Το ωράριο λειτουργίας κατά τη χειμερινή περίοδο είναι από 14:00 έως 22:00 και κατά τη θερινή περίοδο, από 07:00 έως 15:00, εξυπηρετώντας με αυτό τον τρόπο τις εργαζόμενες και άνεργες μητέρες.

Απασχολούνται εννέα άτομα : τρεις παιδαγωγοί, ένας νηπιαγωγός, δύο γυμναστές, ένας μουσικός, ένας ψυχολόγος και ένας γενικών καθηκόντων.

Υλοποιείται στο πλαίσιο της δράσης «Εναρμόνιση Οικογενειακής και Επαγγελματικής Ζωής» και εντάσσεται στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Ανάπτυξη ανθρωπίνου Δυναμικού, Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» (ΕΠ ΑΝΑΔΕΝΒΙΜ) 2014-2020 του Υπουργείου Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού και εμπίπτει στον θεματικό στόχο 8 «Προώθηση της βιώσιμης απασχόλησης υψηλής ποιότητας και υποστήριξης της κινητικότητας των εργαζομένων» και στα 13 Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα (ΠΕΠ) 2014-2020 και εμπίπτει στον Θεματικό Στόχο 9 «Προώθηση της κοινωνικής ένταξης, καταπολέμηση της φτώχειας και των διακρίσεων». Δικαιούχος της δράσης ορίστηκε η Ε.Ε.Τ.Α.Α Α.Ε .

Οι ωφελούμενοι λαμβάνουν «Αξία τοποθέτησης» (voucher) το οποίο ορίζεται ως το αντίτιμο για την παροχή των υπηρεσιών φροντίδας και εξουσιοδοτούν τις δομές να τους καταβληθεί το ποσό των 1.330,00€ για το κάθε παιδί.

Δ.3.2.3: ΚΔΑΠ – ΜΕΑ

Αποτελεί μονάδα δημιουργικής απασχόλησης Παιδιών με αναπηρίες και εφήβων με νοητική υστέρηση και κινητική αναπηρία με σκοπό την δημιουργική απασχόλησή τους, την κοινωνική τους ένταξη και την βελτίωση της ποιότητας της ζωής των παιδιών και των οικογενειών τους.

Σύμφωνα με τον από 06/05/2011 εσωτερικό κανονισμό λειτουργίας του παρέχει τις παρακάτω υπηρεσίες:

- Ασφαλή απασχόληση και αξιοποίηση του ελεύθερου χρόνου των παιδιών/εφήβων με αναπηρίες, με την ανάπτυξη προσωπικής ή ομαδικής δραστηριότητας
- Ατομική εκπαίδευση των παιδιών/εφήβων με αναπηρίες πάνω σε θέματα αυτοεξυπηρέτησης(διατροφή, καθαριότητα, υγιεινή)
- Ανάπτυξη κοινωνικών δεξιοτήτων
- Υλοποίηση προγραμμάτων έκφρασης και ψυχαγωγίας, άσκησης λόγου, άθλησης και σωματικής αγωγής
- Ανάπτυξη φιλικών δεσμών και κοινωνικών σχέσεων
- Υποστήριξη της οικογένειας που φροντίζει το παιδί / έφηβο με αναπηρία
- Εκπαίδευση των μελών της οικογένειας στην κατάλληλη αντιμετώπιση των

εξειδικευμένων αναγκών φροντίδας και εκπαίδευσης των παιδιών/εφήβων με αναπηρίες

- Ενημέρωση της οικογένειας και παραπομπή τους στις αρμόδιες υπηρεσίες για την κάλυψη εξειδικευμένων αναγκών των παιδιών τους με αναπηρίες

Το Κέντρο στεγάζεται στην πόλη της Άρτας σε κτίριο που έχει παραχωρήσει ο Δήμος Αρταίων. Φιλοξενεί καθημερινά 30 παιδιά σε δύο βάρδιες των 15 ατόμων από τις 07:00 έως τις 15:00 και από 15:00 έως τις 23:00.

Στελεχώνεται από οχτώ άτομα: δύο κοινωνικούς λειτουργούς, γυμναστή, μουσικό, καλλιτεχνικών, γενικών καθηκόντων και έναν οδηγό. Διαθέτει ένα παλιό όχημα για την μετακίνηση Αμεα που η συντήρησή του είναι ιδιαίτερα κοστοβόρα.

Συνεργάζεται με όλους του τοπικούς φορείς παροχής κοινωνικών υπηρεσιών πραγματοποιώντας επισκέψεις και συμμετέχοντας σε εκδηλώσεις.

Δ.4 : Δημοτική Επιχείρηση Ύδρευσης Αποχέτευσης Άρτας (Δ.Ε.Υ.Α. Άρτας)

Η Δ. Ε.Υ.Α. Άρτας στα πλαίσια της κοινωνικής αλληλεγγύης προς τους δημότες Αρταίων, λαμβάνει τα κατά το δυνατόν αντίστοιχα κοινωνικά μέτρα στα πλαίσια μιας προσπάθειας συμβολής της στην κοινωνική πολιτική του Δήμου, παρέχοντας ειδικό τιμολόγιο για ευπαθείς ομάδες.

Κεφάλαιο Ε: Συνολική θεώρηση της κοινωνικής πολιτικής του Δήμου Αρταίων

Μέσα από την παρουσίαση των κοινωνικών δομών του Δήμου Αρταίων συνάγονται γενικά συμπεράσματα που αφορούν κυρίως την οργάνωσή του, με επίκεντρο τη στελέχωση και τις συνεργασίες καθώς και τη χρηματοδοτική ικανότητά του. Δεν θα αναλυθεί η κάθε δομή χωριστά αλλά θα γίνει αναφορά σε κοινές συνιστάμενες.

Η πρόσφατη τροποποίηση του οργανισμού εσωτερικής υπηρεσίας του Δήμου οδήγησε για πρώτη φορά στη δημιουργία Δ/σης για την άσκηση της κοινωνικής πολιτικής αποτελώντας μία προσπάθεια βελτίωσης των παρεχόμενων υπηρεσιών. Μία προσπάθεια για τον καλύτερο συντονισμό των δράσεων και προγραμμάτων που υλοποιούνται, βρίσκοντας όμως εμπόδιο στην υποστελέχωση της υπηρεσίας που αδυνατεί να ενεργοποιήσει όλες τις αρμοδιότητες που περιγράφονται στον οργανισμό.

Το περιορισμένο αριθμητικά προσωπικό αν και χαρακτηρίζεται από πολυετή εμπειρία και εξειδίκευση καλείται καθημερινά να ανταποκριθεί στην γραφειοκρατικοποίηση της υπηρεσίας και στην εξυπηρέτηση των εσωτερικών ζητημάτων και της τήρησης των διαδικασιών. Ως μητροπολιτικός δήμος εξυπηρετεί το σύνολο των ωφελουμένων της Περιφερειακής Ενότητας Άρτας ακολουθώντας την επιδοματοκεντρική παροχή υπηρεσιών αποτελώντας έτσι τοπικό παράρτημα του κεντρικού μηχανισμού.

Η έλλειψη προγραμμάτων πληροφορικής και το συνεχώς μεταβαλλόμενο νομοθετικό πλαίσιο που η κατανόησή του δυσκολεύει προσωπικό και ωφελούμενους αποτελούν ανασταλτικούς παράγοντες στην απόδοση της υπηρεσίας.

Συγχρόνως η παρατεταμένη ύφεση δημιουργεί νέες ανάγκες αυξάνοντας τον αριθμό των ληπτών κοινωνικής φροντίδας που καλούνται να εξυπηρετήσουν χωρίς να λαμβάνεται μέριμνα για τη συνεχή εκπαίδευση και αναβάθμιση των προσόντων τους. Σε δομές μάλιστα που απαιτείται ακόμη μεγαλύτερη εξειδίκευση όπως τα ΚΔΑΠ- ΜΕΑ παρατηρείται επίσης απουσία κατάρτισης των στελεχών.

Επιπρόσθετα οι υπάλληλοι αδυνατούν να αναπτύξουν μεθόδους καταγραφής των πραγματικών αναγκών μέσα από κοινωνικές έρευνες και πολύ περισσότερο να

προσανατολιστούν στην εφαρμογή προγραμμάτων πρόληψης.

Η εμπλοκή τους στον σχεδιασμό των παρεχόμενων υπηρεσιών είναι σχεδόν ανύπαρκτη με αποτέλεσμα οι αποφάσεις των τοπικών αρχών να προσανατολίζονται στην αποσπασματική και ευκαιριακή κάλυψη αναγκών που οδηγεί στην κατ' επίφαση ενίσχυση της κοινωνικής πολιτικής του δήμου, χωρίς την αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού και των τοπικών πόρων.

Στα παραπάνω προστίθεται και το πρόβλημα των ταυτόχρονων επικαλύψεων τόσο μέσα στον ίδιο το Δήμο (Δ/ση Κοινωνικής Μέριμνας, Παιδείας και Αθλητισμού και ΚΚΜΠΑΠ) όσο και μεταξύ διαφορετικών φορέων (Κοινωνικό Φαρμακείο Δήμου και Κοινωνικό Ιατρείο- Φαρμακείο εθελοντών πολιτών).

Περαιτέρω η έλλειψη συστηματικής αξιολόγησης της κοινωνικής υπηρεσίας δεν βοηθά στον εντοπισμό των παραπάνω αδυναμιών, στην βελτίωση της αποτελεσματικότητάς της και την προσαρμογής της στις νέες ανάγκες. Πρόκειται για μία διαδικασία που απαιτεί την συμμετοχή όλων των εμπλεκόμενων: των τοπικών αρχών, των στελεχών, των χρηστών και της κοινωνίας των πολιτών ώστε να επιτευχθεί η «εξωστρέφεια» και η αποδοχή των κοινωνικών παρεμβάσεων.

Στο σημείο αυτό να επισημανθεί ότι οι διαδικασίες διαβούλευσης έχουν ενεργοποιηθεί μόνο στις υποχρεωτικά από το νόμο διαδικασίες (κατάρτιση προϋπολογισμών, επιχειρησιακού προγράμματος, κανονισμών και για τη μελέτη βιώσιμης ενέργειας).

Όσον αφορά τους οικονομικούς πόρους, όπως ισχύει για όλους του Δήμους, ο Δήμος Αρταίων για την κοινωνική του πολιτική βασίζεται σε δύο βασικούς χρηματοδοτικούς πυλώνες. Ο πρώτος στηρίζεται στον δικό του προϋπολογισμό που βασίζεται σε κρατικές επιχορηγήσεις και ιδίο υ πό ρ υ και ο δεύτερος αφορά χρηματικές εισροές που προέρχονται από πόρους των Διαρθρωτικών Ταμείων της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Η δημιουργία πολλών κοινωνικών δομών του Δήμου προέκυψε μέσω Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων που αν και καλύπτουν ανάγκες της τοπικής κοινωνίας παρόλα αυτά δεν ξεκίνησαν με την αποτίμηση διαπιστωμένων κοινωνικών αναγκών αλλά ως ευκαιριακή αξιοποίηση των πόρων.

Παράλληλα οι χρηματοδοτήσεις από τα Ευρωπαϊκά Προγράμματα απειλούν άμεσα την

επιβίωσή τους σε περίπτωση διακοπής τους, αλλαγής πλαισίων ή μείωσης του ποσοστού χρηματοδότησης. Είναι αδιαμφισβήτητα χρήσιμες κατά την πρώτη φάση δίνοντας τη δυνατότητα σταθεροποίησης των δομών αλλά για να μην υπονομεύουν το σύνολο της λειτουργίας τους πρέπει να είναι τμήμα των συνολικών τους εσόδων(Ε.Ε.Τ.Α.Α-ΚΕΔΚΕ,2008).

Είναι προφανές ότι οι πόροι αυτοί ακολουθούν εθνικές αλλά κυρίως υπερεθνικές προτεραιότητες που ελάχιστα συνδέονται με τις τοπικές στρατηγικές.

Κεφάλαιο ΣΤ: Τελικά συμπεράσματα και προτάσεις

Με αφετηρία τις παρατηρήσεις από την περίπτωση που μελετήθηκε μπορούν να εξαχθούν κάποια συμπεράσματα που αφορούν γενικότερα τους δήμους και να κατατεθούν προτάσεις για την βελτίωση της κοινωνικής πολιτικής του Δήμου Αρταίων.

Η εφαρμογή των μνημονιακών πολιτικών συνεπάγεται τον περιορισμό των δαπανών για την κοινωνική προστασία. Έτσι οι ΟΤΑ εξαρτώμενοι από το κράτος και τους κεντρικούς μηχανισμούς αναγκάζονται να ακολουθήσουν αυτούς τους περιορισμούς συρρικνώνοντας το φάσμα των παρεμβάσεων παράλο που οι ανάγκες πολλαπλασιάζονται. (<https://ejournals.epublishing.ekt.gr/index.php/eeep/article/download/14167/12834>)

Η ίδρυση και λειτουργία δομών κατά της φτώχειας αποτελούν νέους θεσμούς για τους δήμους παρέχοντας υπηρεσίες που εντοπίζονται στην δυσκολία των νοικοκυριών να καλύψουν βασικές ανάγκες και επιβεβαιώνουν την αδυναμία του συστήματος κοινωνικής προστασίας να διαχειριστεί τις επιπτώσεις της οικονομικής ύφεσης ενεργώντας μόνο για την εκ των υστέρων αντιμετώπιση των συνεπειών της.

Οι πόροι του Προγράμματος «Εναρμόνιση Επαγγελματικής και Οικογενειακής ζωής» για την φροντίδα των παιδιών και των ηλικιωμένων αναδεικνύουν τόσο την απόλυτη αδυναμία των ΟΤΑ να λειτουργήσουν δομές που καλύπτουν πραγματικές ανάγκες όσο και το βαθμό εξάρτησης τους από τις Ευρωπαϊκές χρηματοδοτήσεις.

Η βιωσιμότητα όμως των κοινωνικών δομών δεν αφορά αποκλειστικά μόνο την οικονομική συνιστώσα αλλά και την ικανότητα των δομών να αλληλεπιδράσουν με το ανθρωπογενές περιβάλλον, την τοπική κοινωνία στην οποία εντάσσονται. Η αναζήτηση εναλλακτικών στρατηγικών για την αντιμετώπιση των διογκούμενων αναγκών παραπέμπει σε πρακτικές ενεργοποίησης και συνεργασίας όλων των κεντρικών, περιφερειακών και τοπικών φορέων, εθελοντικών οργανώσεων και της κοινωνίας των πολιτών για την ανάληψη δράσεων (ΕΚΚΕ, 2010). Απαιτείται η εμπλοκή όλων των συναρμόδιων φορέων στη διαδικασία σχεδιασμού και υλοποίησης παρεμβάσεων και η συνεχής επικοινωνία και διάλογος με την τοπική κοινωνία και τους υπάρχοντες ή δυνητικούς αποδέκτες των υπηρεσιών. Έτσι επιτυγχάνεται η διαφάνεια, η λογοδοσία, η αποδοχή των κοινωνικών υπηρεσιών, αποφεύγονται επικαλύψεις ενεργειών και

δημιουργούνται οικονομίες κλίμακας. Ο σχεδιασμός, ο προγραμματισμός και η αξιολόγηση αναδεικνύουν τα λάθη και οδηγούν στην εφαρμογή διορθωτικών κινήσεων.

Μέσα από διαβουλεύσεις και έρευνες προκύπτουν οι πραγματικές ανάγκες των πολιτών και διατυπώνονται οι στόχοι της πολιτικής με βάση τα πραγματικά δεδομένα θέτοντας προτεραιότητες με τρόπο επιστημονικό. Τη σχεδίαση και την υλοποίηση των πολιτικών και των προγραμμάτων πρέπει να ακολουθεί η αξιολόγηση με τη χρήση δεικτών για τη μέτρηση της αποδοτικότητας και της αποτελεσματικότητας αλλά και για τον ανασχεδιασμό ώστε να επιτευχθούν οι στόχοι.

Ιδιαίτερη βαρύτητα οφείλουν να δώσουν οι δήμοι και τα νομικά τους πρόσωπα στην αναβάθμιση των οικονομικών υπηρεσιών τους για την αποτελεσματική διαχείριση και αξιοποίηση της περιουσίας με σκοπό την δημιουργία εσόδων και την αυξημένη αποδοτικότητα επ' ωφελεία του Δήμου.

Οφείλουν να βοηθήσουν στην προώθηση της απασχόλησης και στη διάδοση της κοινωνικής επιχειρηματικότητας που θέτει ως προτεραιότητα την κάλυψη των κοινωνικών και τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας.

Απαραίτητη κρίνεται η βελτίωση των δεξιοτήτων των στελεχών των κοινωνικών υπηρεσιών μέσα από προγράμματα επιμόρφωσης και η θεσμοθέτηση της εποπτείας για την αντιμετώπιση της επαγγελματικής εξουθένωσης που επηρεάζει άμεσα την απόδοσή τους.

Επιβάλλεται η πλήρη εφαρμογή των Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνίας προκειμένου να υπάρξει εξοικονόμηση χρόνου διεκπεραίωσης των εργασιών και επομένως καλύτερη αξιοποίηση του περιορισμένου προσωπικού. Συγχρόνως επιτυγχάνεται η μείωση του χρόνου αναμονής εξυπηρέτησης των πολιτών αλλά και η μείωση του κόστους. Έτσι η μηχανογράφηση των κοινωνικών δομών και η δημιουργία διαλειτουργικών ηλεκτρονικών αρχείων των ωφελουμένων θα συμβάλλει στη διάγνωση των αναγκών και στην ολιστική προσέγγιση υποστήριξης των ωφελουμένων.

Απαιτείται εξορθολογισμός των οργανωτικών δομών με συγχωνεύσεις για τον περιορισμό του λειτουργικού κόστους και την συντονισμένη παροχή κοινωνικών υπηρεσιών

Βιβλιογραφία

Ελληνόγλωσση

Αμίτσης (2001), *Αρχές οργάνωσης και λειτουργίας του συστήματος κοινωνικής προστασίας*, Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα 2001

Βενιέρης Δ., Παπαθεοδώρου, Χ. (2003), *Η Κοινωνική Πολιτική στην Ελλάδα, Προκλήσεις και Προοπτικές*, Εκδόσεις Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα 2003

Ε.Ε.Τ.Α.Α-ΚΕΔΚΕ (2008), *Η άσκηση κοινωνικής πολιτικής σε τοπικό επίπεδο-Προτάσεις για τη διαμόρφωση ενός νέου μοντέλου*. Αναπτυξιακή Τρικάλων

Ε.Ε.Τ.Α.Α (2013), *Ελάχιστο κόστος λειτουργίας Δήμων και νέο σύστημα κατανομής των Κεντρικών Αυτοτελών Πόρων*

Ινστιτούτο τοπικής αυτοδιοίκησης (Ι.Τ.Α),2006, *Κοινωνική πολιτική και τοπική αυτοδιοίκηση*

Νικολακοπούλου-Στεφάνου Ηρώ (2002), *Κοινωνικό κράτος: ιστορία-τάσεις-προοπτικές*, Πανεπιστημιακές Σημειώσεις, Τμήμα Κοινωνικής Πολιτικής, Πάντειο Πανεπιστήμιο

Βασίλης Μ. Παπαδάκης (2002), *Στρατηγική των Επιχειρήσεων, Ελληνική και Διεθνής Εμπειρία*, Τόμος Α', Εκδόσεις Μπένος, Αθήνα 2002

Στασινοπούλου Ο. (2006) , *Κοινωνική Πολιτική Βασικές Έννοιες Ιστορική εξέλιξη, Φορείς και Πρότυπα*, Πανεπιστημιακές Σημειώσεις, Τμήμα Κοινωνικής Πολιτικής, Πάντειο Πανεπιστήμιο

Στασινοπούλου Ο. (2002), *Ζητήματα σύγχρονης κοινωνικής πολιτικής από το κράτος πρόνοιας στο "νέο" προνοιακό πλουραλισμό: φροντίδα και γήρανση-η σύγχρονη πλουραλιστική πρόκληση*, εκδόσεις Gutenberg, Αθήνα 2002

Σκαμνάκης Χριστόφορος (2006), *Ο ρόλος των Φορέων της Αυτοδιοίκησης στην άσκηση κοινωνικής πολιτικής Η περίπτωση των φορέων της Αχαΐας*, εκδόσεις Gutenberg, Αθήνα 2006

Esping Andersen (2006), *Οι τρεις κόσμοι του καπιταλισμού*, εκδόσεις Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα 2006

Esping Andersen (2006), *Γιατί χρειαζόμαστε ένα νέο κοινωνικό κράτος*, εκδόσεις Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα 2006

Ξενογλώσση

Akrivopoulou C., Dimitropoulos G., Koutnatzis S-I, (2012) *The “Kallikratis Program “The Influence of International and European Policies on the Reforms of Greek Local Government*

Alcock C., Payne S., Sullivan M. (2004), *Introducing Social Policy*, edition Harlow: Pearson-Prentice HALL

Spicker P. (2008). *Social Policy. Themes and Approaches*, The policy Press

Titmuss R. (1974). *Social Policy: An introduction*, Pantheon Books.

Council of European Municipalities and Regions (CERM), (2013) *Decentralisation at Crossroads: Territorial Reforms in Europe in times of crisis*

Νομοθετήματα

Σύνταγμα της Ελλάδας 1975/1986/2001/2008

Ν.Δ. 57/1973 «Περί λήψεως μέτρων κοινωνικής προστασίας των οικονομικώς αδυνάτων και καταργήσεως των διεπουσών τον θεσμόν της απορίας διατάξεων» (ΦΕΚ 149/Α/1973)

Ν.1828/1989 «Αναμόρφωση της φορολογίας εισοδήματος και άλλες διατάξεις» (ΦΕΚ 2/Α/1989)

Ν.3463/2006 «Κύρωση του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων (ΦΕΚ 114/Α/2006)

Ν.3584/2007 «Κώδικας Κατάστασης Δημοτικών και Κοινοτικών Υπαλλήλων» (ΦΕΚ 143/Α/2007)

Ν.3852/2010 «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης- Πρόγραμμα Καλλικράτης» (ΦΕΚ 87/Α/2010)

N.4019/2011 «Κοινωνική Οικονομία και Κοινωνική Επιχειρηματικότητα και λοιπές διατάξεις» (ΦΕΚ 216/Α/2011)

N.4052/2012 «Νόμος αρμοδιότητας Υπουργείων Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης και Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης για εφαρμογή του νόμου «Έγκριση των Σχεδίων Συμβάσεων Χρηματοδοτικής Διευκόλυνσης μεταξύ του Ευρωπαϊκού Ταμείου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας (Ε.Τ.Χ.Σ.), της Ελληνικής Δημοκρατίας και της Τράπεζας της Ελλάδος, του Σχεδίου του Μνημονίου Συνεννόησης μεταξύ της Ελληνικής Δημοκρατίας, της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και της Τράπεζας της Ελλάδος και άλλες επείγουσες διατάξεις για τη μείωση του δημοσίου χρέους και τη διάσωση της εθνικής οικονομίας» και άλλες διατάξεις (ΦΕΚ 41/Α/2012)

N.4071/2012 «Ρυθμίσεις για την τοπική ανάπτυξη, την αυτοδιοίκηση και την αποκεντρωμένη διοίκηση - Ενσωμάτωση Οδηγίας 2009/50/ΕΚ.» (ΦΕΚ 85/Α/2012)

N.4314/14 «Α) Για τη διαχείριση, τον έλεγχο και την εφαρμογή αναπτυξιακών παρεμβάσεων για την προγραμματική περίοδο 2014-2020, Β) Ενσωμάτωση της Οδηγίας 2012/17 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 13ης Ιουνίου 2012 (ΕΕ L 156/16.6.2012) στο ελληνικό δίκαιο, τροποποίηση του ν.3419/2005 (Α 297) και άλλες διατάξεις» (ΦΕΚ 265/Α/2014)

N.4430/2016 «Κοινωνική και Αλληλέγγυα Οικονομία και ανάπτυξη των φορέων της και άλλες διατάξεις» (ΦΕΚ 205/Α/2016)

N.4368/2016 «Μέτρα για την επιτάχυνση του κυβερνητικού έργου και άλλες διατάξεις» (ΦΕΚ 21/Α/2016) για την κατάρτιση των προγραμμάτων Κοινωφελούς Χαρακτήρα και την ίδρυση των Κέντρων Κοινότητας

N.4445/2016 «Εθνικός Μηχανισμός Συντονισμού, Παρακολούθησης και Αξιολόγησης των Πολιτικών Κοινωνικής Ένταξης και Κοινωνικής Συνοχής, ρυθμίσεις για την κοινωνική αλληλεγγύη και εφαρμοστικές διατάξεις του ν. 4387/2016 (Α' 85) και άλλες διατάξεις» (ΦΕΚ 236/Α/2016)

N.4483/2017 «Ρυθμίσεις για τον εκσυγχρονισμό του θεσμικού πλαισίου οργάνωσης και λειτουργίας των Δημοτικών Επιχειρήσεων Ύδρευσης Αποχέτευσης (Δ.Ε.Υ.Α.).Ρυθμίσεις σχετικές με την οργάνωση, τη λειτουργία, τα οικονομικά και το προσωπικό των Ο.Τ.Α. Ευρωπαϊκοί Όμιλοι Εδαφικής Συνεργασίας Μητρώο Πολιτών και άλλες διατάξεις»

(ΦΕΚ 107/Α/2017)

Ν.4520/2018 *«Μετεξέλιξη του Οργανισμού Γεωργικών Ασφαλίσεων σε Οργανισμό Προνοιακών Επιδομάτων και Κοινωνικής Αλληλεγγύης (ΟΠΕΚΑ) και λοιπές διατάξεις»*
(ΦΕΚ 30/Α/2018)

ΚΥΑ 7028/2004 τύπος προϋπολογισμού ΟΤΑ (ΦΕΚ 253/Β/2004)

ΚΥΑ Δ27/οικ. 9585/399/2013 & Δ22/οικ.17464/550/2015 για την οργάνωση και λειτουργία των Παιδικών Εξοχών-Κατασκηνώσεων (ΦΕΚ 814/Β/2013 & ΦΕΚ 784/Β/2015 αντίστοιχα)

ΚΥΑ Δ23/ΟΙΚ.14435/2016 για τον καθορισμό των ελαχίστων προδιαγραφών λειτουργίας των Κέντρων Κοινότητας (ΦΕΚ 854/Β/2016)

ΚΥΑ Δ.23/19061-1457/2016 για τον καθορισμό του πλαισίου ελαχίστων προδιαγραφών για Δομές Παροχής Υπηρεσιών σε Αστέγους (ΦΕΚ 1336/Β/2016)

ΚΥΑ Γ.Δ.οικ.2961-10/2017 για τους όρους και τις προϋποθέσεις του Κοινωνικού Εισοδήματος Αλληλεγγύης

ΚΥΑ 1228/2018 *«Καθορισμός λεπτομερειών για την εφαρμογή των ρυθμίσεων του άρθρου 36 του Ν. 4508/2017»* (ΦΕΚ474/Α/2018)

ΥΑ Π1β/Γ.Π.οικ. 14951 για τις προϋποθέσεις ίδρυσης και λειτουργίας ΚΔΑΠ (ΦΕΚ 1397/Β/2001)

ΥΑ Π2β/Γ.Π.οικ. 14957 για τις προϋποθέσεις ίδρυσης και λειτουργίας ΚΔΑΠ-ΜΕΑ (ΦΕΚ 1397/Β/2001)

ΥΑ Π1γ/ΑΓΠ/οικ. 14963 για τις προϋποθέσεις ίδρυσης και λειτουργίας ΚΗ.ΦΗ (ΦΕΚ 1397/Β/2001)

Υπουργείο Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης (2016). Οδηγός Εφαρμογής & Λειτουργίας Δομών Παροχής Βασικών Αγαθών. Δομές Σίτισης και Βασικών Αγαθών Κοινωνικά Φαρμακεία. Ειδική Υπηρεσία Συντονισμού και Παρακολούθησης Δράσεων Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου, Μονάδα Οργάνωσης και Διαχείρισης Αναπτυξιακών Προγραμμάτων, Αθήνα

Διαδικτυακές πηγές

Κωτσάκος Χρήστος, 2004, *Κοινωνικό Κράτος-Πρωτοβάθμια Αυτοδιοίκηση και Κοινωνική Πολιτική*, http://www.ekdd.gr/ekdda/files/ergasies_esdd/15/3/712.pdf, 03/09/2018

http://www.eddyppy.gr/sites/default/files/programmata/programmata_kep_ygeias.pdf,30/08/2018

<https://ejournals.epublishing.ekt.gr/index.php/eeep/article/download/14167/12834>,10/09/2018